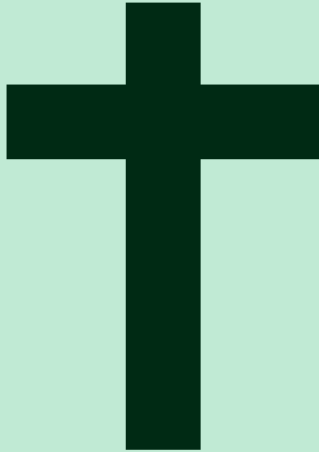

Luka

The Gospel According to Luke in the Ludari Dialect of the
Romanian Language, as spoken in Croatia

Luka

The Gospel According to Luke in the Ludari Dialect of the Romanian Language, as spoken in Croatia

copyright © 2019 Pioneer

Language: Ludari (Romanian)

Dialect: Ludari

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2022-09-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 10 Jun 2022
ba2a14ee-adf9-5a2c-ac9a-b6a29a579b63

Contents

Luka	1
----------------	---

Bunã vorba alu Luke

Asta Bunã vorbã askris omu karje s kima Luka, karje afost doktor, učeniku karje putuja ku apostolu Pavle (vjez Kol 4,14; Flm 24; 2 Tim 4,11), a na fost židov. Asta knjigã rubjaštje d aja kãnd sa fukut Isusu, kãnd atrijit, kãnd ãnvaca, kãnd fiča čudurj, kãnd amurit p kručje, kãnd auskrisnit dala morc š kãnd apljikat p čerj. Una dala glavna temã d asta Bunã vorbã jaštje k Isusu aispunit obečala karje Dimizov adat alu Izraelcilor ãn zavjetu alu Bãtãrn ali š Bunã vorba nuje samo d židovj već š d ãlja karje nuje židovj. ãn asta Bunã vorbã Isusu ãnvaca d multje temje, karje uključa š rugala, Suflijetu alu Svãnt, radostu, zahvala š banji. Asta knjigã isto aratã kum Isusu likuja š oprostja alu multã lumje, karje uključuja š p ãlja karje afost mult bulnavj ili karje avja ãn jej sufljet alu rov, sãračj, grešnikurj, propalic š multje mujerj. Luka asta askris, vjerovatno njeđe šajzac š činč 65 aj maj ãnklo d Kristu.

Luka rubjaštje dãče skrije knjigasta

¹⁻³ Poštovani Teofile, kašã kum šti, mulc lumje adat tot dala jej s skrije izvješće d stvarurj karje Dimizov afukut ãn vrijamja anuastrã, baš kašã kum skrije ãn Svãntã pismã. Askris aja če nuavã azãš ãlja karje avizut stvarurlja d ãnčipjalã š karje rubja Bunã vorbã. Š jo pažljivo amproučit aštja tuatje dogodajurlje. Jo agãndit k arfi binje tot s skriuv p rãnd, ⁴ aša osã fi siguran k aja če jej ta ãnvãcat istina.

Anđelu Gabriel rubjaštje d aja k osã s fakã Ivan karje bãtjaza

⁵ Kãnd caru Herod avladit p Judeja, ^{*} afost njeiki pop karje s kjamã Zaharija. Jel pripadnja alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije. [†] Mujarja alu Zaharije afost isto dãn familija alu popilor. Ja s kima Elizabeta. ⁶ Amiždoj irja pravedni la Dimizov š uvijek askulta tot aja če Domnu azapovidit ãn zakonu alu Mojsije. ⁷ Ali na vut kupil daja če Elizabeta afost štjarpã, a amiždoj irja mult bãtrnj.

⁸ Udatã, Zaharija š popilje ãn skupina aluj služaštje ãn Hram. ⁹ Običaju alu popilor afost s arunče kocka tuatã zuva kum akuljiđja činje osã utrije ãn Svetište alu Domnuluj ãn Hram š činje osã apringã tãmãja. [‡] Una zuvã akuljes p Zaharija s apringã tãmãja. ¹⁰ D vrijamjaja mult lumje s rugã ãn dvorištja alu Hramuluj.

¹¹ Atunča alu Zaharija sa ukazãt anđelu alu Domnuluj. Astat p partja alu dãraptej la žrtveniku d tãmãja. ¹² Kãnd Zaharija avizut p anđelu, jel mult sa spirjat. ¹³ A anđelu ja zãš: “Na vja frikã, Zaharija! Dimizov auzãt rugala ata: Elizabeta, mujarja ata, osã c fakã bijat. Š osã l kjem Ivan. ¹⁴ Osã c fije drag š t veselješt š mulcã osã s radujaskã kãnd s fičja jel. ¹⁵ Kupilu alu vostru osã fije marje la intja alu Domnuluj. Jel nusã bja nič vin nič altje bjarje ljutje. Osã fije pljin d Suflijetu alu Svãntuluj još kãnd fi ãn burtã. ¹⁶ Jel osã okrinjaskã p multje Izraelcurj la Domnu, Dimizov alor. ¹⁷ Isti sufljet karje ja dat snagã alu Ilije osã fije ãn bijatu alu tov s pripimaskã p narodu d vinjala alu Domnuluj. Osã okrinjaskã inimilje alu tatilje kãtri kupi š nagovorjaskã p ãlja karje nu skultã p Dimizov s primjaskã mudrost alu ãlja karje askultã.”

¹⁸ Zaharija azãš alu anđeluj: “Kum s štjuv k s dogodjaštje aja? Š jo š mujarja amja ištjem već bãtãrnj.”

¹⁹ P aja anđelu ja zãš: “Jo sãnt Gabriel. Amvinjit dala prijestolje alu Dimizov. P minje atrimjes la tinje s c aduk asta bunã vorbã. ²⁰ Jakã, da akuma osã rãmãj mut š nusã poc s rubještj tot pãnla zuvaja pãnd s nu dogodja aja, daja če naj krizut ãn vorbilje alji mjalje, karje osã ispunjaskã d vrijamje alor.”

²¹ ãn vrijamjaja narodu aštipat p Zaharija š na razumit dãče atãta sa zabuvit ãn Svetište. ²² Kãnd jel napokon aišãt, na putut nimik s lji zãkã š s lja udã. Kãnd lumja avizut aja, š znakurlje karje lja dat ku mãnile, ashvatit k jel avut vizije ãn Svetište.

²³ Kãnd azavršãt zuvilje alu Zaharija s lukrjazã kašã popa ãn Hram, sa tors akas. ²⁴ Dãpã duavã trje zãlje, mujarja aluj Elizabeta arãmas grja, š činč (5) lunj na išãt dãn kasã. Ja azãš: ²⁵ “Aša Domnu sa pobrinit d minje š askinit rušunja dãpã minje la intja alu lumje daja če na putut s am kupi.”

Anđelu Gabriel rubjaštje d aja k osã s fakã Isusu

* **1:5** caru Herod avladit p Judeja – Također s kima Herod Marje, š avladit dala trjezac š šaptje (37). pãnla patru (4). aj majdatã d Krist. Judeja aiča rubjaštje d tot pãmãntu undje atrijit Židovi. [†] **1:5** alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije – Afost duavãzac š patru (24) skupinã d popje. Toc afost d sãmãnca alu Aron, fratilje alu Mojsije. Abija afost pra tata alu opt (8) skupinã d popje (vjez 1 Dnev 24,10). [‡] **1:9** Popurlje atribut s apringã tãmãja kašã prinosu alu Dimizov tuatã dãmijnaca š sara p posebni oltar ãnontru ãn Hram.

²⁶ Känd Elizabeta irja grja šasä (6) lunj, Dimizov atrimjes p anđelu Gabrijel än sat Nazaret än regija Galileja, ²⁷ la djevičä karje zaručitä dăpä om karje s kjamä Josip. Jel irja d sãmăncă alu caru David, a djeviča s kima Marija. ²⁸ Gabrijel avinjit š azăs alu je: “Zdravo! Domnu ku tinje. Dimizov ta kuljes!”

²⁹ P aja Marija sa uznemirit š na razumit će anđelu avrut s zăkă ku pozdravula. ³⁰ Anđelu azăs: “Na vja frikă, Marija. Tu ješt aja p karje Dimizov akuljes! ³¹ Jakă osă fi grja š osă fač fičor p karje osă l kjem Isusu. ³² Jel osă fije marje š osă s kjamje Bijatu alu Maj marje Dimizov. Domnu Dimizov osă idja autoritet s fije car kum Dimizov aobečit alu David, sãmănca aluj. ³³ Osă vladjaskă p sãmănca alu Jakov^S zauvjek š cara aluj nikad nusă prestanjaskă.” ³⁴ Marija äntrijabă p anđelu: “Ali kum? Jo još nam fost ku omu.”

³⁵ Anđelu Gabrijel ja zăs: “Sufļjetu alu Svântuluj osă s slubuadje p tinje š sâla alu Maj marje Dimizov osă t ânviljaskă. Š daja kupilu karje l fiča osă fije svânt š osă s kjamje Bijatu alu Dimizov. ³⁶ Jakă, Elizabeta, rođakinja ata, aša bătărnă isto duče fičor. Aja ista mujarje, d karje arubit k nu puatje s ajbje kupi, a grja je d šasä (6) lunj. ³⁷ K alu Dimizov nimika nuje nemoguče!”

³⁸ Marija azăs alu Gabrijel: “Jakă, argata sânt alu Domnuluj. S fije kum tu zăč!” Š Gabrijel apljikat dăla ja.

Marija positjaštje p Elizabeta

³⁹ Duavă trje zălje dăpä aja, Marija majdată apljikat än sat än djalurj alu Judeje. ⁴⁰ Känd ja ažuns, auntrat än kasa alu Zaharija š apozdravit p Elizabeta. ⁴¹ Känd Elizabeta auzăt pozdravu alu Marije, kupilu än burtă alu Elizabetăj dăturdată mult sa miškat š Elizabeta sa napunit ku Sufļjetu alu Svântuluj. ⁴² Elizabeta d radost marje äntarje astrigat: “Maj mult ješt blagoslovită d tuatje mujerj š blagoslovit je kupilu än burta ata! ⁴³ Ku čaja amzaslužăt častula s m positjaskă mama alu Domnuluj alu mjov! ⁴⁴ Jakă känd auzăt pozdravu alu tov, kupilu än burtă dăturdată mult sa miškat d radost! ⁴⁵ Blagoslovită ješt daja čaj krizut k osă s ispunjskă poruka karje ca trimjes Domnu!”

Marija slavjaštje p Dimizov än radost

⁴⁶ Atunča Marija azăs:

“Inima amja adrikă p Domnu,

⁴⁷ sufļjetu alu mjov s radujaštje la Dimizov, Spasitelju alu mjov,

⁴⁸ k p minje ma kuljes,

p ponizna argata aluj!

Audjec, pând akuma tuată generacija osă zăkă

k Dimizov ma blagoslovit,

⁴⁹ daja će Dimizov karje arje tuată sâla

afukut marje čudă d minje!

Svânt je lumilje aluj.

⁵⁰ Iskazaštje milostu p toc âlja än tuată vrijamja

karje arje frikă d jel.

⁵¹ Ku măna capănă afukut marje čudă

š aputirit p lumja karje ponosni š umišljeni.

⁵² Jel aizbacăt p vladari s nu vladjaskă više,

a adrikat p lumje karje je ponizni.

⁵³ A p lumja karje irja flămănz lja nasitit ku binje,

a p lumja karje bogată lja trimjes dăla jel ku mănile gualje.

⁵⁴⁻⁵⁵ Jel ažutat alu Izrael, alu argatu aluj

baš kum adat obečală alu sãmănca anuastră,

alu Abraham š alu kupi aluj,

k osă lji fije uvjek d milă.”

⁵⁶ Atunča Marija ku Elizabeta arămas njeđe trje (3) lunj š sa tors akas.

Sa fukut Ivan karje bătjază

⁵⁷ Alu Elizabeta avinjit vrijamja s fakă š ja afukut bijat. ⁵⁸ Känd tuată familija alu je š komšiji auzăt d asta, kum Domnu afost aša d bun kătri ja, toc sa bukurat zajedno ku ja.

Š 1:33 sãmănca alu Jakov – Än grčki original skrije: “kasa alu Jakov” karje rubja d tuată sãmănca alu Jakov. Altu lumilje d Jakov afost Izrael. Atrijit usutje d aj majdată, a tuatje duavăsprjače (12) d sãmăncje alu Izrael avinjit dăla jel. Lumja p narodu Izrael često kima kasa alu Jakov.

⁵⁹ Känd kupilu anapunit opt (8) zälje, atribut s fije obrezät,* aša k komšiji š familija avinjit s proslavjaskä aja. Avrut p kupilu s l kjamje Zaharija kum tatusov s kjamä, ⁶⁰ ali Elizabeta azäs: “Nu, njego mora s s kjamje Ivan!”

⁶¹ Komšiji š familija azäs: “Nimilja däla familija ata nu s kjamä Ivan!” ⁶² Atunča, daja če Zaharija na putut s audä, lumja ku mänilje la tribat kum jel vrja kupilu s s kjamä. ⁶³ Zaharija akätat s ji dja ploče s skrije š askris: “S kjamä Ivan”, š toc sa mirat. ⁶⁴ Dimizov alu Zaharije adiškis gura š ja dizljigat ljimba š jel däturdatä ančiput s rubjaskä š s slavjaskä p Dimizov.

⁶⁵ Känd toc karje trija upruapje d jej avizut če Dimizov afukut alu Zaharije, lja fost frikä d Dimizov. Än tuatje saturlje än djalurlje alu Judeje, lumja rubja d aja če sa dogodit. ⁶⁶ Činje god auzät d jej gändja d aja š sa tribat: “Atunča če osä fije d bijatusta känd ufi marje?”, k Domnu sigurno osä fakä nješto marje pisti jel.

Zaharija rubjaštje d Mesija š d Ivan karje bätjazä

⁶⁷ Sufletu alu Sväntuluj aispunit p Zaharija, tata alu Ivan, š jel arubit asta porukä däla Dimizov:

⁶⁸ “Slava alu Domnuluj, Dimizov alu Izraelcilor,
k avinjit s ažutä alu narodu aluj š s lji izbavjaskä!

⁶⁹ Š atrimjes nauvä marje Spasitelj
dän sämänca alu argatu aluj David,

⁷⁰ kum jel d mult aobečit
pisti vorba alu prorokurlje karje jel atrimjes:

⁷¹ s nji spasaskä däla dušmani alji noštri
š däla mänä alu tuatä lumja karje nji mrzaštje.

⁷² Jel asta afukut s pokazaskä milä alu sämänca anuasträ
aša ča ispunit savezu alu svänt karje afukut ku jej,
⁷³ aša ča ispunit obečala karje adat alu Abraham, alu anuasträ sämänca.

⁷⁴ Kašä kum aobečit, nja skos däla dušmanj
s putjem s ji služäm frzdä frikä,

⁷⁵ s trijim kum Dimizov azäs
š s fičem čije bun än tuatje zuvilje anuastrje.

⁷⁶ A tu, bijatu alu mjov, osä t kjem proroku alu Maj marje Dimizov.
Osä plječ la intja alu Domnuluj s ji pripremeštj drumu.

⁷⁷ Osä änväc p narodu aluj s štje kum s s spasaskä
kum s lji fije oprostit grešala alor.

⁷⁸ Daja če je Dimizov pljin d milä š arje osječaj d noj,
jel trimjatje lumina dän čerj.

Kašä suarilje karje sa drikä än diminjacä,

⁷⁹ Dimizov osä adukä lumina alu älja karje trijaštje än nuaptje š arje frikä d muartje.
Jel osä nji pokazaskä drumu karje aduče än mir.”

⁸⁰ Ivan akriskut š apostanit capän än sufljet. Trija än lok undje nuje nimika.† Känd akriskut, jel ančiput la intja alu toc s rubjaskä alu naroduluj alu Izrael.

2

*Sa fukut Isusu än Betlehem
(Mt 1,18–25)*

¹ Än vrijamaja caru alu Rimuluj, August, azapovjedit s fakä popisu d tuatä lumje karje trijaštje än cara. ² Ästa afost prvi popis d lumje karje sa dogodit än vrijamje pänd Kvirinije afost upravitelju p regija Sirija. ³ Toc aplikat än trgu undje trija sämänca aluj s s skrije än popis.

⁴ Aša š Josip, karje afost sämänca alu caru David, aplikat dän sat Nazaret än regije Galileje än sat Betlehem än regije Judeje, undje d mult sa fukut David. ⁵ Jel aplikat una ku zaručnica aluj, Marija, s s skrije än popis. Marija već afost grja, ⁶ š pänd afost än Betlehem, ja vinjit vrijamja s fakä. ⁷ Ja afukut bijat, prvi kupil, la änvilijat š la pus än aljbje daja če än sat undje irja sobje d gostjamje nu irja lok d jej.

Ändeli zäče alu pastirilor k Isusu sa fukut

* **1:59** obrezät – Obrezjala afost znaku alu savezu alu Dimizov ku Abraham š ku sämänca aluj (Post 17,9–14). Židovi afost obrezäc kum apokaza k irja odani alu Dimizov š k pripadnjaštje alu narodu aluj karje akuljes. † **1:80** lok undje nuje nimika – Ästa afost napušteni lok la zapadnä partje d apä Jordan. Nuje däpartje däla lok undje apa Jordan unträ än Mrtvno more.

⁸ Ān nuaptjaja p pājenj upruapje d Betlehem, njeke pastirurj pāza vojilje alor. ⁹ Dāturdatā sa ukazāt anđelu alu Domnuluj š lja osvitljit slava alu Domnuluj š jej mult sa spirjat! ¹⁰ Anđelu lja zās: “Na vjec frikāl! Jakā aduk vuavā Bunā vorbā karje p tuatā lumja s usričaskā! ¹¹ Astāz sa fukut vuavā Spasitelju ān Betlehem, ān trgu alu David. Jel je Kristu, Domnu! ¹² Aša osā šnjec k je istina aja če zāk: Osā gāsāc kupilu karje je ānvilijat ān plahtā kum zače ān aljbje.”

¹³ Dāturdatā alu anđeluj avinjit marje vuastje d anđelurlje dān čerj karje aslavit p Dimizov:

14 “Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj,*
a p pāmānt mir alu lumje karje ja ugodit.”

¹⁵ Š anđelurlje apljikat dāla jej š sa tors p čerj. Pastiri arubit unu ku alc: “Ajdac ān Betlehem s vidjem ča fost če nuavā azās Domnu!”

¹⁶ Apripit ān Betlehem š ānklo angāsāt p Marija š p Josip ku kupilu če sa fukut karje azukut ān aljbje. ¹⁷ Kānd la gāsāt, alu toc arubit aja če anđelu azās d kupil. ¹⁸ Š tuatā lumja karje apus urjajke la pastirurj sa mirat d aja če lja zās. ¹⁹ A Marija nimika na mujtat d asta ča uzāt š gāndja d aja ān inima alu je. ²⁰ Pastiri sa tors la vojilje p karje pāza š slavja š zahvalja alu Dimizov. Tot ča uzāt š avizut afost kum lja zās anđelu.

²¹ D opt (8) zālje maj ānklo kānd avinjit vrijamja s obrezaskā p kupilu,† ja pus lumilje Isusu karje anđelu adat majdatā njego če Marija arāmas grja.

Josip š Marija adučē p Isusu ān Hram

²² Kānd avinjit vrijamja Marija s s očištjaskā kum skrije ān zakonu alu Mojsije,☉ Josip š Marija alat p Isusu š apljikat ān Hram ān Jeruzalem. La posvitit alu Domnuluj, ²³ kum skrije ān zakonu alu Domnuluj: “Tot bijatu karje prvi sa fukut pripadnjaštje alu Domnuluj.”☉ ²⁴ Š aprinisāt žrtvā kum mama apuťja jar s fije čistā, kum zakonu alu Mojsije ān vacā: “duavā (2) grlic ili doj (2) goluburj tānānj.”☉

Šimunu š Ana kunuaštje k Isusu je Kristu p karje Dimizov la trimjes

²⁵ Trija atunča unu om ān Jeruzalem, s kjamā Šimun, karje Irja pravedan š askulta zakonu alu Dimizov. Suflijetu alu Svāntuluj irja p jel š aštiptat p Dimizov s izbavjaskā p Izraelcurlje kum aobečit.‡ ²⁶ Suflijetu alu Svāntuluj ja zās k nusā muarje pānā god nu vjadje p Kristu karje Domnu atrimjes s izbavjaskā p narodu aluj. ²⁷ P zuvā kānd Josip š Marija adus kupilu Isusu s fakā obredu kum je skris ān zakonu alu Mojsije, Suflijetu alu Svāntuluj adus p Šimunu s pljače ān Hram. ²⁸ Šimun alat p Isusu ān mānj š aslavit p Dimizov ku vorbiljaštja:

²⁹ “Domnulje, maj ispunit obečala karje maj dat
š akuma jo, argatu alu tov, pot s mor ān mir.

³⁰ Akuma vojki alji mjej avizut spasjala,

³¹ p spasitelju karje tu atrimjes d tot narodu.

³² Jel je lumina s otkrijaskā istina ata alu tot narodu,
āla karje adučē slava alu Izrael, narodu alu tov.”

³³ Josip š Marija sa mirat la vorbje če s rubja d Isusu. ³⁴ Šimun lja blagoslovit š azās alu Marije, mama alu Isusuluj: “Jakā, Dimizov atrimjes p kupilusta k mulc Izraelcurj osā kadā š mulc osā adrikā. Dimizov la trimjes kašā znaku s pokazaskā drumu d spasjalā, karje mulc inš osā l odbacaskā, ³⁵ š aša osā aratā rovu ān inima alor. A kānd l odbacaštje, maču osā probijaskā inima ata.”

³⁶ Afost ān Hram š proročićā Ana, fata alu Fanuel dān sāmānca alu Ašer. Ja irja mult bātrnā. Afost šaptje (7) aj ān brak ³⁷ š atunča atriitit kašā udovica pānla optzāč š patru (84) aj. Na išāt dān Hram, njego ān post š ān molitvā aslužāt alu Dimizovuluj zuva š nuaptja. ³⁸ Baš kānd Šimunu azavršāt, avinjit Ana š ančiput s slavjaskā p Dimizov š s rubjaskā d Isusu alu toc karje aštiptat p Dimizov s izbavjaskā p Jeruzalem dāla dušmanji alor.

³⁹ Kānd Josip š Marija afukut kum zakonu alu Domnuluj azapovjedit, sa tors akas ān Nazaret ān regije Galileje. ⁴⁰ Kupilu Isusu akriskut. Apostanit capān š maj mult mudar š Dimizov nastavja s l blagoslovjaskā.

Fālkovu Isusu rubjaštje ku učitelji ān Hram

* 2:14 Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj – Ān grčki original skrije: “Slava p visina!” † 2:21 Vjez fusnota ān 1,59.

☉ 2:22 Lev 12,1–4 ☉ 2:23 Iš 13,1–2 ☉ 2:24 Lev 12,6–8 ‡ 2:25 aštiptat p Dimizov s izbavjaskā p Izraelcurlje kum aobečit – Ān grčki original skrije: “aštipta utjeha alu Izrael”.

⁴¹ Roditelji alu Isusuluj tot anu pljika šan Jeruzalem känd irja prazniku Pasha. ⁴² Känd Isusu avut duaväsprjače (12) d aj, jej apljikat kašä uvjek s slavjaskä prazniku. ⁴³ Däpä praznik, roditelji alu Isusuluj ančiput akas, a fälkovu Isusu arämas šan Jeruzalem, ali roditelji aluj na štijut aja. ⁴⁴ Agändit k Isusu je šan grupa alor. Jej aumblat una zuvä a atunča ančiput s l katje änrä familijje š änrä ortač alor, ⁴⁵ ali nu la gäsät š aša sa tors šan Jeruzalem š änklo s l katje. ⁴⁶ Däpä trje (3) zälje la gäsät šan Hram änrä učiteljurj kum punje urjajke š lji änrjabä. ⁴⁷ Š toc karje apus urjajke la Isusu sa mirat kät štije š kum binje odgovorjašte p pitanje.

⁴⁸ Känd jej angäsät p Isusu na štijut če s gändjaskä. Azäs mumusa: “Bijatu alu mjov, däče afukut tu asta nuavä? Jakä, tatutov š jo mult nja sikirit š noj pistot t kätam!”

⁴⁹ Isusu azäs alor: “Däče mas kätat? Dali voj nu štijic k jo mora s fiuv šan kasa alu Tatimjov?”

⁵⁰ Ali jej nu razumja če jel avrut s lji zäkä.

⁵¹ Isusu sa tors akas ku mumusa š ku tatusov šan sat Nazaret š askulta p jej. A mumusa nimika na mujtat d asta če sa dogodit. ⁵² Isusu krišťa š postanja još maj mult mudar š Dimizov l blagoslovja maj mult š maj mult, a lumja l poštuja maj mult š maj mult.

3

Ivan karje bätjazä pripravjašte drumu d Isusu

(Mt 3,1–12; Mk 1,2–8; Iv 1,19–28)

¹ Afost činčsprjače (15) d aj kum caru alu Rimuluj Tiberije ančiput s vladjaskä. Poncije Pilat afost upravitelju šan regije Judeje. Herod* avladit šan regije Galileje, a fraturov Filip avladit šan regije Itureje š Trahonitide, a Lizanije avladit šan regije Abilene.† ² Š Ana š Kaifa afost marj popurj‡ šan Jeruzalem. Šan vrijamjaja Dimizov rubja alu Ivan, bijatu alu Zaharija, šan pustinje.Š ³ Jel apljikat šan tuatje lokurj pänglä apä Jordan s rubjaskä alu lumjej k trjebje s s bätjazä s pokazaskä kum sa okrinut däla grešälä š Dimizov lja oprostit grešala. ⁴ Kum askris proroku Izaija, Ivan afost

“glasu karje strigä šan pustinje:

‘Pripremic drumu d Domnu

š očistic d jel stazilje!

⁵ Ispunic tuatä dolina

š poravnic tot djalu š brjegu!

Ipravic drumu karje strämb

š poravnic aja čije nuje ravno!*

⁶ Tuatä lumja osä vjadje spasjala alu Dimizovuluj!”*

⁷ Ivan rubja alu mulc lumje karje vinja s s bätjazä: “Voj, šarpilor! Činje va zäs k aša d ljaznje putjec s fuđic däla kaznä karje Dimizov trimjatje? ⁸ Fičec binje karje aratä k vas okrinut däla grešala avuasträ.† Š vu änsäläc akä gändic k ištjec sigurni samo daja če ištjec sämänca alu Abraham. Ali jo vu zäk, Dimizov puatje d bulovanjšťa s stvurjaskä kupi alu Abraham! ⁹ Dimizov uskoro osä luvjaskä ku sukurja šan tot ljemnu karje nu dä bun plod. Tot ljemnu karje nu dä bun plod osä fije tijat š arunkat šan fok.”

¹⁰ Antribat mulc lumje p Ivan: “Atunča če trjebje s fičem?”

¹¹ Ivan lja zäs: “Činje arje duavä (2) kämäšj, trjebje s dja alu älja karje narje ničuna. A činje arje mänkarje, trjebje s podiljaskä ku älja karje narje.”

¹² Avinjit s s bätjazä čak š carinikurlje‡ š la tribat: “Učiteljulje, če trjebje s fičem?”

¹³ Ivan lja zäs: “Nu läc maj marje porezu njego če je lumja datorj.”

* **3:1** Herod – Konuskut š kašä Antipa, afost bijatu alu Herod Marje. † **3:1** Herod, Filip š Lizanije afost “tetrarsi”.

“Tetrarh” afost rimski naslov d vladar šan unu lok karje vladja samo ku odobrjala alu vlastu alu rimuluj. Obična lumje njekad lji kima carurj (na primjer, vjez Mt 14,9; Mk 6,14). ‡ **3:2** Š Ana š Kaifa afost marj popurj – Ana afost marje popä 6.-15. aj maj änklo d Krist, ali atunča vlada alu rimuluj la skinit däla položajula. Zetu aluj, Kaifa, afost marje popä 18.-37. aj maj änklo d Krist. Aša službeno šan aja vrijamje Kaifa afost marje popä, ali lumja još uvjek akimat p Ana marje popä š jel š majdäpartje avut autoritet änrä Židovj. § **3:2** pustinje – Vjez fusnota šan 1,80. * **3:5** Ivan azäs alu lumjej k mora s s pokazaskä d grešala alor s fije spremic d vinjala alu Domnuluj. Äštja stihurj koristašte metafora. D fukut ravni drum šan pustinje je slika s fije spremic s prihvatjaskä p Isusu š poruka aluj. ✪ **3:6** Iz 40,3-5 † **3:8** Fičec binje karje aratä k vas okrinut däla grešala avuasträ – Šan grčki original krije: “Fičec plodu karje je dostojan d pokajälä”. ‡ **3:12** carinikurlje – Obično aja afost Židovi karje alcä Židovj nu lja vurut daja če jej alukrizat d vlada alu rimuluj (karje apreuzmit p Izrael). Večina d carinikurj änsälä p alcä. Käta maj mult banj njego če lumja dugujašte, a viška cänja d jej. Š d äla razlog lumja mra š lji smatnja k je izdajic alu vlastiti narodu š alu vjera alor.

¹⁴ Š la tribat vuastja: “A če trjebje noj s fičem?”

Ivan Ija zäs: “Nu läc banji dälä nimilja ku säla š p nimilja nu punjec minčunj s dobidic banji. Njego fic zadovoljni ku plata avuasträ.”

¹⁵ Kum lumja očekuja k Kristu ändatä vinje, toc än inimä s äntriba dal je Ivan Kristu. ¹⁶ Daja Ivan alu toc azäs: “Jo p voj bätjtez ku apa, ali vinje njeko maj marje d minje, atäta d marje k jo nu sänt dostojan čak s ji fiuv argatš. Jel p voj osä bätjazä ku Sufļjetu alu Sväntuluj* š ku foku.† ¹⁷ Jel osä fije kašä omu karje odvojaštje gruvu dälä jarbä. Gruvu osä sprimjaskä än ostavä, a jarba osä apringä ku foku karje nikad nu prestanjaštje s argä.” ¹⁸ Ivan rubja alu lumjej Bunä vorbä d Dimizov ku multje altje opomenje.

¹⁹ Ivan la intja alu toc la ukorit p Herod, karje irja vladaru dän regije Galileje,‡ daja če sa änsurat ku Herodijada, karje afost mujarja alu fratisov, š d multje altje rovj ča fukut Herod. ²⁰ Ali känd la ukorit Ivan, Herod p tot aja adodajit još unu rov: jel adat alu vuastja aluj s puje p Ivan än kisuarje.

Ivan bätjazä p Isusu

²¹ Majdatä njego če p Ivan la pus än kisuarje, känd Ivan bätizat p toc karje avinjit la jel, jel bätizat š p Isusu. Atunča känd Isusu sa rugat, čerju sa diškis, ²² š Sufļjetu alu Sväntuluj sa slubuzät p jel än oblik kašä golubu. Dän čerj sa uzät glasu: “Tu ješt Bijatu alu mjov p karje jo vrjauv! Tu ješt radostu alu mjov!”

Sämānca alu Isusuluj

²³ Känd Isusu ančiput s rubjaskä d Dimizov la intja alu toc, avut njeđe trježäč (30) d aj. P Isusu l kuništja k je bijatu aluš Josip.*

Josip afost bijatu alu Eli,

²⁴ Eli afost bijatu alu Matat,

Matat afost bijatu alu Levi,

Levi afost bijatu alu Malki,

Malki afost bijatu alu Janaj,

Janaj afost bijatu alu Josip,

²⁵ Josip afost bijatu alu Matatija,

Matatija afost bijatu alu Amos,

Amos afost bijatu alu Naum,

Naum afost bijatu alu Hesli,

Hesli afost bijatu alu Nagaj,

²⁶ Nagaj afost bijatu alu Mahat,

Mahat afost bijatu alu Matatija,

Matatija afost bijatu alu Šimij,

Šimij afost bijatu alu Joseh,

Joseh afost bijatu alu Joda,

²⁷ Joda afost bijatu alu Johanan,

Johanan afost bijatu alu Resa,

Resa afost bijatu alu Zerubabel,

Zerubabel afost bijatu alu Šealtiel,

Šealtiel afost bijatu alu Neri,

²⁸ Neri afost bijatu alu Malki,

Malki afost bijatu alu Adi,

Adi afost bijatu alu Kosam,

Kosam afost bijatu alu Elmadam,

Elmadam afost bijatu alu Er,

²⁹ Er afost bijatu alu Jošua,

Jošua afost bijatu alu Eliezer,

Š **3:16** nu sänt dostojan čak s ji fiuv argat – Än grčki original skrije: “nu sänt dostojan nič klicimitilje s ji dizļjeg.” * **3:16**

bätjazä ku Sufļjetu alu Sväntuluj – Aiča Ivan koristjaštje bätizija än apä kašä metafora s opisaskä kum lumja osä iskušaskä säla alu Sufļjetu alu Sväntuluj än Životu alor. † **3:16** ku foku – Asta puatje s rubjaskä d aja kum Sufļjetu alu Sväntuluj čistjaštje Životu alu älja karje krjadje (vjez Ap 1,5, 8; 2,1–4; 11,16). Ali än äšta kontekst vjerovatno k foku rubjaštje d zuvä alu suduluj (vjez 3,7–9, 17). Än aja vrijeme Dimizov osä kaznjaskä p lumja karje na prihvatit änvācala alu Isusuluj.

‡ **3:19** Herod, karje irja vladaru dän regije Galileje – Än grčki original skrije: “Herod, tetrah”. Vjez fusnota än 3,1.

Š **3:23** bijatu alu – Än äšta popis “bijatu alu...” puatje š s značaskä “sämānca alu”. Än Biblije, lumja karje askris popisu d potomakurj obično na vurut s skrije p tuatä sämānca alu njeki om, njego s aratä loza dälä una važnä osobä pälna altä važnä osobä. *

3:23 Daja če Marija arāmas grja pisti Sufļjetu alu Sväntuluj, Josip afost alu Isusuluj kašä očuhu (vjez 1,26–37; Mt 1,18–22).

Eliezer afost bijatu alu Jorim,
 Jorim afost bijatu alu Matat,
 Matat afost bijatu alu Levi,
³⁰ Levi afost bijatu alu Šimun,
 Šimun afost bijatu alu Juda,
 Juda afost bijatu alu Josip,
 Josip afost bijatu alu Jonam,
 Jonam afost bijatu alu Elijakim,
³¹ Elijakim afost bijatu alu Meleja,
 Meleja afost bijatu alu Mena,
 Mena afost bijatu alu Matata,
 Matata afost bijatu alu Natan,
 Natan afost bijatu alu David,
³² David afost bijatu alu Jišaj,
 Jišaj afost bijatu alu Obed,
 Obed afost bijatu alu Boaz,
 Boaz afost bijatu alu Sala,
 Sala[†] afost bijatu alu Nahšon,
³³ Nahšon afost bijatu alu Aminadab,
 Aminadab afost bijatu alu Admin,
 Admin afost bijatu alu Arni,
 Arni[‡] afost bijatu alu Hesron,
 Hesron afost bijatu alu Peres,
 Peres afost bijatu alu Juda,
³⁴ Juda afost bijatu alu Jakov,
 Jakov afost bijatu alu Izak,
 Izak afost bijatu alu Abraham,
 Abraham afost bijatu alu Terah,
 Terah afost bijatu alu Nahor,
³⁵ Nahor afost bijatu alu Serug,
 Serug afost bijatu alu Reu,
 Reu afost bijatu alu Peleg,
 Peleg afost bijatu alu Eber,
 Eber afost bijatu alu Sala,
³⁶ Sala afost bijatu alu Kenan,
 Kenan afost bijatu alu Arpakšad,
 Arpakšad afost bijatu alu Šem,
 Šem afost bijatu alu Noa,
 Noa afost bijatu alu Lamek,
³⁷ Lamek afost bijatu alu Metušalah,
 Metušalah afost bijatu alu Henok,
 Henok afost bijatu alu Jered,
 Jered afost bijatu alu Mahalalel,
 Mahalalel afost bijatu alu Kenan,
³⁸ Kenan afost bijatu alu Enoš,
 Enoš afost bijatu alu Šet,
 Šet afost bijatu alu Adam,
 Adam afost bijatu alu Dimizov. §

4

Nikuratu iskušaštje p Isusu
(Mt 4,1–11; Mk 1,12–13)

¹ Isusu, pljin ku Sufļjetu alu Svāntuluj, aplikat dāla apa Jordan š Sufļjetu la dus ān lok undje nuje nimika ² š d patruzāč (40) d zālje š la iskušāt nikuratu. D zāljljalja na mānkat nimik, š kānd atrikut patruzāč (40) d zālje, afost flāmānd.

[†] 3:32 Sala, Sala – Njeki grčki rukopisurj skrije: “Salmon, Salmon”. [‡] 3:33 Admin, Admin ... Arni, Arni – Njeki grčki rukopisurj skrije: “Aram, Aram”. § 3:38 bijatu alu Dimizov – Aja značaštje k je Adam stvorit p slika alu Dimizov (vjez Post 1,26–27; 5,1–3). Slično, tuatā lumja arje sāmāncā ān Dimizov (vjez Ap 17,28–29).

³ A nikuratu ja zäs: “Akä ješt Bijatu alu Dimizovuluj, zi alu buluvanusta s postanjaskä mälej.”

⁴ Isusu ja odgovorit: “Skris je än Svântä pismä: ‘Nu trijaštje omu samo d mälej.’”[✠]

⁵ Š nikuratu la dus p Isusu p marje djäl š ja pokazät daturdatä tuatä cara alu pämantuluj
⁶ š nikuratu zäče: “Čije osä zdaup asta tuatä vlast š slava aluj. Mije je dat š jo dav alu činje vrvauj. ⁷ Akä t poklonješt ja minje, tot je alu tov.”

⁸ Isusu ja odgovorit: “Skris je än Svântä pismä: ‘Klanjaštje la Domnu, Dimizov alu tov, š aluj jedino služastjel’”[✠]

⁹ Nikuratu la dus än trg Jeruzalem š la pus p špic p Hram š zäče aluj: “Akä ješt Bijatu alu Dimizovuluj, arunkitje da iča än zos!¹⁰ Daja če skris je än Svântä pismä: ‘Jel osä zapovidjaskä alu anđeli aluj d tinje s t päzaskä’,

¹¹ š: ‘p mäjnj s t adukä undje ku pičoru s nu t tu luvješt d buluvan.’”[✠]

¹² Isusu ja zäs: “Skris je än Svântä pismä: ‘Nu iskuša p Domnu, Dimizov alu tov!’”[✠]

¹³ Känd iscrpit tuatä kušnjä, nikuratu sa udaljtit dälä jel pänlä nuavä prilikä s l iskušaskä.

*Isusu äncäpje s služaskä alu Dimizov
(Mt 4,12–17; Mk 1,14–15)*

¹⁴ Isusu, pljin d snagä alu Suflijetuluj, sa tors än regija Galileja š vorba d jel sa proširit än tuatje lokurj än Galileja. ¹⁵ Isusu änväca än lokurj undje židovi s strändä š s ruga (karje s kjamä sinagoga) š toc l hvalja.

*Lumja än Nazaret odbacaštje p Isusu
(Mt 13,53–58; Mk 6,1–6)*

¹⁶ Š atunča Isusu avinjit än Nazaret, än sat undje akriskut. Š kašä uvjek sämbätä unträ än sinagogä š sa drikä s čitjaskä d Svânta pismä pänglä toc. ¹⁷ Alu Isusuluj antins knjiga alu prorokuluj Izaija. Jel adiškis knjiga š angäsät lok undje stä skris:

¹⁸ Suflijetu alu Domnuluj je p minje.

Madat snagä š autoritet

s rubjesk Bunä vorbä alu säračilor.

Matrimjes s rubjesk alu lumjej karje zarobic

s puatje s pljače slobodni,

s tork vidu alu vorbilor,

s oslobodjesk p lumja dälä älja karje lji mučaštje,

¹⁹ š s rubjesk k äšta an än karje Domnu aratä aluj binilje.[✠]

²⁰ Atunča Isusu ankis knjiga, untuarče alu pomočnikuluj š šadje s rubjaskä. Tuatä lumja än sinagogä sujäta än jel š jedva štipta s zäkä nješto. ²¹ Š ančiput ku äštja vorbje s lji zäk: “Astäz sa ispunit äštja vorbje d Svânta pismä karje akuma amčtitit.”

²² Š känd Isusu azavršät ku vorba, toc karje irja än sinagogä rubja d jel š s mira d binilje alu Dimizovuluj d karje jel rubja. Jej rubja: “Dali nuje äšta bijatu alu Josip?”

²³ A Isusu lji zäče: “Sigurno osä mi zäčec asta poslovicä: ‘Doktorulje, likujaštje sängur p tinjel’ š: ‘Fäj š äiča än trg undje ajkriskut aja čam auzät če sa dogodit än trg Kafarnaum.’”

²⁴ Š nastavit: “Asta poslovicä je istinita: ‘Nimilja nu prihvatjaštje p proroku än lok undje jel akriskut’.

²⁵ Kum š štijec afost multje udovic än Izrael känd proroku Ilija afost viuv. Atunča p trje (3) aj š šasä (6) lunj na fost pluaje š apostanit marje fuamje p tot pämantu. ²⁶ Ali Dimizov na trimjes p Ilija alu ničuna udovicä än Izrael. Njego jel la trimjes s ažutje alu udovicäj karje na fost Židovkä än trg Sarfata majuprapje d trg Sidon.[✠] ²⁷ Š isto aša känd afost proroku Elizej viuv, än Izrael afost multje lumje karje avja gubä, zarazna bualä p pjalje. † Ali ničunu dälä jej nu sa likujit osim Naaman d Sirija.”[✠]

✠ 4:4 ZakPon 8,3 ✠ 4:8 ZakPon 6,13 ✠ 4:11 Ps 91,11–12 ✠ 4:12 ZakPon 6,16 ✠ 4:19 Iz 61,1–2 ✠ 4:26

1 Car 17,8–16 * 4:26 Atunča Ilija apljikat än altu pämant alu komšiolor. P pämantula atrijit una udovicä š bijatu alu je, š skoro arämas frzdä mänkarje d pluaje karje apostanit fuamja. Međutim, jej sa pobrnit d Ilija š Dimizov sa pobrnit d jej aša če gävanu alor ku pjelmu š alor volba d zitin nikad nu sa spraznit. Tuatä vřijamja atrajit fuamja, jej avut mänkarje. Ilija änklo arämas maj mult aj. † 4:27 gubä, zarazna bualä p pjalje – Asta frazä prevodjaštje grčka vorbä karje s koristja d označälä njeke različite vrstje d bualje p pjalje. Tradicionalno s podrazumjaštje k s odnošaštje p guba. Om karje avut una d äštja bualje p pjalje smatratit je ritualno rov. Omu atribja čänut odvojtit d alci lumje kum alu alcilor na prenesja bualä š kum nu vinja än kontakt ku altu om š äfičä p omula ritualno rov (vjez Lev 13,45–46). ✠ 4:27 2 Car 5,1–14

²⁸ Känd auzät, toc än sinagogä sa nikžžät. ²⁹ Jej sa skulat, la putirit d trg š la dus p rub d liticä p karje sagradit alor trgu s l runče än zos. ³⁰ Ali jel atrikut änrä jej š apljikat p drumu aluj.

Isusu putirjaštje dän om p sufljetu alu rov
(Mk 1,21–28)

³¹ Isusu sa slubžžät zos än Kafarnaum, karje je još unu trg än regija Galileja, undje änvacă sämbätä än sinagogä. ³² Š lumja karje punja urjajke afost zadivic ku väncalä aluj daja če rubja kašä äla karje arje vlast.

³³ Afost än sinagoga omu ku sufljetu alu rov. Jel astrigat än tot glasu: ³⁴ “Hej, če aj tu ku noj, Isusulje dän Nazaret? Ajvinjit s uništještj p noj p sufljeti alji rov? Štiu jo činje ješt tu: tu ješt Sväntu karje Dimizov atrimjes!”

³⁵ Isusu ja zapovjedit: “Tač š ješt dän jel!” P aja sufljetu alu rov p omu la dubärät pänglä toc š aišät d jel š nu ja naudit nimika.

³⁶ Lumja afost zadivic š ančiput s rubjaskä unji ku alc: “D karje aštja vorbje! Ku autoritetu š ku snaga zapovjedjaštje alu sufljeti alji rov, š jej jašä!” ³⁷ Š toc än regijaja auzät če Isusu afukut.

Isusu likujaštje p multä lumja
(Mt 8,14–17; Mk 1,29–34)

³⁸ Isusu aišät d sinagogä š apljikat än kasä alu Šimun. A suakra alu Šimunuluj amučito marje fok š jej la rugat s ja žutje. ³⁹ Isusu astat pänglä ja, zapovjedit alu fokuluj s u lasje š fokul aläsato. Š odma sa skulat š lja dus s mälančeje.

⁴⁰ Känd akäzut nuaptja,† toc karje arje bolesnikurj lja dus la Isusu. A Isusu p tot äla apus mänilje s lji likujaštje d tuatje bualje. ⁴¹ Isusu putirja sufljeti alji rov dän multje lumje, š sufljeti alji rov striga känd iša: “Tu ješt Bijatu alu Dimizovuluj!” Atunča jel alor zapovjedit s nu rubjaskä daja če jej aštijut k je jel Kristu p äla karje Dimizov atrimjes.

Isusu pljakä än altje trgurj
(Mk 1,35–39)

⁴² Känd asvanit zuva, Isusu aišät d trgula š apljikat än pustinje. Š multä lumje l katä. Känd la gäsät, jej l ruagä s rämäje ku jej. ⁴³ A jel lji začē: “Trjebje s mäduk š än alturj trgurj s rubjesk Bunä vorbä d cara alu Dimizov. Daja Dimizov matrimjes.” ⁴⁴ Š Isusu rubja Bunä vorbä än sinagogje än pämänt alu Židovilor.Š

5

Isusu kjamä p Šimun, p Jakov š p Ivan s l sljedjaskä
(Mt 4,18–22; Mk 1,16–20)

¹ Una zuvä, känd Isusu astat pänglä apä Galileja,* multä lumje s strändä pänglä jel s audje vorba alu Dimizov. ² Majdatä d asta, njeke ribarji već aišät dän čamacurj š ančiput s čistjaskä mrežilje. A Isusu avizut alor doj (2) čamacurj p obalä ³ š auntrat än unu čamac, karje irja alu Šimun. Š Isusu la rugat s puatje ucärä s l pinđje dälä obalä. Atunča šadje, š änvaca p narodu d čamac.

⁴ Känd aprestanit s rubjaskä, začē alu Šimun: “Pinđje čamacu maj däpartje undje maj adänkä apa, š arunkäc mrežilje d pukat.” ⁵ Šimunu začē alu Isusuluj: “Gospodarulje, tuatä nuaptja njam potrudit š nimika nam pukat. Ali kum tu aša zač, osä arunk mreža.” ⁶ Känd Šimun š ortaci aluj afukut aja, jej apukat mult pjaštje, atäta d mrežilje ančiput s s rupä. ⁷ Ribarji afukut ku mäna alu ortaci alor än altu čamac s vije s azutä. Jej avinjit š atäta napunit p amizdoj čamacurj d pjaštje k jej ančiput s potunjaskä.

⁸ Känd Šimun Petar aja avizut, akäzut la intja alu Isusuluj š začē: “Fuđ dälä minje, Domnulje, daja če nu sänt om bun!” ⁹ Š jel š toc karje afost ku jel än čamac sa mirat kät mult pjaštje apukat. ¹⁰ Š isto aša sa mirat Jakov š Ivan, fičorji alu Zebedej, ortaci alu Šimun.

† **4:40** Känd akäzut nuaptja – Än grčki original skrije: “känd kadje suarilje”. D Židovj alta zuvä ančiput känd suarilje kadje. Daja če na kutizat s lukrjazä s l lukrjazä sämbätä, štipta pänd sämbäta nu završaštje, a atunča ančiput s adukä p lumja bulnavä la Isusu. § **4:44** än pämänt alu Židovilor – Än grčki original skrije: “än Judeja.” Međutim, š akä Luka asta vorbä koristjaštje d označälä regija alu rimulor Judeja, njekad (kašä kum je aica š än 23,5) jel koristjaštje d označälä d tuatä domovina alu Židovilor. * **5:1** pänglä apä Galileja – Än grčki original: “pänglä apä Genezaret”. Isto če š apa Galileja.

Isusu atunča zāče alu Šimun: “Navja frikā. Dakuma osā puč p lumja†.” ¹¹ Kānd jej askos čamacurj p obalā, jej alāsat tot š apljikat dāpā Isusu.

Isusu likujašnje p omu karje arje bualā p pjalje
(Mt 8,1–4; Mk 1,40–45)

¹² Una zuvā Isusu avinjit ān unu trg undje afost unu om pljin d bualje p pjalje. Kānd jel avizut p Isusu, akāzut la intja alu Isusuluj ku fālči kātri pāmānt š sa rugat d jel: “Domnulje, akā vrjaj, poc s m likuješt.”

¹³ Isusu tindje māna, la dotaknit š zāče: “Vrjauv. Fi likujit!” Š guba odma sa povlačit. ¹⁴ Isusu ja naredit: “Nu zāča alu nimilja, nu još, njego fuđ odma š pokazaštije alu popāj kum aputja s t pregledjaskā. Prinisaštje žrtvā d čistjala ata, kum Mojsije azapovidit kum aputja toc s vjadā k ješt likujit.”[☩]

¹⁵ Atunča glasu d Isusu tot maj mult sa proširit š mulc narod avinja s l audje š s likujaskā d buala alor. ¹⁶ A maj mult vorj jel s povlača ān pustinje š s ruagā.

Isusu likujašnje p omu karje nu puatje s umblje
(Mt 9,1–8; Mk 2,1–12)

¹⁷ Kānd una zuvā Isusu ānvaca p narodu, ānklo šidja š farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije karje avinjit dān tot satu ān regija Galileja š regija Judeja š d trg Jeruzalem. A sāla alu Domnuluj irja ku Isusu s likujaskā p lumja. ¹⁸ Avinjit njeka lumje karje aduče p nosilje p om karje nu puatje s umblje, pa pokuša s l adukā š s položaskā pāglu Isusu. ¹⁹ Pāntruv narod jej na putut s l adukā ān kašā undje Isusu ānvāca. La dus p stipinic p krov š afukut rupā š p nosilā, la slubuzāt † ān mižlok d sobā pravo la intja alu Isusuluj.

²⁰ D aja Isusu ashvatit k krjadje ān jel, azās: “Ortakulje, sa oprostit grešala ata.”

²¹ P asta učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji agāndit: “Činje āsta karje gāndjaštje k rubjaštje kašā Dimizov? Činje, osim Dimizov, puatje s oprostjaskā grešala?”

²² Ali Isusu aštijut če gāndjaštje š lji zāče: “Dāče aša gāndic? ²³ Dali nuje majušurje s zākā: ‘Sa oprostit grešala ata’, njego s zākā: ‘Skual š umblā’? ²⁴ Ali, s štjic k jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p pāmānt s oprostjesk grešala.” Atunča zāče alu omuluj karje nu puatje s umblje: “Cije zāk: ‘Skual, ja nosilā š fuđ akasā!’ ”

²⁵ Š omu akuma sa skulat la vojki alor, alat aja p čaja azukut š apljikat akas, slavja p Dimizov p drum. ²⁶ Š toc afost skroz zadivic š ančiput s slavjaskā p Dimizov. Afost pljin d frikā š rubja: “Astāz noj amvizut nješto če nuje d krizut!”

Isusu kjamā p porezniku
(Mt 9,9–13; Mk 2,14–17)

²⁷ Isusu dāpā aja aišāt š avizut p cariniku LeviŠ kum šadje la carinā, š ja zās: “Vinā dāpā minje.” ²⁸ Š Levi sa skulat, alāsat tot, š apljikat dāpā jel.

²⁹ Atunča Levi apriredit d Isusu marje veselije ān kasa aluj. A ku jej amānkat mulc lumje š āntrā jej irja mulc carinikurj. ³⁰ Atunča njeki farizeji, š njeki učiteljurj d zakonu alu Mojsije karje irja d grupa alor š prigovorja alu učenicurlje alu Isusuluj ku vorbilje: “Dāče mānkāc š bjec ku carinikurlje š ku lumja karje grešaštje?”

³¹ A Isusu lja zās: “Alu lumjej zdravānā nu trjebje doktorjamja, već alu lumjej karje bulnavā trjebje doktorjamja. ³² Nam vinjit s kjem p lumja karje gāndjaštje k je pravedna, njego amvinjit s kjem p lumja karje grešaštje s s okrinjaskā la Dimizov.”

Isusu ānvacā k nov drumu aluj maj bun njego drumu alu bāčārn
(Mt 9,14–17; Mk 2,18–22)

³³ Njeka lumje ja zās: “Učenicurlje alu Ivan maj mult vorj postjaštje š s ruagā, aša š učenicurlje alu farizeji, ali alji tje stalno mālānkā š bja.”

³⁴ Lja antribat Isusu: “Dali kutizāc svatovi alu mladoženje s natiric s postjaskā pānd mladoženja ku jeje?” ³⁵ Ali osā vinje vřijamja kānd osā lji ja p mladoženja† š atunča s postjaskā.”

³⁶ Atunča Isusu nastavit aša če lja spus asta vorbā: “Numilja nu rupje pjatika dāla cualā nuavā s puatā s krpjaskā p cualā bātrnā. Akā aja fače, osā rupā cuala nuavā, a pjatika

† **5:10** Dakuma osā puč p lumja značaštje k Petar rubjaštje alu lumjej d Dimizov s lji duče la Dimizov. ☩ **5:14** Lev 14,1–32 † **5:19** La dus p stipinic p krov š afukut rupā š p nosilā, la slubuzāt – Ān grčki original skrije: “Sa urkat p krov š slubazāt p omu karje nu puatje s umblje...pisti pločic d glinā (crjep)”. Ān zuviljalja ān pāmāntula, fiča krovu d nāroj š d paje karje s punja p krāč š p grade. Njekad koristja pločic d glinā (crjep). Krovj irja ravnī, a kāši avja stepinic ili basamač p karje lumja s urka p krov. Š **5:27** Levi isto s kima Matej. Vidjec (Matej 9,9). * **5:34** Postu je znaku d tugā. Svatovi nikad nu postjaštje pānd s slavjaštje. † **5:35** Isusu p jel usporidjaštje ku mladoženja, a p učenicurlje aluj ku svatovi.

dála nuavã cualã nu pristajašte alu cualã bãtrnã. ³⁷ Š numilja nu tuarnã vinu alu nov† ãn bãtrnã tãšnj d pjalje. § Akã aja façe, vinu alu nov osã rupã tãšnjilje * š osã varsã, a tãšnjilje osã propanjaskã. ³⁸ Njego, vinu alu nov trjebje s s tuarnje ãn nuavje tãšnj. ³⁹ Š numilja ãinje bja bãtãrn vin nu vrja vinu dála nov daja ãe zãçe: ‘Bãtãrn je maj bun.’ †

6

Isusu zãçe karje autoritet p sãmbãta, svãntã zuvã alu židovilor
(Mt 12,1–8; Mk 2,23–28)

¹ Una sãmbãtã Isusu triãa pisti pijanã d gruv. Uãenikurlje aluj rupja gruv, š la trljit ku mãnilje š la mãnkat. ² A njeki farizeji azãs: “Dãçe prekršãc zakonu alu Mojsije ku aja ãe rupjec gruvu ãn sãmbãtã?”*

³ Isuzu lja odgovorit: “Dali voj nas ãitit ãn Svãntã pismã ãa fukut David, argatu alu Dimizov, kãnd aflãmãžet jel š ãlja karje afost ku jel? ⁴ Dali na auntrat ãn šator undje Dimizov s poštujãšte, jel amãnkãt dã mãlaju karje posvilit š adat alu ãlja karje afost ku jel? Dali nu zãçe zakonu alu nostru k mãlajusta nu kutjazã s mãlãncje nimilja ãinje nuje popã?”†⁵ ⁵ Atunã Isusu lja zãs asta: “Jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p sãmbãtã!”

Isusu likujašte p omu ãn sãmbãtã
(Mt 12,9–14; Mk 3,1–6)

⁶ Alta sãmbãtã Isusu auntrat ãn sinagogã s ãnvãcã. Afost ãnklo om karje na putut s koristjaskã mãna dirjaptã. § ⁷ Uãitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji avrut s l optužaskã p Isusu k aprekršãt unu zakon alor. Daja pomatrja p Isusu s vjadã dal vrja ãn sãmbãtã s likujaskã.* ⁸ A Isusu aštijut gãndjala alor pa zãçe alu om karje arje mãnã karje nu puatje s koristjaskã: “Skual š stãj aiãa la intja alu toc!” Jel sa skulat š astat ãnklo. ⁹ Atunã Isusu zãçe: “S vu ãntrjeb: Dopustjašte zakonu alu Mojsije s s fakã ãn sãmbãtã binje, ili rov? S spasaskã životu, ili s l uništjaskã?” ¹⁰ Sa ujtat p toc ãn sinagogã š atunã zãçe alu omuluj: “Ãtiãje mãna!” Jel afukut aša š mãna sa likujit. ¹¹ Atunã farizeji š uãitelji d zakonu alu Mojsije sa nikãžãt, š anãiput s dogovorjaskã ãe s fakã pãntruv Isusu.

Isusu kuljadje p duavãsprjaçe (12) d apostolurj
(Mt 10,1–4; Mk 3,13–19)

¹² ãn zuviljalja Isusu apljikat p djãl s ruãdje š provodit nuaptja ku ruguala la Dimizov. ¹³ Kãnd avinjit alta zuva, akimat la jel p uãenikurlje š ãntrã jej akuljes duavãsprjaçe (12) d lumje, karje lja odredit d apostolurj.

¹⁴ Afost Šimun, karje Isusu la kimat Petar,
Andrija, fratilje alu Petar,
Jakov,
Ivan,
Filip,
Bartolomej,
¹⁵ Matej,
Toma,
Jakov, kupilu alu Alfej,
Šimun karje avut nadimaku Domoljub,

† **5:37** vinu alu nov ili “sok d strugurj.” Asta s odnosašte p vin karje još na kopt. § **5:37** tãšnj – Asta afost saku karje afost fukut d pjalje alu žvutinjne. * **5:37** vinu alu nov osã rupã tãšnjilje – Kãnd vinu alu nov akopt jel slubãdje plinu karje proširjašte tašna. Daja ãe tašna abãtrnã piznjašte daja ãe nu maj puatje s s raširjaskã kašã tašna anuavã. † **5:39**

Asta metaforã s razlikujašte dála tradicija alu vodilor karje kašã vinu alu bãtãrnã š nov naãinu d žvot karje je Isusu ãnvãca karje je kašã vinu alu nov. Poanta alu asta ilustracija je k lumja karje zanjinja samo tradicija alor na vut voje s puje urjãke karje je Isusu ãnvãca, š akã aja ãe jel ãnvãca ispunja tot ãije alor (Židovsko) Svãntã pismã zapovijdjašte. * **6:2**

Zakonu alu Mojsije zãçe nu kutjez s lukrjez ãn sãmbãtã (vjez “sãmbãta” ãn rjeãnik). Farizeji irja strogi ãn naãinu karje jej tumaãa zakonu alu Mojsije š jej smatrja k ãla ãinje rupje gruvu jel lukrjazã (Iš 34,21). † **6:4** Vjez ãn 1 Sam 21,1–7.

† **6:4** Mãlaju karje je posvetit afost duavãsprjaçe (12) d mãlajurj karje s nalazja ãn lok svãnt ãn šator. Popilje ãnklo punje ãn tuatã duminika d žrtvã alu Dimizov. ãn tuatã zuvã sãmbãtã lji prominja duavãsprjaçe (12) mãlajurj karje akopt ãn zuvasta.

Samo popilje aputut s mãlãncje mãlajur alji bãtrnje (Lev 24,5–9). § **6:6** karje na putut s koristjaskã mãna dirjaptã – Aiãã š ãn 8. stih, ãn grãki skrije: “mãna afost uskatã”. Mãna alu omuluj afost ošetitã aša k na putut s utingã. Vjerovatno afost savijitã skroz ãn pulm, aša s izgledjaskã mikã š naboritã. * **6:7** Mulc uãitelj dála zakon alu Mojsije azãs akã alu njeko tind njeka pomoãu, aja je lukru. Daja ãe tumaãa zakonu strogo rov, azãs k nuje uredu s ãtiãde pomoãu ãn sãmbãtã.

Anvãcat k alu omuluj puatje s tingã pomoãu ãn sãmbãtã samo ãn marje ozbiljna situacije kašã kum je porodu š kãnd žvotu alu omuluj arfi ãn opãnosť.

¹⁶ Juda, kupilu alu Jakov,
š Juda Iškarjot, karje maj änklo izdajit p Isusu.

Isusu änvacä š likujaštje
(Mt 4,23–25; 5,1–12)

¹⁷ Isusu sa dat äñ zos däpä djäl ku apostoli š astat p ravnica. Änklo ästiptat mulc alturj učenikurj aluj š mulc narod d trg Jeruzalem š d tot pämäntu alu Židovilor,† š d regija pänglä apä undje irja trgurj Tir š Sidon p sjever. ¹⁸ Avinjit toc s puje urjajke la Isusu š s lji likujaskä tuatä buala. S likuja š älja karje lja mučit sufljeti alji rovj. ¹⁹ Tuatä lumje la akätat s l dotaknjaskä daja činje l dotaknja snaga ajiša dän jel š lji likuja.

²⁰ Atunča Isusu sa ujtat p učenikurj š začē:

“Nurukošj ištjec voj karje ištjec särač
k voj ištjec uključic äñ cara alu Dimizov!

²¹ Nurukošj ištjec voj karje ištjec flämänž
k voj osä fic narinic!

Nurukošj ištjec voj karje akuma pländec
k voj osä vu radujic!

²² Nurukošj ištjec voj känd lumja vu mrzaštje
š känd p voj isključastje š vu vridjaštje š vu začē k ištjec rovj
daja če ištjec učenikurlje alji mjej, alu Bijatu alu Omuluj!

²³ Raduicävä voj äñ zuvaja š säric d radost

k istina je nagrada avuasträ marje je p čerj,

k jej karje vu maltetirjaštje sämänca je alu älja karje d mult maltetirja p prorokurlje!”

²⁴ “Ali grjev vuavä, lumja karje bugatä,
k već asprimit utjšala avuasträ!

²⁵ Grjev vuavä karje ištjec narinic,
k osä fic flämänž!

Grjev vuavä karje akuma vu radujic,
k osä tugujic š s pländec!

²⁶ Grjev vuavä känd p voj tuatä lumja uhvaljaštje,

k jej karje uhvalja p voj sämänca je alu älja karje uhvalja d mult d prorokurlje alji mičinoš.”

Isusu änvacä s vrjem p dušmanji alji noštri
(Mt 5,39–42)

²⁷ “A jo vu zäk, vuavä karje punjec urjajke: Vrjec p dušmanji alji voštri. Binje fičec alu lumjej karje vu mrzaštje. ²⁸ Kätäc däla Dimizov s fakä binje alu älja karje vu blastämä. Rugäcävä d älja karje p voj maltetirjaštje. ²⁹ Alu äla karje t luvjaštje p una falkä tindje š altä, š alu äla karje c ja ancuku dopustjaštje s c ja š kamaša. ³⁰ Ali däjä alu tot äla karje däla tinje katä, a däla äla karje däla tinje furä nu kätä s äntuarkä. ³¹ Fičec alu lumjej isto če vrjec jej vuavä s fakä.

³² Akä vrjec samo p älja karje p voj vrja, nu zaslužäc nagradä. Š lumja karje rovj vrja p älja karje vrja p jej. ³³ Isto aša akä fičec binje samo alu älja karje fače vuavä binje, nu zaslužäc nagradä. Š lumja karje rovj fače isto aja. ³⁴ Akä pozajmic samo alu älja karje puatje s vu äntuarkä ändrät, nu zaslužäc nagradä. Š lumja karje rovj pozajmjaštje alu lumjej karje rovj s s äntuarkä ändrät. ³⁵ Njego, vrjec isto p dušmani alji voštri. Fičec binje alor š pozajmic alu älja karje nu puatje s vu äntuarkä ändrät. Akä aja fičec, osä primic marje nagradä š osä fic kaša Maj marje Dimizov karje bun kätri lumje karje nu zahvaljaštje š karje je rovj. ³⁶ Fic bunj kätri tuatä lumje kum Tata alu vostru äñ čerj jaštje bun kätri tuatä lumje.”

Isusu änvacä s nu sudjaskä
(Mt 7,1–5)

³⁷ “Nu sudic š nusä fic sudic. Nu optužäc š nusä fic optužäc. Oprostic š osä vu fije oprostic. ³⁸ Däc š Dimizov osä vu dja. Jel osä vu tuarnä marje količinä äñ pualä, ka omu bun karje punjaštje gävanu aluj d gruv aša če nabijaštje š potresaštje gruvu pänd god nu s napunjaštje, š nastavjaštje s dodajaskä još maj mult pänd gruvu nu s prelijaštje. K kum miric alu alcilor, aša Dimizov osä mirjaskä š vuavä.”

† **6:17** pämäntu alu Židovilor – Äñ grčki original skrije: “Judeja”. Aja puatje posebno s odnosaskä p rimska regija äñ južna Palestina, ali äñ ästa stih s odnosäštje općenito p tot pämäntu äñ karje atrijit Židovi.

³⁹ Isusu azās alor š još una vorbä: “Dali puatje vorbu s adukä p vorbu? Nu puatje, k amizdoj osä kadä än rupä. ⁴⁰ Učenuku nuje maj marje d učitelju aluj. Ali tot učenuku p karje učitelju la änväcat tot če štije, osä fije kašä učitelju aluj. ⁴¹ Däče tujc la aškja än vojk alu altuluj, a nu vjez ljemnu än vojk alu tov? ⁴² Däče zäch alu altuluj: ‘Omulje, s c skot aškja dän vojku alu tov’, a sängur än vojk nu vjez ljemnu? Ku duavä licje! Skuatje majdatä ljemnu dän vojku alu tov pa atunča osä vjez kum s skoc aškja dän vojku alu altuluj.”

*Isusu änväcä d bunje š d ruavje vorbje
(Mt 7,17–20; 12,34–35)*

⁴³ “Ljemnu alu bun nu puatje s rudjaskä plodu karje nuje bun, nič ljemnu karje nuje bun nu puatje s rudjaskä plodu alu bun. ⁴⁴ Tot ljemnu s kunaštje p plod. Dän märčinj nu sa dunä smokva nit strugurlje. ⁴⁵ Isto aša bun omu rubjaštje bunje vorbje k je inima aluj bunä, a omu rov rubjaštje ruavje vorbje k je inima aluj ruavä. Aja če omu rubjaštje aratä d karje jel inima arje.”

*Omu karje je mudar fače aja če Isusu zäče
(Mt 7,24–27)*

⁴⁶ “Če mikičäc, ‘Domnu, Domnu!’, a nu fičec aja če zäch? ⁴⁷ Äla karje vinje la minje š auzät vorbilje alji mjalje š fače aja če zäch ⁴⁸ je kašä omu karje fače kasa š surpa adänkä rupä š postaviti temelju p buluvan. A känd avinja poplava, š känd äpa navaliti p kasä, nu puatje s miškä daja če binje fäkutä. ⁴⁹ Ali äla karje auzät vorbilje alji mjalje š nu fače aja če zäch je kašä omu karje fače kasa p pämänt frzdä temelj. Känd äpa navaliti p kasä majdatä sa duburät š irja skroz uništiti.”

7

Isusu likujaštje p argatu alu kapetanuluj alu rimuluj

¹ Däpä aja če tot azäs alu naroduluj, Isusu apljikat än trg Kafarnaum. ² Änklo afost njeiki kapetan alu rimuluj karje avut argat karje avut d jel milä. Äla argat afost bulnav p muartje. ³ Känd kapetanu auzät d Isusu, atrimjes la jel vode alu lumjaja karje irja Židovurj än trglava s l ruadje s vije š s likujaskä p argatu aluj. ⁴ Känd jej avinjit la Isusu, mult la rugat: “Zaslužät s ji fač äja ⁵ daja če vrja p narodu alu nostru, frzdä jel noj nam putja s sagrađim sinagoga anastra.”

⁶ Isusu apljikat ku jej. Š känd avinjit la upruapje la kasä, atrimjes kapetanu p ortači la Isusu. Jej azäs: “Kapetanu azäs asta: Domnulje, nu tu mučja. K nu sänt vrjedan s uncär än kasa amja. ⁷ Nu sänt vrjedan s viuv pänlä tinje. Njego samo zi dundje god ješt s s likujaskä argatu alu mjov. ⁸ Asta štiov k š jo mora s askult p kapetanu alu mjov. Am š jo vuaeje dusu minje. Š zäch alu unu: ‘Fud!’ š jel pljakä. Š alu altuluj zäch: ‘Vinä aiča!’ š jel vinje. Š alu argatu alu mjov zäch: ‘Fä jaja!’ š jel fače.”

⁹ Känd auzät äja, sa mirat Isusu š sa okriniti la mulc lumje karje apljikat däpä jel š zäče: “Istina je, än Izrael na gäsät p unu Židov karje krjadje kašä ästa karje nuje Židov karje äša krjadje.” ¹⁰ Känd sa tors akas älja p karje kapetanu atrimjes, angäsät p argatu likujit.

Isusu uskrisnjaštje p bijatu alu udovicäj

¹¹ Däpä äja Isusu apljikat än trg karje s kima Nain. La sljediti učenukurlje aluj š mulc lumje. ¹² Känd avinjit la upruapje la uša alu trgluj, baš atunča njeka lumje adučje p mort fälvov dän trg pänlä grupä s l ängrupä. Fälvovu karje amuriti afost jedinac la mamä, karje afost udovicä, š mulc lumje dän trg irja ku ja. ¹³ Känd Domnu Isusu avizuto ja fost žau d ja š ja zäs alu je: “Nu pländä!” ¹⁴ Avinjit š adotaknit nosiljilje, a lumja karje la dučja astat. Isusu azäs: “Fälvovulje, c zäch, skual!” ¹⁵ Š fälvovu sa drikat š arubiti, a Isusu azäs alu mumusäj: “Jakäc kupilu alu tov?”

¹⁶ Toc sa mirat la säla alu Dimizovuluj. L slavja š zäča: “Marje proroku trijaštje änrä noj! Dimizov avinjit s ažutä alu narodu aluj!” ¹⁷ Š toc änrä Židovj* š än ältje lokurj auzät äja če Isusu afukut.

*Ivan karje Bätjazä trimjatje p učenukurlje aluj s änrjabä jaštje Isusu Mesija
(Mt 11,2–11)*

¹⁸ Učenukurlje alu Ivan arubiti alu Ivan d tot äja če Isusu afukut. Ivan akimat p doj (2) učenukurlje aluj ¹⁹ š lja trimjes la Domnu Isusu s l änrjabje: “Ješt tu äla karje Dimizov aobečiti k osä vije† ili dal trjebje s štiptäm p altu s vije?”

* **7:17** toc änrä Židovj – Än grčki original skrije: “Judeja”. Aja puatje posebno s odnosask p trgu alu rimuluj än južna Palestina, ali än ästa stih s odnosaštje p opčenoito p tot pämäntu än karje atrijiti Židovi. † **7:19** karje Dimizov aobečiti k osä vije – Än grčki original skrije: “äla karje trjebje s vije.” Aša s rubja d Mesija.

²⁰ Känd jej avinjit la Isusu, azäs lumjaja: “Ivan karje bätjazä atrimjes p noj la tinje s t äntribäm: ‘Ješt tu äla karje Dimizov aopeciť k osä vije ili dal trjebje s štíptäm p altu s vije?’”

²¹ Pänd jej afost änklo, Isusu alikujit p mulc d bualä, d patjalä š d sufljeti alji rovĵ. Š alikujit p multä lumje karje vorbj s puatje s vjadä. ²² Atunča aodgovorit alor: “Fudic š javic alu Ivan ča vizut š auzät: vorbi vjadje, lumja karje nu puatje s umblä akuma umblä, lumja karje avut bualä p pjalje,† akuma je likujic, surdi audje, morcä s skuualä, š alu säračilor s rubjaštje Bunä vorbä d Dimizov. ²³ Blagoslovit äla karje nu kadje äñ vjerä dän minje.”

²⁴ Känd apljikat učenikurlje alu Ivan, Isusu ančiput s rubjaskä alu multä lumje d Ivan. Jel azäs: “Aspljikat äñ lok undje nuje nimika. D karje om aspljikat änklo s vidjec? Dal aspljikat s vidjec p njeko karje kašä trstika karje väntu uljigäna? Nu! Nas pljikat aja s vidjec. ²⁵ Ili aspljikat s vidjec p omu karje mändru äñbräkat? Nu! K lumja karje aduče mändrje cualje š trijaštje äñ bugacije s nalazaštje äñ palače alu caruluj. ²⁶ Aspljikat s vidjec p proroku? Da! Jel je maj marje prorok. ²⁷ Ivan je äla d karje je skris äñ Sväntä pismä:

‘Jakä, trimjet p omu karje duče vorba amja
s pljače la intja ata s pripremjaskä drum d tinje.’*²⁸

²⁸ Punjec binje urjajke: d tuatä lumje karje ikad atrijit nimilja nuje maj marje d Ivan. A ipak, äñ cara alu Dimizov, äla karje je maj mik je maj marje d jel.*²⁹Š

*Isusu ukurjaštje p vodilje alu Židovilor daja ča odbit p Ivan š p jel
(Mt 11,12–19)*

²⁹ Tuatä lumja karje apus urjajke la Isusu, čak š carinikurlje, već askultat poruka alu Ivan š p jej jel lja bätizat. Atunča, känd jej auzät če Isusu azäs, sa složät k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskä.* ³⁰ Naprotiv, farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije odbit planu alu Dimizov d jej daja ča odbit s lji bätjazä Ivan.

³¹ Isusu azäs: “A ku činje s lji usporidjesk p lumja äñ asta vrijamje?† P činje samänä? ³² Jej je kašä kupi karje šadje la tržnicä š unu p alt s strigä:

‘Noj amkántat vuavä vjasäl kántič
š voj na žukat!
Noj amkántat vuavä tužne kántič
a voj na pläns!†³³

³³ K, avinjit Ivan karje bätjazä na mäñkat mälaĵ nič vin na but,Š a začec: ‘Äñ jel je sufljetu alu rov!’ ³⁴ Jo, Bijatu alu Omuluj, avinjit karje amäñkat šambut, a začec: ‘Jakä, omu karje vrja mult s mälanče š s bja mult vin, ortaku alu carinikuluj š ku grešnikurlje!’ ³⁵ Toc karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov razumjaštje k Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan.*³⁶

*Isusu äñvacä k äla alu činje mult s oprostjaštje, mult š surutä
(Mt 26,6–13; Mk 14,3–9; Iv 12,1–8)*

³⁶ Unu farizej akimat p Isusu s mälanče ku jel. Jel auntrat äñ kasä alu farizej š alat loku la astal s mälanče.† ³⁷ Afost njeka mujarje, kunuskutä äñ trgula p grešala alu je. Ja adoznajit k Isusu mälančkä la farizej äñ kasä. Š jakä, mujarja adus skumpä ulje karje miruasä äñ mändru bukal. ³⁸ Š astat la pičuarje döpä Isusu. Ančiput s plängä š lakrmilje kädja p pičuarje. Ku päru lja frikat, š lja surutat š lji uns ku skumpä ulje karje miruasä.

† **7:22** bualä p pjalje – Vjez fusnota äñ 4,27. * **7:27** Mal 3,1 Š **7:28** maj marje d jel – Isusu nu začec k je Ivan nuje marje prorok. Zäčec k je lumja karje adoživit blagoslovurĵ alu caräĵ alu Dimizovuluj, kašä äštja lumje (vjez stihurĵe 18-23), zaista blagoslovic. Uživjaštje äñ stvarurĵ karje Ivan još na doživit. Lumja alu pämäntusta smatnjaštje p njeka lumje k je nevažni. Ali äñ cara alu Dimizov, Dimizov lji smatnjaštje k je važni. * **7:29** sa složät k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskä – Äñ grčki original skrije: “opravdja p Dimizov”. D äšta kontekst, aja značaštje k sa slažät k je drumu alu Dimizov, karje Ivan š Isusu rubja, bun. † **7:31** lumja äñ asta vrijamje – Äñ grčki original skrije: “lumja d äšta naraštaj”. Aja Isusu maj mult kima p älja karje aluj s protivja, posebno p vodilje alu Židovilor. † **7:32** Isusu usporidjaštje p vodilje alu Židovilor ku kupi karje je nikäžac p ortaci alor k nu fače aja ča vrja. Kašä aša kupi, vodilje alu Židovilor uznemiric dän Ivan š Isusu k nu s ponašaštje kum alor s svidaštje ili prihvatjaštje. Š **7:33** na mäñkat mälaĵ nič vin na but – Ivan trija grjev. Trija äñ lok undje nuje nimika, mäñka skakavacurĵ š med š s äñbrka äñ cualje neodobne (vjez Mt 3,4; Mk 1,6). * **7:35** Toc karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov razumjaštje k Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan – Äñ grčki original skrije: “Š mudrost opravdjaštje p tuatje kupi alu je”. Äñ äšta kontekst, aja značaštje k je lumja mudra känd prihvatjaštje drumu karje rubja Ivan š Isusu. † **7:36** alat loku la astal s mälanče – Afost običaju la posebna gozbä kašä äšta mäñkarje k omurĵ mälančkä päñd začec udobno päñglä astal.

³⁹ Känd avizut farizej karje akimat p Isusu, agändit: “Känd ästa om zaista arfi prorok, aštija činje je mujarasta karje l dotaknjaštje, k ja je marje grešnică.”

⁴⁰ P aja Isusu ja zäs: “Šimune, am s c zäk nješto.”

A jel azäs: “Učiteljulje, zi!”

⁴¹ A Isusu azäs: “Doj (2) omurj duguja alu unu om banj. Unu om ja dugujit činč sutje (500) kovanic d arđint,[†] a altu om činžăč (50). ⁴² A kum jej na vut dundje s äntuarkă, alu amiždoj oprostit datorija. Atunča karje d jej doj (2) maj mult osă l vrja?”

⁴³ Šimun azäs: “Gändjesk alu äla karje maj mult oprostit datorija.”

Azäs Isusu: “Binje azäs.” ⁴⁴ Atunča Isusu sa okrinit la mujarje š zăče alu Šimun: “Vjez p asta mujarje? Jo auntrat än kasă ata, ali tu nu maj dat apă s spal pičuarilje, a ja aplăns š lakrmilje alu je akăzut p pičuarje a ja lja asplat š ku päru mi lja frikat. ⁴⁵ Nu maj dučukit ku poljubacu, a ja, d känd jo amuntrat na prestanit s m surutje pičuarilje. ⁴⁶ Tu nu maj uns kapu ku ulja, a ja ku skumpă ulje karje miruasă auns pičuarilje. ⁴⁷ Dăče gändješt k ja apokazăt atăta d marje ljubav? C zäk istină: aja je daja če grešala alu je, š akă lja fost multă, afost oprostit. Äla karje gändjaštje k trjebje aluj ucără s s oprostjaskă, äla vrja ucără.” ⁴⁸ Atunča alu mujarje azäs: “Zaista, grešala ata cam oprostit.”

⁴⁹ Älja karje afost änklo ančiput äntri jej s rubjaskă: “Činje je ästa š grešala s oprostjaskă?”

⁵⁰ A jel zăče alu mujarje: “Daja čaj krizut, tu ta spasăt! S c dja Dimizov mir pänd plječ!”

8

Mujerilje karje sljedjaštje p Isusu

¹ Majdată d aja Isusu pljika p trgurj š p saturj s rubjaskă Bună vorbă d cara alu Dimizov. Afost ku Isusu duavăsprjače (12) apostolurj ² š njeke mujerj karje Isusu lja likujit dăla sufljeti alji rovj š dăla buală. Älja mujerj afost Marija karje afost d trg Magdala, dän karje Isusu aputirit šaptje (7) sufljeti alji rovj, ³ Ivana, karje afost mujarja alu Kuza karje irja upravitelju än palače alu Herod, ^{*} Suzana š multje altje mujerj. Jalje ku banji alor ažutat alu Isusuluj š alu apostolilor.

Isusu rubjaštje vorbă d om karje sijaštje sāmănca

(Mt 13,1–17; Mk 4,1–12)

⁴ Känd pänglă Isusu sa străns mulc lumje dän tot trgu, atunča Isusu lji rubja asta vorbă: ⁵ “Una zuvă aišăt omu s posijaskă sāmănca än polje. Känd aposijit, njeka sāmănca akăzut p drum š lumja umbra p aja š puji lja amănkat. ⁶ Njeka sāmănca akăzut p pămănt undje jaštje buluvan š tek ča kriskut sa uskat daja če narje apă. ⁷ Njeka sāmănca akăzut äntřă mărčinj š mărčinjilje akriskut una ku jej š ja sa ugušăt. ⁸ A njeka sāmănca akăzut p bun pămănt š krjaštje š rudjaštje d usută (100) d vorj.” Isusu azäs aja, š astrigat: “Toc činje arje urjekj s audă, trjebje s puje urjajke š s razumjaskă!”

Isusu änvacă kum alta lumje s ponašaštje känd audje vorba alu Dimizov

(Mt 13,10–23; Mk 4,10–25)

⁹ Učenikurle alu Isusuluj la antribat če značaštje asta vorbă. ¹⁰ Isusu azäs: “Dopustit vuavă s razumic tajnilje d cara alu Dimizov. Ali koristjesk aša vorbje känd jo änvăc p alcă s ispunjaskă Svânta pismă:

‘S ujtă

a nu prepoznajaštje,

š s audă,

a nu razumjaštje’.[☆]

¹¹ Jakă če značaštje asta vorbă: sāmănca je vorba alu Dimizov. ¹² A sāmănca karje akăzut p drum prestavjaštje p älja karje audje, ali vinje nikuratu š adus vorba alu Dimizov d inima alor aša s nu krjadje š nu s spasaskă. ¹³ A sāmănca karje akăzut p buluvan prestavjaštje p älja karje audje, ku radost primjaštje vorba alu Dimizov, ali narje korjen. Älja njeka vrijamje krjadje, a känd vinje iskušala prestanjaštje s krjadje. ¹⁴ A sāmănca karje akăzut än mărčinj prestavjaštje p äštja karje punje urjajke la vorba alu Dimizov, ali kum vrijamja trjače, p jej lji ugušaštje brigilje, bugucija š tuatje užitkulje alu životuluj, daja jej nu duče plodu kopt. ¹⁵ A

[†] 7:41 kovanic d arđint – Än grčki original skrije: “denari”. Denar afost kovanica d arđint alu rimulor. Vridja kasă una dnevnica d obični radnik. [§] 7:46 Gostjamja än kasă obično s nudja apa kum aputja s spală pičuarilje, k većina lumje ili pljika dăskulcj ili duča sandalje š än kasă vinja ku pičuarilje pljinje d prašană. Gostjamja isto s dočekujaštje ku poljubacu än falkă, a alu lumje posebne s undă kapu ku mirosu alu dulče ku ulja d maslină. ^{*} 8:3 Herod – Vjez 3,1 ku fusnota änklo. [☆] 8:10 Iz 6,9

sămănca karje akăzut p bun pămănt prestavjaštje p lumja karje ku bună š ku poštena inimă păzaštje vorba alu Dimizov karje audje, jej pljakă maj dăpartje kănd je grjev, daja jej aduče bun plod.”

¹⁶ “Nimilja nu prindje lampa s viljaskă ku posuda ili s uaskundje dusu pat, njego s upuje p postolje aša toc ălja karje untră s puată s vjadă binje. ¹⁷ K tot čije ăviljit osă fije dăzvăljit š tot čije skuns osă s štije š osă vije p lumină. ¹⁸ Daja punjec binje urjajke k ăla karje păzaštje vorba amja osă razumjaskă mult, a p ălja karje nu păzaštje vorba amja osă s ja š aja če găndjaštje k razumjaštje.”

Jej karje fače voja alu Dimizov je članurlje alu familija alu Isusuluj
(Mt 12,46–50; Mk 3,31–35)

¹⁹ Atunča muma š fracă alu Isusuluj avinjit s l vjadă, ali na putut s vije la jel k afost mulc lumje. ²⁰ Ajavit alu Isusuluj: “Mumuta š fracă alji tej stă afar š vrja s t vjadă.”

²¹ Kănd Isusu auzăt aja, azăs alu lumje: “Ălja karje punje urjajke š askultă vorba alu Dimizov mije je ka muma š ka frac.”

Isusu smirjaštje oluja la apă Galileja
(Mt 8,23–27; Mk 4,36–41)

²² Ăn una zuvă azăs Isusu alu učenikurlje aluj: “Tričem p alta partje la apă.” Jej auntrat ăn čamac s aotplovit. ²³ Pănd plovia, Isusu ančiput s kulčje. Š ančiput s suflje marje vânt. Vântu ančiput s fakă marj valurj karje ančiput s napunjaskă čamacu d apă š jej sa găsăt ăn rov.

²⁴ Jej avinjit la Isusu š la skulat š ja zăs: “Gospodarulje, Gospodarulje, tonim!”

A Isusu sa skulat, azapovidit alu vântuluj š alu valulor alji marj s stja š jej sa smirit š afost tišina. ²⁵ Atunča Isusu azăs alu učenikurlje aluj: “Dăče nas krizut ăn minje?”

A učenikurlje sa spirjat š sa mirat. “Činje ăsta s zapovidjaskă čak š alu vântuluj š alu apăj, š punje urjajke la jel?”

Isusu putirjaštje mulc sufljeti alji rovj dăn om
(Mt 8,28–34; Mk 5,1–20)

²⁶ Avinjit ăn regija Gerasa, † karje je p alta partje d apă d regija Galileja. ²⁷ Čim Isusu aišăt d čamac p obală, avinjit la intja alu Isusuluj njeki om dăn trg karje avut sufljeti alji rovj ăn jel. Več d mult kum nu sa brkat nič atrijit ăn kasă njego irja la mărmanc. ^{28–29} Multă vrijeme sufljeti alji rovj l cănja š akă lumja la ljigat p lanacurj š okove š l păza, jel rupja lanacu š sufljeti alji rovj l natirja s pljače ăn lok undje nuje nimika. Kănd omula avizut p Isusu, acăpat. Isusu azapovidit alu sufljeti alji rovj s jašă d omula. Akăzut la intja alu Isusuluj š astrigat: “Če vrjaj dăla minje, Isusulje, Bijatu alu Maj marje Dimizov? Mărog d tinje, nu m mučja!”

³⁰ Isusu la tribut: “Kum t kjem?” Jel zăče: “Mulc ‡”, k afost ăn jel mulc sufljeti alji rovj. ³¹ Š sufljeti alji rovj ančiput mult s s ruadje d Isusu s nu naridjaskă s pljače ăn jamă frzdă kraj undje osă fije kaznic.

³² A ănklo p djal mult porč s ranja. Sufljeti alji rovj sa rugat d Isusu s dopustjaskă s untră ăn porč š Isusu adopustit. ³³ Atunča sufljeti alji rovj aišăt d om š auntrat ăn porč. Toc porči adat fuga ăn zos dăpă djal ăn apă š sa nikat.

³⁴ Kănd lumja karje păza p porči avizut ča fost, afuđit š arazglasăt p trg š p saturj. ³⁵ A lumja avinjit s vjadje ča fost. Kănd jej ažuns, avizut p Isusu ku omu dăn karje aišăt sufljeti alji rovj. Avizut p omu karje šadje s punja urjajke la Isusu, ănbrkat s bun ăn kap. Š lumja sa spirjat. ³⁶ Jej karje avizut ča fost, arubit alu lumjaja kum Isusu likujit p omu ăn karje afost sufljeti alji rovj. ³⁷ Tuată lumja d regija Gerasa lja pukat marje frikă, š arugat p Isusu s pljače dăla jej. Isusu auntrat ăn čamac s pljače pisti apă ăndrăt.

³⁸ Majdată njego če Isusu š učenikurlje aluj aotplovit ăn čamac, omu d karje sufljeti alji rovj aišăt sa rugat mult d Isusu s puată s rămăje ku jel. Ali Isusu ja zăs: ³⁹ “Ăntuarčite akas š zi alu toc če Dimizov afukut d tinje.” Atunča jel apljikat š razglasăt p tot trgu čje ja fukut Isusu.

Isusu likujaštje p mujarja š adrikă p fata d morc
(Mt 9,18–26; Mk 5,22–43)

⁴⁰ Multă lumje aštija p Isusu s s ăntuarkă dăpă alta partje d apă. Kănd Isusu ažuns, toc ku radostu la štiptat. ⁴¹ D dăturdată avinjit omu karje sa kima Jair, karje irja vođa alu lumje karje s sastaja ăn sinagogă. Akăzut la intja alu Isusuluj š mult sa rugat s vije ăn kasa aluj. ⁴² Jel avut jedinică fată karje avut duavăsprjače (12) d aj karje irja p muartje.

† 8:26 regija Gerasa – Lumja karje atrijit ăn trgula Gerasa š ăn okolică na fost Židovj. ‡ 8:30 Mulc – Ăn grčki original skrije: “Legija”. Legija afost rimska vorba d vuastje karje s odnosa p skupină dăn 6.000 vuastje. Aiča s koristjaštje d označală d marje skupină sufljeti alji rovj.

Pänd Isusu pljika la Jair, mulc lumja l pindja dăpă pistot. ⁴³ Āntră lumje irja mujerj karje duavăsprjače (12) d aj krvarja, š potrošăt tot ča vut p doktorjamje, ali nimilja na putut s ju likujaskă. ⁴⁴ Avinjit d drăt š apus măna p rubu alu cuala alu Isusuluš š odma aprestanit s krvarjaskă.

⁴⁵ Antribat Isusu: “Činje apus măna p minje?”

Š pänd toc azăs: “Nu jo”, Petar azăs: “Gospodarulje, multă lumje t pindje š t străndel!”

⁴⁶ A Isusu azăs: “Njeko namjerno apus măna p minje. Amositit k sála aišăt d minje.” ⁴⁷ Känd mujaraja saznajit k nu puatje s askundă k ja apus măna p Isusu, atrimurat d frikă š akăzut la intja alu Isusuluš š la intja alu tot narodu š lja zăs dăče apus măna p Isusu š kum odma sa likujit. ⁴⁸ A Isusu alu je azăs: “Fata amja, tu ta likujit daja ča krizut. S c dja Dimizov mir pänd plječi!”

⁴⁹ Känd Isusu još arubit alu mujaraja, avinjit njeko d kasă alu Jair^S ku poruka: “Camurit fata. Nu maj muča učitelju više.”

⁵⁰ Auzăt Isusu š azăs alu Jair: “Na vja frikă! Samo krjadje š ja osă fije binje!”

⁵¹ Känd Isusu avinjit ān kasă alu Jair, Isusu adopustit samo alu Petar, alu Ivan, š alu Jakov, š alu tatăj š alu mamăj alu fataja s utrje ku jel. ⁵² Š toc karje već irja ān kasă plândja š tuguja dăpă ja. Isusu lja zăs: “Nu plândec! Nuje muartă, njego s kulkă!”

⁵³ Atunča toc ančiput s s ljađe d jel daja ča štijut k je muartă. ⁵⁴ Isusu alato d mănă š astrigat: “Kupilulje, skuall!” ⁵⁵ Š sufletu sa tors š odma sa skulat. Isusu azăs s ji dja s mălănče. ⁵⁶ Roditelji alu je irja začudic, a Isusu ja naredit s nu zăkă alu nimilja če sa dogodit.

9

Isusu trimjatje p apostoli s rubjaskă Bună vorbă š s likujaskă p bulnavi (Mt 10,9–14; Mk 6,7–13)

¹ Isusu akimat la jel p duavăsprjače (12) apostolurj š lja dat sála š autoritet s putirjaskă p sufletu alji rovj š s puată s likujaskă p bulnavi. ² Lja trimjes s rubjaskă Bună vorbă d cara alu Dimizov š s likujaskă p bulnavi. ³ Isusu lja zăs: “Nimika nu lăc ku voj p drum: nič băcu, nič tašna, nič mălaju, nič banji, nič altje kămăšji! ⁴ Ān tuată kasa ān karje untrăc s prenočic ānklo, răminjec ān ja pänd god nu pljikăc ān altu trg. ⁵ Undje p voj nu vu primjaštje, pänd išăc d trgula istrisăc prašăna dăpă pičuarje s lji upozoric p kazna alu Dimizov.”*

⁶ Učenikurlje apljikat š umbla p saturj. Rubja Bună vorbă d Dimizov š likuja p lumja pistot.

Herod je zbnujit d Isusu (Mt 14,1–2; Mk 6,14–16)

⁷ Herod, karje irja vladaru d regija Galileja, † auzăt tot če sa dogodit š afost zbnujen daja če njeka lumje rubja: “Isusu je Ivan karje bătjază. Sa skulat dăla morc.” ⁸ Altu rubja: “Isusu je Ilija karje trjebje s vije.”† Aldă trje (3) azăs: “Isusu je unu d prorokurj karje majdată atrijit. Sa tors dăla morc.”

⁹ A Herod azăs: “Jo amzăs s taje kapu alu Ivan karje bătjază š nu puatje s fije k jel je mort. Činje atunča omusta d karje atăta aud?” Aša akătat prilikă s vjadă p Isusu.

Isusu rănjaštje maj mult d činč mij (5.000) d lumje (Mt 14,13–21; Mk 6,32–44; Iv 6,1–13)

¹⁰ Känd apostoli sa tors āndrăt undje irja Isusu, jer arubit aluj tot ča fukut. Atunča Isusu lja dus ku jel š apljikat s fije sāngur upruapje d trg karje sa kimat Betsaida. ¹¹ Mulc lumje asaznajit aja š apljikat dăpă Isusu. Isusu lja primit š rubja Bună vorbă d cara alu Dimizov š likuja p toc karje trjebje s likujaskă. ¹² Pänd akăzut nuaptja, avinjit duavăsprjače (12) apostolurj la Isusu š ja zăs: “Las p lumja s pljače p saturj š p okolică s găsaskă mănkarje š undje s s kulčje daja če ištjem aiča undje nuje nimika.”

¹³ A Isusu zăče: “Voj lji nahranic.”

A jej zăče: “Avjem samo činč (5) mălajur š doj (2) pještj. Dali s pljikăm s s kumprām mănkarje d tot narodu?” ¹⁴ A lja fost njeđe činč mij (5.000) d vujnici.

Isusu p aja azăs alu učenikurj aluj: “Zăčec alu lumje s šagă ān grupje njeđe činčăč (50).” ¹⁵ Š učenikurlje afukut aša š lumja ašăžut. ¹⁶ Isusu alat činč (5) mălajurj š doj (2) pještj, sa ujtat ān

Š 8:49 Jair – Ān grčki original skrije: “vođa alu sinagogăj”. * 9:5 s lji upozoric p kazna alu Dimizov – Ān grčki original skrije: “d svjedočala pāntruv jej.” Aja afost znaku k apostoli lasă p lumjaja la suddina alor. Alu lumjaja apririt rovu s lji odbacaskă Dimizov daja ča odbacăt p glasnikurlje alu Dimizovuluj. Apostol Pavao fače ista stvar (vidjec Ap 18,6). † 9:7 karje irja vladaru d regija Galileja – Ān grčki original skrije: “tetrarha”. Vjez fusnota d Herodu ān 3,1. † 9:8 Ilija karje trjebje s vije – Ilija afost unu dăla maj marje prorok d zavjetu alu Bătărn, karje Židovi očkėja s s āntuarkă (vjez Mal 3,23–24).

čerj, š azahvaljit alu Dimizov d mánkarje š arupt málaju š adat málaju š pjaštje la učeníkurj s podiljaská alu lumjej. ¹⁷ Toc avut s málánče kát god aputut. Š još duavásprjače (12) d korpje sa nakupit d ostatkurj d málaj š d pještj.

*Petar priznajaštje k je Isusu Mesija
(Mt 16,13–23; Mk 8,27–33)*

¹⁸ Maj ánklo, Isusu apljikat dápartje dála lumje s s ruadžje š učeníkurlje aluj apljikat ku jel. Kánd Isusu aprestanit s s ruadžje lja tribat: “Če rubjaštje lumja činje sánt jo?”

¹⁹ Jej aodgovorit: “Mulc inš záče k ješt Ivan karje bătjazá, alcá záče k ješt Ilija, Š š alcá njeki záče jar k ješt unu d prorokurj karje majdatá atrijit š sa tors dála morc.”

²⁰ A atunča Isusu azás alu učeníkurlje aluj: “A voj, če záčec činje sánt jo?”

Petar záče: “Tu ješt Kristu, spasitelju karje Dimizov atrimjes!”

²¹ A Isusu lja zapovjedit s nu záká alu nimilja. ²² Azás: “Jo, Bijatu alu Omuluj, mora mult s patjesk. Vođilje alu Židovilor, glavni popurlje, š učitelji d zakonu alu Mojsije mora s m odbacaská. Mora s m umuará š aldá trje (3) zálje jo mora s fiuv adrikat dála morc.”

*Isusu záče k álja karje vrja s l sljedjaská mora s fije spreman s patjaská
(Mt 16,24–28; Mk 8,34–9,1)*

²³ Atunča Isusu azás alu lumjej: “Aká njeko vrja s fije učeníku alu mjov mora s s odriknjaská sängur d jel, š tuatá zuva s ja kruča aluj š s sljedjaská p minje.* ²⁴ K činje god vrja Životu aluj s spasaská, osá l pjargá; a činje god izgubjaštje Životu aluj d minje, osá l spasaská. ²⁵ Če koristjaštje alu omuluj aká dobidjaštje tot pámäntu, ali pjardje sängur p jel? ²⁶ Činje god arje rušunje d minje š d vorbilje alji mjálje, jo, Bijatu alu Omuluj, isto aša š d jel osá am rušunje kánd jo vinja ku slava amja š ku slava alu Tatimjov š ku slava alu anđelilor alu svánt. ²⁷ Punjec urjajke k istina je: njeki dála voj karje aiča stác nusá muará pánd nu vjadje cara alu Dimizov.”

*Petar, Ivan š Jakov vjadje slava alu Isusuluj
(Mt 17,1–13; Mk 9,2–13)*

²⁸ Otprilike opt (8) zálje dápá aja če lja zás aja, adus Isusu ku jel p Petar, p Ivan š p Jakov š apljikat p djal s s ruadžje. ²⁹ Š pánd Isusu s ruga, lica aluj sa promjenit, a cualjilje ja sjajit čisto albá. ³⁰ Dáturdatá, doj (2) omurj sa pojavit š arubit ku Isusu. Álja afost Mojsije š proroku Ilija. ³¹ Sa pojavit án marje sjaj š arubit ku Isusu d išjala aluj d pámäntusta,† karje Isusu uskoro osá faká án Jeruzalem s ispunjaská voja alu Dimizov.

³² Pánd Isusu s ruga, Petar š jej karje afost ku jel lja pukat somnu. Kánd sa skulat, avizut marje luminá karje vinje dála Isusu š doj (2) omurj karje astat pángláj jel. ³³ Pánd Mojsije š Ilija sa sprimit s pljače dála Isusu, Petar azás alu Isusuluj, ali nič jel na štijut če rubjaštje: “Gospodarulje, binje je če ištjem aiča ku voj. Fičem trje (3) kolibje: una cijje, una alu Mojsije, š una alu Ilije.” ³⁴ Pánd Petar aja arubit, sa pojavit oblaku, lja prekrjijit š alor irja friká.

³⁵ Dimizov lja rubit dán oblak: “Ásta je Bijatu alu mjov karje jo lam kuljes s fije caru! P jel skultac!” ³⁶ Š kánd jej auzát glasu, avizut samo p Isusu. Jej atikut án zuviljalja š alu nimilja na rubit d aja če jej avizut.

*Isusu putirjaštje p sufljet alu rov dán kupil
(Mt 17,14–19; Mk 9,14–29)*

³⁷ Kánd alta zuvá sa dat án zos dápá djal, multje lumje karje irja ačija avinjit la Isusu. ³⁸ Dáturdatá, njeki om ánrá multje lumje astrigat š sa rugat mult d jel: “Učiteljulje, ujítje la bijatu alu mjov, k jel je jedini kupil alu mjov. ³⁹ Jaká, sufljet alu rov mult voj l puká š dáturdatá jel áncapje s capje. La runká án grčurj š ji pljika pjena p gurá. Š nu l lasá páná god skroz nu l iscrpjaštje. ⁴⁰ Ma rugat d učeníkurlje alji tjalje s l putirjaská, ali na putut.”

⁴¹ Atunča Isusu azás: “Lumjo karje trijic án vrijamjasta, voj nu kridjec š ištjec strikac! Jo amfost ku voj atáda d mult š jar nu kridjec. M trjeb kát mora s trpjesk p voj? Duj aiča p bijatu alu tov!” ⁴² Š pánd bijatu avinjit la Isusu, sufljetu alu rov la duburát š jel ančiput s s grčaská. A Isusu alu sufljetuluj alu rov azapovjedit s jašá š alikujit p bijatu š la dat la tatusov. ⁴³ Toc karje irja ačija sa mirat d moč alu Dimizov.

Š 9:19 Ilija – Vjez fusnota án 9,8. * 9:23 Án cara alu Rimuluj toc aštijut k kručja afost kazna p muartje. Kriminalcu karje je osudit obično adučje ravna gredá pánla lok undje osá fije razapnjit. Kánd akoristit asta sliká, Isusu avrut s záká aká jej vrja s fije učeníkurlje aluj, mora s lasá če jej vrja š s fije spremni s askultje p Isusu, čak š s fije spremni s muará pántruv jel. † 9:31 d išjala aluj d pámäntusta – Án grčki original skrije: “d išjala aluj”. Asta frazá vjerovatno ukazaštje p muartja alu Isusuluj š uskrisnjala kašá marje djela d spasjalá karje uskoro osá fije ostvaritá. Arfi aja slično kašá išjala d zavjetu alu Bätárn, kánd Dimizov aoslobodit p lumja aluj karje afost argac án Egipat.

Isusu jar rubjaštje d muartja aluj
(Mt 17,22–23; Mk 9,30–32)

Pänd toc sa mirat la asta š la tot če Isusu fače, jel azäs alu učenikurlje aluj: ⁴⁴“Punjec binje urjajke če vu zäk: Još ucără lumja osä predajaskä p minje, p Bijatu alu Omuluj, än vlastu la dušmanj alji mjej.” ⁴⁵Ali jej na štituj če jel avrut s zäkä. Aja značälä afost skuns dälä jej. Jej na putut s razumjaskä š lja fost frikä s l änrjabje d aja.

Ponizni je maj marje än cara alu Dimizov
(Mt 18,1–5; Mk 9,33–37)

⁴⁶Učenikurlje ančiput s raspravljaskä činje dälä jej maj marje. ⁴⁷Aštijut d čaja raspravljaštje Isusu daja alat p kupilu, š la pus pänglä jel. ⁴⁸Š Isusu lja zäs: “Činje ku drag primjaštje p kupilusta päntruv minje, primjaštje š p minje. A činje p minje primjaštje, primjaštje š p Dimizov karje ma trimjes. Iстина je: činje je maj mik änrä voj toc, äla je maj marje!”

Činje nuje päntruv voj, äla je ku voj
(Mk 9,38–40)

⁴⁹Ivan p asta azäs alu Isusuluj: “Gospodarulje, noj avizut p njeko karje än lumilje alu tov zapovidjaštje alu sufletu alji rov s jašä d lumje. Noj amzäs aluj s nu fakä aja daja če nuje učeniku alu tov kašä če ištjem noj.”

⁵⁰Isusu azäs: “Nu branič! Akä njeko nu lukrjazä päntruv voj, jel atunča lukrjazä ku voj!”

Samarijanci nu prihvatjaštje p Isusu pänd jel putujaštje än Jeruzalem

⁵¹Känd s približa vrijamja s ja Dimizov p Isusu än čerj, Isusu aodlučit k avinjit vrijamja s pljače än Jeruzalem, ⁵²š atunča atrimjes p glasnici la intja aluj. Glasnici apljikat š auntrat än sat än regija Samarija s ji pripremjaskä če ji trjebje. ⁵³A änklo lumja na vurut s l primjaskä daja če pljika än Jeruzalem.† ⁵⁴Känd učenikurlje Jakov š Ivan auzät k lumja än Samarija na primit p Isusu, jej azäs: “Domnulje, vrjaj s zapovidim s lja pringä foku dän čerj?”§ ⁵⁵A Isusu sa okrinut š lja ukorit p Jakov š p Ivan s nu fakä aja. ⁵⁶Atunča Isusu š učenikurlje aluj apljikat än altu sat.

Nusä fije ušurje alu älja karje sljedjaštje p Isusu
(Mt 8,19–22)

⁵⁷Pänd jej još pljika p drum, njeko azäs alu Isusuluj: “Pljek dāpä tinje undje god tu plječ.”

⁵⁸Isusu ja zäs: “Lisica arje jamä š puji arje kujb, a jo, Bijatu alu Omuluj, nam lok alu mjov d kulkat.”

⁵⁹Atunča Isusu azäs alu altuluj: “Vinä dāpä minje!”

A jel azäs: “Domnulje, lasämä majdatä s pljek s ängrop p tatimjov.”*

⁶⁰Isusu ja zäs: “Las p morcă s grupaje p alor morcă,† a tu fuđ š rubjaštje alu alcilor Bunä vorbä d cara alu Dimizov.”

⁶¹Š još njeko začē: “Domnulje, viuv dāpä tinje, ali dopustjaštjem majdatä s m oprostijesk ku ukućanj mjej.”

⁶²Isusu ja zäs: “Akä äncepj s orještj ravno, a t ujc dāpä tinje, tu nu poc s služäštj än cara alu Dimizov.”

10

Isusu trimjatje p šaptjezäč š doj (72) učenikurj
(Mt 11,21–27; 13,16–17)

¹Domnu Isusu dāpä aja akuljes änrä jej šaptjezäč š doj (72) alcä učenikurj* š atrimjes kätä doj (2) s pljače la intja aluj än tot trgu š än tot loku undje Isusu atribut s pljače. ²Känd sa sprimit s pljače lja zäs: “Berba je marje, ali radnič jaštje uncără.† Berba pripadnjaštje alu

† **9:53** Židovi š Samarijanci s mrza š nu sa slaža pänglä aja undje trjebje s štujaskä p Dimizov (vjevIv 4,20). Samarijanci nu podrža p Židovi karje putuja än Jeruzalem s puatä s s klanjaskä alu Dimizov än hramula. **9:54** Än zavjetu alu Bätärn, njeki car rov d trg Samarije atrimjes vuastja s apukä p proroku Ilija. Ali p vorba alu Ilije, foku sa slubuzät d čerj š lja uništät (2 Car 1,10–12). Jakov š Ivan vjerovatno agändit k je kašä proroku alu marje Ilija š agändit k Dimizov vrja s fakä isto än asta situacije. * **9:59** Nije jasno je li čovjekov otac umro pa če ga pokopati odmah ili čovjek želi ostati duže vremena dok njegov otac ne umre, pa da ga onda pokopa. Glavna poanta je ta da čovjek želi činiti nešto drugo prije nego što slijedi Isusa. † **9:60** Las p morcă s grupaje p alor morcă – Isusu nu gändjaštje doslovno k morci ängrupa p morcă. Aja je metafora d älja karje nu sljedjaštje p Isusu š ku sufletu je morc. Poanta je än aja k učenikurlje nu kutjazä s dopustjaskä alu nimilja s lji zadržaskä dälä pratjala alu Isusuluj. * **10:1** šaptjezäč š doj (72) – Än njeki grčki rukopisurj skrije k afost šaptjezäč (70) učenikurj, aiča š än 17. stih. † **10:2** Berba je marje, ali radnič jaštje uncără – Isusu vrja s zäkä k jaštje multä lumje karje sprimit s unträ än cara alu Dimizov, ali nuje dosta učenikurj s änvacä š s aštje alu lumje.

Domnuluj, daja rugáčavä la jel s trimjataš još maj mult radnič äñ berbä. ³ Äñcipjec akuma, ali päzácävä k trimjet p voj kašä p vojilje äñträ lumje karje kašä lupurj. ⁴ Nu dučec ku voj nič banj, nič tašna, nič altje sandalje. Nu stäc p drum ku lumja s nu pridjec vrijamja.

⁵ Äñ tuatä kasa äñ karje unträc s prenočic äñklo, majdatä zäčec: ‘S dja Dimizov miru alu toc äñ asta kasä!’ ⁶ Akä äñ aja kasä jaštje omu karje vrja miru ku Dimizov, jel osä ajbje miru ku karje voj la blagoslovit. Akä äñklo nuje om karje vrja miru ku Dimizov, jel nusä primjaskä äla miru ku karje voj la blagoslovit. ⁷ Nu vu preselic d kasä äñ kasä! Boravic äñ aja kasä päñd fic äñ trgula š nu fic rušänošj s mänkác š s bjec aja če vu dä, k kum zäčem: Radniku azaslužät plata aluj.

⁸ Ali äñ tot trgu äñ karje unträc š äñklo vu primjaštje fic zadovoljni ku aja če god vu dä s mänkác. ⁹ Likujic äñklo p lumja karje bulnavj š zäčec alor: ‘Asta aratä k cara alu Dimizov avinjit la voj!’ ¹⁰ Ali äñ tot trgu äñ karje unträc š äñklo nu vu primjaštje, išac la ulicilje aluj š zäčec: ¹¹ ‘Čak frikäm š prašäna d trgu alu vostru karje sa ljipit p pičuarje alu anuaštje s vu upozorim p kazna alu Dimizov! Ali štijec k avinjit cara alu Dimizov!’ ¹² Vu zäk: Känd vinja vrijamja d sud osä fije majušurje alu lumje ruavä dän trg Sodoma[†] njego alu lumje dän trgula!”

¹³ Isusu azäs: “Grjev vuavä, lumjo äñ trg Korozain! Grjev vuavä, lumjo äñ trg Betsaida! Akä njeko afukut čudurj äñträ lumje poganä äñ trg Tir š äñ trg Sidon[§] karje jo afukut äñträ voj, jej već d känd s okrinja däla rov. Adučja cualje hrapave š šidja äñ činušä s pokazaskä žalostu.* ¹⁴ Daja osä fije majušurje äñ zuvä d sud alu lumje äñ Tir š äñ Sidon njego vuavä äñ Korozain š Betsaida! ¹⁵ A voj, lumjo äñ trg Kafarnaum, voj sigurno nusä vu drikäc päñla Čerj samo daja če jo amfost äñträ voj! Nu! Voj osä vu slubudjec äñklo undje loku d kaznit.†”

¹⁶ Atunča azäs alu šaptjezäč š doj (72) učenicurj: “Känd njeko punje urjajke la voj, aja je kašä kum punje urjajke la minje. Š känd odbacaštje p voj aja je kašä kum odbacaštje p minje. A känd njeko odbacaštje p minje aja je kašä kum odbacaštje p Dimizov karje ma trimjes.”

Šaptjezäč š doj (72) učenicurj s äntuarče š Isusu s zahvaljaštje alu Dimizov (Mt 11,25–27; 13,16–17)

¹⁷ Känd sa tors šaptjezäč š doj (72) d učenicurj la Isusu, ku drag azäs: “Domnulje, čak š sufijeti alji rovj askultä känd lji zapovidim äñ lumje alu tov.”

¹⁸ A Isusu lja zäs: “Štiuv, k amvizut p Sotona kum akäzut d čerj ka sklipjala.[§] ¹⁹ Vidjec, jo amdat vuavä tuatä säla š autoritetu p Sotona, dušmanu alu Dimizov, s gazäc šarpj š škorpionurj.* Nimika vuavä nu puatje s naudjaskä. ²⁰ Ali nu vu radujic samo daja če p voj sufijeti alji rovj askultä, njego maj mult radujicävä daja če Dimizov askris lumilje alji voštri p popis äñ čerj.”†

²¹ Atunča Sufijetu alu Sväntuluj aispunit p Isusu ku radostu š Isusu azäs alu Dimizov: “T slavjesk, Tato, tu karje vladješt ku čerju š ku pämäntu, čaj skuns istina d cara ata däla lumje karje gändjaštje k je mudri š mintošj š če pokazäštje aja alu lumje karje kašä kupi karje vrjaj s äñvacä. Da, Tato, cijje s svidaštje s fač aja aša.”

²² Atunča Isusu azäs: “Tata alu mjov ma dat tot če jel arje. Samo Tata binje kunuaštje činje sänt jo, Bijatu aluj, š samo jo, Bijatu aluj, š älja alu činje jo odlučjesk s l otrkrijesk, binje kunuaštje činje je Tata.”

† **10:12** Sodoma – Sodoma afost trg karje Dimizov auništ it k lumja aluj afost atäta d rovj (vidjec Post 18,16–19,28).

§ **10:13** trg Tir š äñ trg Sidon afost doj (2) važne trguj äñ Fenicija undje trija poganji. Sa smjestit la obalä Sredozemne apä sjevernozapadno düala Galileja akuma äñ južnom Libanonu. * **10:13** Adučja cualje hrapave š šidja äñ činušä s pokazaskä žalostu – Cualje hrapave irja grubje, njegu matrijalu karje afost fukut d päñ alu krapäj ili deväj. Lumja adučja aja cualje hrapave š šidja äñ činušä s puatä s pokazaskä žalostu š očaj. Maj mult fiča aja känd s ruga d oprost š kätä s lja azutä Dimizov. † **10:15** äñklo undje loku d kaznit – Äñ grčki original skrije: “Had”. Vjez rječniku. † **10:15** Isusu aprovodit multä vrijeme äñ trgu Kafarnaum š afukut mult čudurj. Daja multä lumje äñ trgula agändit k aja značäštje k je Dimizov zadovoljit ku jej. Medutim, nikad nu sa pokajit d grešala alor š akä avut privilegije š prednost če atäta vorj auszät d Isusu. Umjesto s primjaskä maj marje častu, Dimizov osä kaznjaskä p älja karje nu s pokajaštje. § **10:18** Isusu aiča rubjaštje kašä proroku karje vjadje uništjala alu Sotonej. Äñ vlastita službä aluj, a akuma š äñ služba alu učenicurje aluj, jel vjadje binje znaku k cara alu Dimizov vinje ku snaga š adučje porazu alu Sotonej (vjez 11,20; Iv 12,31; Rim 16,20; Otk 12,7–10; 20,1–3, 10). * **10:19** šarpj š škorpionurj – Isusu vjerovatno usporidjaštje šarpji š škorpionurje ku sufijeti alji rovj kašä älja d karje učenicurje rubjaštje äñ 17. stih. Sufijeti alji rovj je kašä šarpji š škorpionurje k je opasni š fače štetä alu lumjej.

† **10:20** Dimizov askris lumilje alji voštri p popis äñ čerj – Doj trje odlomakurj äñ Biblije rubjaštje d knjiga äñ čerj äñ karje je skris lumilje alu tot narodu alu Dimizov (Ps 69,28; Fil 4,3; Žid 12,23; Otk 3,5; 13,8; 17,8; 20,12, 15; 21,27). Aja knjigä njekad s kjamä knjiga d život. P načinula Dimizov potičaštje narodu aluj aša če lja zäs s razumjaskä k jej pripadnjaštje aluj, a jel nikad nu lji mujtä.

²³ Maj änklo, känd afost sängur ku učenicurle aluj, š ja azäs: “Nurukošj älja karje vjadje aja če vidjec voj. ²⁴ K istina je, mulc prorokurj š carurj avrut s vjadä aja če voj vidjec, ali na vizut; avrut s audä aja če voj audjec, ali na uzät.”

Isusu rubjaštje verbä d om karje trijaštje än Samarije karje irja pljin d milä
(Mt 22,34–40; Mk 12,28–31)

²⁵ Udatä känd Isusu änväca, njeki učitelj alu zakonu alu Mojsije sa skulat š antribat p Isusu s l iskušaskä: “Učiteljulje, če trjebje s fak s primjesk vječni život ku Dimizov?”

²⁶ A Isusu ja zäs: “Če skrije än zakonu alu Mojsije? Če tu razumješťj če zäče?” ²⁷ Omu azäs: “Zakonu zäče: ‘Vrja p Domnu, Dimizov alu tov, ku tuatä inima ata š ku tot sufljetu alu tov š ku tuatä snaga ata š ku tuatje mincilje alji tjalje’”²⁸ š ‘vrja p bližnji alu tov kum vrjaj sängur p tinje.’”²⁹

²⁸ Isusu ja zäs: “Binje ajzäs. Fäj aša š osä primješť vječni život.”

²⁹ Ali omu avrut s s spalje,[†] š aša jel äntrijabä p Isusu: “D činje rubjaštje känd zakonu zäče ‘bližnji alu mjov’?”

³⁰ Isusu aodgovorit ku asta verbä: “Njeki om putuja dän Jeruzalem än trg Jerihon š la napadnit färäčošj š alat tot döpä jel, la butut š apljikat. Š p omula aläsat s zakä skoro mort.

³¹ Trjače p drumula slučajno popa alu židovilor. Känd avizut p omu karje skoro mort, la zaobiđit š apljikat maj dāpartje. ³² Isto aša pänglä lokula avinjit atunča š levitu, pomočniku än Hram. Känd la vizut, š jel la zaobiđit š apljikat maj dāpartje.

³³ Atunča njeki omu d regija Samarija[§] trjače p drumula. Känd avizut p omula, ja fost žau d jel. ³⁴ Avinjit la upruapje d jel, ja spalat räžnijle ku ulje š ku vinu^{*} š ja änvilijat ku trijanca. La drikat atunča p magarič aluj š la dus än gostijonä š änklo anastavit s s pobrinjaskä d jel. ³⁵ Mänje zuvä jel adat duavä (2) kovanic d arđint[†] alu gazdäj alu gostijonäj, š ja zäs: ‘Brinjaštjtje d jel š akä maj mult putrošäšťj, c plätjesk känd m änturča.’”

³⁶ A Isusu antribat p učitelju d zakon alu Mojsije: “Če gändješť? Karje d äštja trje (3) alu omuluj sa pokazät k je bližnji alu omula karje la napadnit färäčošj?”

³⁷ Azäs učitelju d zakon alu Mojsije: “Äla karje ja pokazät milä.”

Isusu ja azäs: “Binje ajzäs. Fuđ š fäj kum š jel afukut.”

Isusu vinje än posjetä la Marta š la Marija

³⁸ Pänd Isusu š učenicurle aluj nastavja s putujaskä kätri Jeruzalem, auntrat än unu sat. Ačija afost njeka mujarje karje s kima Marta. La primit än kasa alu je. ³⁹ Avut sorä karje s kima Marija. Pänd Domnu Isusu änväca, Marija šidja š punja urjajke. ⁴⁰ A Marta afost mult zabrinutä k mora s pripravjaskä tuatä mänkarja, pa ja avinjit s s žaljaskä: “Domnulje, nu c brigä če sorimja ma läsat sängurä s lukrjez tot lukru? Zi alu je s m ažitje!”

⁴¹ Ali Domnu Isusu ja zäs: “Draga Marta! Nu trjebje s t brinjješťj š t uznemirješťj d aja če gändješť k trjebje. ⁴² A una stvar karje trjebje s puj urjajke la vorba amja. Marija aja ashvatit, š aja nusä fije lat dälä ja.”

11

Isusu änväcä d molitvä

(Mt 6,9–13; 7,7–11)

¹ Udatä Isusu sa rugat la njeki lok. Känd azavršät ku rugala, avinjit la jel unu d učenicurj š azäs: “Domnulje, änväcä p noj s nji rugäm kum Ivan karje bätjazä anväcat p učenicurle aluj.”

² Isusu lja zäs: “Känd rugäc, zäčec: ‘Tato än čerj, s s štujaskä lumilje alu tov asvänt. Aduj cara ata p tot pämäntu. ³ Adä nuavä mänkarje karje trjebje tuatä zuva ⁴ š oprostjaštje anuasträ grešala, k š noj oprostim alu älja karje grešäštje päntrov noj. Nu da s kidjem än kušnje.’”

⁵ Atunča Isusu azäs alu učenicurle aluj: “Akä plječ än ponoč la ortaku alu tov š ji zäč: ‘Adäm trje (3) mälaJur, ⁶ k ma vinjit ortaku än gostjamje, a nam s idauv nimik d mänkat!’, če osä zäkä ortaku? ⁷ Dali nusä zäkä: ‘Nu m uznemirja! Uša je već än kisä, a kupi je än pat k nu pot

✧ **10:27** ZakPon 6,5 ✧ **10:27** Lev 19,18 † **10:29** avrut s s spalje – Än grčki original skrije: “avrut s s opravdjaskä”. Än kontekstula, asta izjavä najverovatnije značaštje k ästa učitelju d zakonu alu Mojsije avrut jar s iskušaskä p Isusu, s pokazaskä kum Isusu zapravo na razumit kum pravilno s tumačaštje zakonu. Alta mogućnost je k avrut s pokazaskä k askultä zakonu alu Dimizov, š akä nu sa ponašät binje kätri tuatä lumje. Än äla slučaj aja puatje s s prevodjaskä kašä “Avrut s opravdjaskä ponašala aluj”. § **10:33** Židovi š Samarijanci afost marj dušmanj (vjez “Samarijanci” än rječnik).

Židovi mrza p Samarijanci š prepostavlja k jej je lumja ruavä karje azaslužät s lji kaznjaskä Dimizov. * **10:34** ku ulje š ku vinu – Jej s koristja kašä ljaku än äla pämänt. Ulja alu maslinej s koristja d smirjalä d bolurj š zaštita d pjalje uskatä (vjez Iz 1,6). Vinu s koristja kašä dezinficijens. † **10:35** kovanic d arđint – Än grčki original skrije: “denari”. Denar afost banji alu rimulor d arđint. Vridja kašä dnevnica d obični radnik.

akuma s m skol s c dau! ⁸ Ali vu zäk: čak š akä omula nu s skualä daja če ješt ortak aluj, š nu c dä nimika, osä skualä daja če mult l rođ frzdä rušanje. Š osä zdja atäta kät cije trjebje.

⁹ Š daja vu zäk: Nu odustanic! Rugäc p Dimizov š osä dobidic! Kätäc š osä gäsäc! Bitjec la ušä š osä s vu däškidje! ¹⁰ Činje god ruagä p Dimizov, primjaštje. Činje god katä, gäsäštje. Činje god batje, uša s ji däškidje.

¹¹ Voj karje ištjec tatje, če afiča voj känd bijatu alu vostru katä pjaštje? Dal voj ja da šarpje? Nu! ¹² Ili akä bijatu alu vostru katä vov däla voj, dal voj ja da škorpion? Nu! ¹³ Akä voj, karje ištjec rovj, štjtec s däc alu kupi alu voštri bunje darurj, atunča kät maj mult alu vostru Tata än čerj osä darujaskä p Suflijetu alu Sväntuluj alu älja karje l ruagä?”

Isusu putirjaštje p suflijetu alu rov ku säla alu Dimizovuluj, a nu ku säla alu Sotonäj
(Mt 12,22–30; Mk 3,22–27)

¹⁴ Isusu una zuvä aputirit p suflijetu alu rov karje nu ja dat alu omuluj s rubjaskä. Känd suflijetu alu rov aišät, omu arubit š mulc lumje sa mirat. ¹⁵ Ali neki däla jej azäs: “Jel putirjaštje suflijeti alji rovj daja če ji žutä Beelzebul,* karje je vladaru alu toc suflijeti alji rovj.” ¹⁶ A alci avrut s la puče än zamkä š akätat s idja neki znak kašä dokazu k Dimizov la trimjes.

¹⁷ A Isusu aštjjet če gändjaštje, pa lja zäs: “Akä lumja än ista carä s burjaštje änrä jej, osä propanjaskä cara alor. Akä familija än ista kasä s burjaštje änrä jej, osä s raspadnjaskä familija alor. ¹⁸ Voj začec k jo ku säla alu Beelzebul putirjesk p suflijeti alji rovj. Aja atunča značaštje k š älja karje je än cara alu Sotonäj s burjaštje änrä jej. Kum atunča cara aluj s rämäje? ¹⁹ A čije ku učenikurlje alji voštri karje putirjaštje p suflijeti alji rovj? Akä, kašä kum začec, jo putirjesk p suflijeti alji rovj ku säla alu Beelzebul, atunča mora aja s fakä š učenikurlje alji voštri ku säla alu Beelzebul. Sigurno nusä slažaštje. Učenikurlje alji voštri osä zäkä k Beelzebul nu s burjaštje sängur pänturv jel. ²⁰ Ali daja če jo p suflijeti alji rovj putirjesk ku säla alu Dimizov, atunča aja aratä k la voj avinjit cara alu Dimizov. ²¹ Känd capän omu karje arje bunä oružije päzaštje palača aluj, tot če arje je sigurno. ²² Ali känd l napadnjaštje maj capän d jel, l savladjaštje š ija tuatä oružija än karje sa uzdit dušmanu aluj. Alat tot če omula avut š apodiljit ku lumja aluj.†

²³ Äla karje nuje än partja amja, jel je pänturv minje; äla karje ku minje nu strände vojilje, jel lji putirjaštje.”

Isusu rubjaštje vorbä d om alu karje ja fost maj rov njego maj datä
(Mt 12,43–45)

²⁴ Atunča Isusu azäs asta vorbä: “Känd suflijetu alu rov jašä d om, lutjaštje p pustinje š katä lok s odmorijaskä. Känd nu l gäsäštje, azäs sängur aluj: ‘M tork än om än karje maj datä atriijit dän karje aišät.’ ²⁵ Känd sa tors, gäsäštje k je omula kašä kasa karje je čistitä š uredna, ali gualä. ²⁶ Atunča sa dus s adukä p alcä šaptje (7) suflijeti alji rovj još maj rov d jel, š toc unträ än om š än jel trijaštje. Š na kraju postanjaštje alu omuluj maj rov njego če irja maj datä njego ča pljikat suflijetu alu rov.”

Nurukošj älja karje punje urjajke la Dimizov

²⁷ Pänd Isusu rubja d aštja stvarurj, njeka mujarje d multä lumje astrigat: “Kum je binje alu mujarje karje ta dus š ca dat s suđ p tjeptu alu je!”

²⁸ Isusu azäs: “Još je maj binje alor karje audje vorba alu Dimizov š askultä.”

Isusu je maj marje d caru Salomon š d proroku Jona, ali lumja nu vrja s krjadä
(Mt 12,38–42; Mk 8,12)

²⁹ Maj mult š maj mult lumje vinja la Isusu. Atunča Isusu lja zäs: “Lumja än asta vrijamje† je rovj. Vrja s fak znak kašä dokazu k Dimizov ma trimjes, ali nusä dobidjaštje ničunu znak osim znaku karje Dimizov adat d mult alu lumjej än vrijamja alu prorokuluj JonejŠ känd Dimizov la spasät däla muartje. ³⁰ Baš kašä kum sa dogodit ku Jona afost znaku alu lumjej

* **11:15** Beelzebul afost lumilje d dimizov pogan karje lumja poganä l štjuja d mult. Än vrijamja alu Isusuluj, Židovi l koristja ka alu lumilje d Sotonä. † **11:22** Asta rubjaštje d Isusu karje pobidjaštje p Sotonä š p aluj suflijeti alji rovj kašä kum Isusu maj capän om karje ja aja če pripadnjaštje alu om capän. ‡ **11:29** Lumja än asta vrijamje – Vjez fusnota än 7,31. § **11:29** znaku...alu prorokuluj Jonej – P Jona angicät marje pjaštje, atunča Dimizov la skos d burta alu marje pjaštje (vjez Jon 2,1, 11). Isusu d dogadžjala rubja kašä k je slika karje prestavljaštje muartja aluj š uskrisnjala (vjez Mt 12,39–40).

karje atrijit än trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osä dogudjaskä ku minje, Bijatu alu Omuluj, osä fije znaku alu lumje än asta vřijamje.*

³¹ La zuvä känd Dimizov osä sudjaskä alu pämantuluj, carica karje d mult avladit p pämant alu Jugu† osä skualä š osä svjedočaskä päntřuv lumje än asta vřijamje daja če ja avinjit d dăpartje s audä p caru Salomon karje avut mult mudrost, a jakä, ku voj je aiča njeko maj marje d Salomon. ³² La zuvä känd Dimizov osä sudjaskä alu pämantuluj, lumja karje atrijit än trg Niniva osä skualä š osä svjedočaskä päntřuv lumja än asta vřijamje daja če jej sa okrinit dăla rov alor känd Jona alor arubit, a jakä, ku voj je aiča njeko maj marje d Jona!”

Änväcala alu Isusuluj je kašä lumina karje dä alu lumjej s vjadä
(Mt 6,22–23)

³³ Isusu azäs: “Nimilja nu prindje lampa s uaskundä ili s upuje dusu košarä, već daja s upuje p loku alu je aša kum toc karje uträ s puatä s vjadä binje.† ³⁴ Vojku alu tov je ka lampa d tjelä. Akä vojku alu tov bun, poc binje s vjez, ali akä vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika. § ³⁵ Daja päzaštje s nu gändještj k poc binje s vjez, već zapravo nu poc nimika s vjez. ³⁶ Daja, akä poc binje s vjez š akä nuje nimika d tinje skuns, tot poc s vjez. Osä fije kašä če ješt än sobä ku lampa karje c dä s vjez.”

Isusu opominjaštje p farizeji š p učitelji alu zakonu alu Mojsije
(Mt 23,1–36)

³⁷ Känd Isusu azavršät vorba aluj, neki farizej la kimat la jel akas s mälänče. Isusu auntrat š alat loku la astal. ³⁸ Isusu na spälat mänilje majdatä njego če s mälänče. Farizeju sa mirat daja če jej änväcä k omu trjebje aša s fakä s fije čist la intja alu Dimizov.* ³⁹ Aša Domnu Isusu ja zäs: “Voj farizeji ištjec kašä lumja karje spalä paru š gävanu samo da far, ali nu čistjaštje prljavština dän nontru, k spaläc mänilje, ali inimilje alji avuaštje zaista pljinje d pohlepä š d rov. ⁴⁰ Voj lumje karje na vjec fir än kap! Dimizov karje astvorit p omu da far je isto aša la stvorit dän nontru. ⁴¹ Nu fic lakumj, već däc dăla inimä alu lumje karje narje. Akä ištjec aša, osä fic čist la intja alu Dimizov dän nontru š da far.

⁴² Grjev vuavä, farizeji! Voj däc alu Dimizov zjače (10) posto čak š d začinurj š d biljke alji voštje, ali nu vu ponašac pravedno nit vrjec p Dimizov. Asta atribut s fičec, ali s nu zanemarujic altje stvarurj karje Dimizov azapovjedit.

⁴³ Grjev vuavä, farizeji! Vrjec s šidjec p počasne lokurj än sinagogje š vrjec k p voj lumja pozdravjaštje ku marje poštujašä p ulic. ⁴⁴ Grjev vuavä! Voj ištjec kašä pämantu karje narje spomenik karje nu aratä k änzos s nalazaštje märmäntje.† Pa lumja umblä p äštja märmäntje, ali nu štije, š atunča je nečisti la intja alu Dimizov.”

⁴⁵ Atunča unu učitelj alu zakonu alu Mojsije ja zäs: “Učiteljulje, kum aša rubješt š p noj ku aja nji uvridještj!”

⁴⁶ Isusu ja zäs: “Grjev š vuavä, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj punjec teretu p lumje karje je grjev š jej nu puatje s la dukä, a nič đajštju nu vrjec s l pomaknic s jažutac s adukä äla teret. ⁴⁷ Grjev vuavä! Voj adrikäc spomenikurlje alu prorokulor, a voj ištjec isti kašä sämänca avuasträ karje d mult lja umurät. ⁴⁸ Aša k umjesto s lji osudic, voj aja potvrđic š

* **11:30** kum sa dogodit ku Jona afost znaku alu lumjej karje atrijit än trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osä dogudjaskä ku minje, Bijatu alu Omuluj, osä fije znaku alu lumje än asta vřijamje – Än grčki original skrije: “kum Jona afost znaku alu lumje än Ninivlja, aša Bijatu alu Omuluj osä fije alu ästa naraštaju”. † **11:31** carica karje d mult avladit p pämant alu Jugu – Asta afost carica alu Seba (vjez 1 Car 10,1–10) karje na fost židovkä. ‡ **11:33** Lampa š lumina je slikje karje prestavljaštje p Isusu š änväcala aluj. Dimizov aotkrjijit alu lumje životu alu Isusuluj š poruka aluj. Aja če Isusu afukut š änväca na fost skuns dăla lumje. Atrijit š änväca änklo undje putja lumja s l vjadä š s la udä. Nu lji tribja s lji dja još unu znak kašä dokazu k la trimjes Dimizov. § **11:34** Akä vojku alu tov bun, poc binje s vjez, ali akä vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika – Än grčki original skrije: “Daja akä vojku cijje zdravän tuatä tjela osä fije än tamä.” * **11:38** Isusu na spälat mänilje majdatä njego če s mälänče. Farizeju sa mirat daja če jej änväcä k omu trjebje aša s fakä s fije čist la intja alu Dimizov – Än grčki original skrije: “A farizeju sa mirat känd avizut k Isusu nu sa spälat maj datä d mänkarje.” Asta spälat na fost d higijena s s rišaskä d priljavština š d klicje, već aja afost vjerski ritual karje farizeji änväca kum s čistja svečano. † **11:44** märmäntje – Kätri zakonu alu Dimizov, akä omu dotaknjaštje märmäntilje, aja l fače ritualno nečisti la intja alu Dimizov (vjez Br 19,16). D razlogula Židovi majbinje obiljižaštje märmäncilje kum lumja na putja slučajno s stja p jej. Farizeji je kašä äštja märmäntilje karje nuje obiljižät. Sa usredotočit da far, ritualno čištoče, ali azanemarujit s trijaskä pravedno, pa än vojki alu Dimizov irja nečisti. Lumja karje pratja änväcala alor š fiča aja če je zäča, postanja nečisti la intja alu Dimizov š nu štija aja.

slažac ku sãmãnca avuastrã. Jej lja umurãt, a voj lji drikãc spomenikurlje!† 49 Voj ištjec kašã pra tatilje alji voštri. Dimizov ãn mudrostu aluj majdatã aštijut k osã fičec istje stvarurj. Jel azãs: ‘Osã trimjet la jej p prorokurlje š p apostoli, a jej p njeki d jej osã muarje, a p alcã osã putirjaskã.’ 50 Daja Dimizov ku prava aluj osã smatrirjaskã k je ðãvinã lumja ãn asta vrijamje d tuatã muartje alu prorokurluj karje lumja lja umurãt d kãnd je pãmãntu. 51 Dimizov osã lji osudjaskã d muartje alu tot proroku, ðãla Abel pãnla Zaharija, p karje la umurãt ãn Hram ãntrã svetište š žrtvenik.Š Istina je, Dimizov osã lji kaznjaskã p lumja ãn asta vrijamje! 52 Grjev vuavã, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj ištjec kašã omu karje askuns ključu alu ušãj d cara alu Dimizov.* Sãngurj nu untrãc ãn cara alu Dimizov š nu ðãc nič alu ãlja karje katã s untrje.”

53 Kãnd Isusu apljikat ðãn kasã alu farizej, učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji ančiput ku nikižala s navaljaskã p jel š zahtjevit s odgovorjaskã p multã vorbje. 54 Jej pokuša s la pučje ãn zamkã ãn nješto će aputja s zãkã s l puatã s l optužaskã.

12

Isusu zãče alu učenikurlje aluj k mora ku tuatã inima s vrja p Dimizov š samo d jel s ajbje frikã

(Mt 10,26–33; 10,19–20; 12,31–32; Mk 3,28–29)

1 Maj mult š maj mult lumje anastavit s vije la Isusu. Lja fost atãta k gaza unij pisti alc. Maj datã njego će osã rubjaskã alu lumjej, Isusu arubit alu učenikurlje aluj: “Pãzãcãvã d farizeji. Ku duavje trje fãlc jaštje š utjecaju alor s proširjaštje ãntrã lumje kašã germa karje s proširjaštje ãn mãlaj. Pãzãcãvã s nu fic kašã jej ku trje fãlc. 2 Vinje vrijamja kãnd tot čije skuns osã fije otkrivot š tot čije tajna osã sa audã pãnglã toc.* 3 Da, ãn zuvaja će god njeko azãš ãn tamã osã saudã la luminã š tot će njeko ašãpit ãn sobã kisã osã razglasaštje p krov† s audã toc!

4 Ortači ajmje, punjec binje urjajke. Na vjec frikã d lumje. Jej puatje s umarã samo tjela, ali ðãpã aja vuavã nu puatje nimika maj rov s fakã! 5 Njego osã vu pokazaskã d činje trjebje sa vjec frikã: avjec frikã d Dimizov karje p voj puatje s vu muarje, š atunča p voj s arunčã ãn pakao. Da, d jel avjec frikã!

6 Voj štijic k činč (5) vracurj s vindje samo d doj (2) novčičurj. Ali Dimizov nu mujtã p ničunu d jej. 7 Voj štijec k aluj vridic maj mult njego multje vracurj. Dimizov štije čak š kãt avjec pãr p kap. Daja na vjec frikã!

8 Istina je, tot ãla karje aiča p pãmãnt la intja alu lumje priznajaštje k mije pripadnjaštje, š d jel jo, Bijatu alu Omuluj, la intja alu anđelilor alu Dimizov osã priznajesk k jel pripadnjaštje mije. 9 Tot ãla karje aiča p pãmãnt la intja alu lumje s odriknještje k mije pripadnjaštje, osã m odriknjesk la intja alu anđelilor alu Dimizov k jel pripadnjaštje mije. 10 Ipak tot ãla karje rubjaštje pãntruv minje, Bijatu alu Omuluj, puatje s oprostjaskã. A alu ãla karje uvridjaštje p Suflijetu alu Svãntuluj† nusã oprostjaštje.

11 Kãnd jej aduče p voj la sud ãn sinagogã, la intja alu vladaruluj š la vlast, nu vu sikiric će s zãčec vuavã ãn obranã 12 daja će p voj Suflijetu alu Svãntuluj ãn ãla tren osã ãnvacã će s zãčec.”

Isusu ãnvacã k nu trjebje s t uzãještj ãn bugacije

13 Unu om ðãn atãta lumje azãš alu Isusuluj: “Učiteljulje, zi alu fratimjov s podiljaskã ku minje imanja karje adobidit će timijov nja lãsat.”

† **11:48** Učitelji alu zakonu alu Mojsije afukut aštja grupje k avrut lumja s gãndjaskã k jej čãstjaštje p prorokurlje. Ali učitelji alu zakonu alu Mojsije nu sa pokorit alu aja će prorokurlje ãnvacã, će dokazãt k nuje maj bunj ðãla pra tatilje alor karje aumurãt p prorokurlje. **Š 11:51** ãn povijesti alu židovilor majdatã d vrijamja alu Isusuluj, Abel afost prvi karje umurãt ðãla argacã alu Dimizov (Post 4,8), a Zaharija, popa amarje, afost zadnji umurãt (2 Dnev 24,20). *** 11:52** Voj ištjec kašã omu karje askuns ključu alu ušãj d cara alu Dimizov – ãn grčki original skrije: “Voj aodzmit ključu d znanje”. Isusu rubjaštje d istina alu Dimizov kašã k je ãn kasã ãn karje učitelji alu zakonu alu Mojsije odbijaštje s utrã, š nič dopustjaštje alu alcilor s ajbje ključu s utrã. Asta značãštje k učitelji nu poznajaštje zaista p Dimizov, š sprječãštje p alcã s l upoznajaskã. *** 12:2** Dimizov osã otkrijaskã istina d lumje karje je ku duavã trje fãlc kašã farizeji. Farizeji apokušãt s askundã stvarne motive alor, ali Dimizov una zuvã osã fakã s štije toc d čija jej zapravo gãndjaštje. † **12:3** p krov – Kãši ãn Izrael avut ravne krovurj, pa lumja aputja s urče š stja p krov. Lumja aputut s stja p ravne krovurj š s obavjaskã važne poruke alu alcilor ãn zajednicã karje sa strãns ãn zos ãn ulicã. † **12:10** ãla karje uvridjaštje p Suflijetu alu Svãntuluj – Aja rubjaštje d om karje odbijaštje s kradje ãn istinã d Dimizov š d Isusu karje Suflijetu alu Svãntuluj ji otkrijaštje.

¹⁴ Isusu ja zäs: “Omujle, činje p minje ma pus s sudjesk š s podiljesk änrä voj?” ¹⁵ Atunča azäs alu toc: “Pázäcävä š nu dopustic alu bilo d karje lakumije s uträ än inima avuasträ, k život nu s sastajaštje än aja če posjeduještje.”

¹⁶ Atunča Isusu arubit asta vorbä: “Alu unu bogataš binje arodit pämantu. ¹⁷ Bogatašu agändit: ‘Nu štjuv če s fak daja če nam nič u lok atäta d marje s sprimjesk tot če ma rodit.’ ¹⁸ Atunča azäs: ‘Štiu! Dubor p skladištijle abättnje š osä fak maj marje š änklo osä puj š gruvu š tuatä imovina amja.’ ¹⁹ Atunča osä zäk sängur mije: ‘Jakä, am än skladištje zalije d još multje aj. Akuma m odmurjesk, mälänk, bjav š m veseljesk!’

²⁰ Ali Dimizov ja zäs: ‘Omujle tu karje naj mincä! Još d sarä osä c jav sufljetu alu tov. Atunča alu činje s pripadnjaskä tot aja čaj sträns d tinje?’

²¹ Omu karje narje mincä je äla karje strände bugacija p pämant, a nuje bugat än vojki alu Dimizov.”

*Nu brinicävä
(Mt 6,25–34)*

²² Atunča Isusu azäs alu učenicurle aluj: “Daja vu zäk: Nu brinicävä š na vjec frikä kum s preživic, če s mänkac, nič kum s änviljic tjala avuasträ, če s änrkäc! ²³ K životu maj važniji d mänkarje, š tjela d cualje.

²⁴ Ujtacävä la gavranurj! Nit sijaštje, nit adunä, nit arje skladištje nit kolibä. A Dimizov ipak s pobrinjaštije d jej. A voj vridic maj mult alu Dimizov d pujurj! ²⁵ Puatje njeko d voj äša če s brinjaštje s produžaskä životu čak š unu sat? ²⁶ Daja če nu putjec s fičec nič äša mikä stvar, däče vu brinic d bilo čaja?

²⁷ Ujtacävä la frorj än polje kum krjaštje! Nu s mučastje äša s fakä cualje. A ipak nič caru Salomon karje afost maj bugat š maj capän caru än Izrael na fost änrkat äša mändru kašä unu d fruarjasta. ²⁸ Atunča akä Dimizov äša änrkäc frorji karje krjaštje än polje karje jaštje astäz, a već minje s arunkä än fok, dali s nu vrja još maj mult s pobrinjaskä d voj? Voj lumjo karje äša d pucän kridjec!

²⁹ Nu kätac če osä mänkac š če osä bjec š nu vu uznemiric d aja. ³⁰ K Tata alu vostru än čerj štije k tot asta vuavä trjebje. Nu fic kašä lumja alu pämantusta karje samo aja katä. ³¹ Njeko prvo kätac cara alu Dimizov š Dimizov osä vu dja aja če vuavä trjebje.

³² Navja frikä, amikä stada, § k Tata alu vostru än čerj vrja s vu dja bugucija alu cara aluj. ³³ Vinjdjec aja če avjec š banj däc alu lumje karje narje nimik! Akä aja fičec, osä avjec pravo bugucije p čerj karje nikad nusä fije purdut. Aja je kašä k avjec saku ku banji karje nikad nusä ajbje rupj än ja. P čerj nuje lupovj karje vuavä afura stvarurle š nuje gägi karje amänka cualjilje avuaštje. ³⁴ Inima avuasträ uvijek osä fije änklo undje je bugucija avuasträ.”

*Isusu änvacä p učenicurle k trjebje s fije spremic d vinjala aluj la kraju alu pämantuluj
(Mt 24,45–51)*

³⁵ Isusu azäs: “Uvjek fic spremic, kašä argatu karje änrkat än radne cualje aluj š alu činje je lumina prinsä tuatä nuaptja. ³⁶ Da, fic kašä argatu karje štjaptä p gospodaru aluj karje apljikat än svatovj š känd gospodaru ažundje akasä š batje la ušä, odma diškidje ušä. ³⁷ Blago alu älja argac karje je spremic š äštjaptä äntručala alu gospodaruluj k jel osä lji nagradjaskä. Istina je zäk vuavä, gospodaru osä änbrače cualjilje alu argatuluj, osä lji zäče s šagä la astal š sängur osä lji poslužaskä. ³⁸ Blago alu älja argac karje je spremic š äštjaptä äntručala alu gospodaruluj, čak š akä jel vinje än ponoč ili maj änklo.

³⁹ Än asta putjec s fic sigurni: Akä gazda alu kasäj štija känd vinje lupovu, na dopustja alu lopovuluj s provaljaskä än kasa aluj. ⁴⁰ Fic š voj stalno pripravic daja če jo, Bijatu alu Omuluj, osä viuv känd voj numä očekujic.”

⁴¹ Petar antribat: “Domnulje, arubit tu asta vorbä nuavä alu učeniculor ili alu toc?”

⁴² Domnu Isusu ja zäs: “P činje gändic k gospodaru osä puje s upravljaskä ku altje argac än kasa aluj š s lji nahranjaskä än bunä vrijamje? Aja je argatu p karje gospodaru smatjaštje k je vjeran š mudar, dali nuje? ⁴³ Blago alu argatula p karje gospodaru, känd s änturča akas, s gäsaskä k vjerno š mudro upravljät ku altje argac, k gospodaru osä nagradjaskä p jel! ⁴⁴ Da, istina je k postavljastje p argatu s upravljaskä ku tuatä imanja aluj. ⁴⁵ Ali če osä fije akä argatula gändjaštje: ‘Gospodaru sa zadržät p drum š nusä äntuarče d mult’, š ančiput s batä p argacä š p argatilje, mult mälänkä š bja š s ämbatä? ⁴⁶ Atunča gospodaru alu argatula osä vije än zuvä än karje jel nu l očekuja š än vrijamje karje jel nu štije. Gospodaru osä l taje p komadurj š osä l trimjatje änklo undje mora s pljače toc karje nu krjadje.

§ 12:32 amikä stada – Stado je grupa d voj ili d krapje d karje pastiru s brinjaštje. Kašä če pastiru s brinjaštje d vojilje aluj, Dimizov s brinjaštje d älja karje s uzdjaštje än jel.

⁴⁷ Argatula karje aštijut ča čirut gospodaru, ali nu sa pripremit d vinjala aluj š na fukut aja če gospodaru azās, osā fije luvit ku multje udaracurj. ⁴⁸ A argatula, karje na štijut aja če gospodaru avrut, a afukut nješto d čaja azaslužāt bātaje osā fije luvit ku pucān udaracurj. Dāla tot āla alu činje Dimizov mult adat, Dimizov dāla jel osā katā mult. Dāla tot āla alu činje Dimizov mult apovjerit, Dimizov dāla jel osā čarje mult.”

Isusu ānvacā k familija osā fije podjeljitā dān jel
(Mt 10,34–36)

⁴⁹ Atunča Isusu azās: “Avinjit s aduk sudu alu Dimizov p pāmānt, kašā foku.* Mult vrijaav s fije već aprinsā. ⁵⁰ Mora s trjek vrijamja d marje patjalā š nimika nu m spričaštje pānd god nu završa asta vrijamje d patjalā! ⁵¹ Voj gāndic k amvinjit s aduk miru p pāmānt? Nipošto! Njego, istina je amvinjit s aduk podjelā āntrā lumje. ⁵² Pānd akuma, akā ān una kasā jaštje činc (5) lumje, osā podiljaskā unu pāntruv altu. Doj (2) osā fije ku minje, a trje (3) osā fije pāntruv minje. ⁵³ Članurlje alu familijje osā podiljaskā unji pāntruv alc. Tata osā fije pāntruv bijat š bijatu osā fije pāntruv tatā, mama pāntruv fatā š fata pāntruv mamā, suakra pāntruv norā š nora pāntruv suakra.”

Isusu ānvacā p narodu k trjebje s kunaskā znakurlje alu vrijamje
(Mt 16,2–3; 5,25–26)

⁵⁴ Atunča Isusu arubit alu mulc lumje: “Kānd opazāc k d zapad dāla more s nakupjaštje njeagri oblakurj, odma zāčec: ‘Osā fije nevrijeme’, š jaštje. ⁵⁵ A kānd suflā vāntu dāla jug voj zāčec: ‘Osā fije zāpuk!’ š jaštje zāpuk. ⁵⁶ Lumjo ku duavā lice! Putjec s utjac pānglā voj če s dogodjaštje p pāmānt š p čerj š s protumačic znakurlje karje ānklo s vjadje. Dāče atunča nu putjec s protumačic dogodajurlje karje promatric aštja zuvje kānd sānt jo ku voj?†

⁵⁷ Š dāče nu putjec s prepoznajic čije binje d fukut? ⁵⁸ Pānd ku omu karje pāntruv tinje plječ la sud, pokušaštje, majdatā njeogo če s fije kasno, s t dogovorješt ku jel. Akā aja nu fač, jel osā vu prisiljaskā s stāc la intja alu sudaculuj, sudacu osā t sudjaskā š t predajaštje la izvršitelj, a jel osā ta runče ān kisuarje. ⁵⁹ Istina je: nusā ješ d ānklo pānd god nu isplatja tuatā datorija ata, pānla zadnja kovanicā.”‡

13

Isusu ānvacā k toc mora s okrinjaskā dāla grešalā

¹ Ān vrijamjaja avinjit la Isusu njeiki om karje ja rubit k rimski upravitelju Pilat anaredit p njeka lumje d regija Galileja s lji muarā pānd duča žrtvā ān Hram ān Jeruzalem. ² A Isusu lja zās: “Dal gāndic k lumja d regija Galileja aša afost umurāc daja ča fost grešni maj mult d toc alcā lumje ān regija Galileja? ³ Nipošto! Istina je, akā nu vu okrinic dāla grešalā, š voj isto osā propanic! ⁴ Š če gāndic d aštja optsprjače (18) p karje sa duburāt kula ān Siloam ān Jeruzalem š lja murāt? Dal gāndic k afost grešni maj mult d toc alcā lumja ān Jeruzalem? ⁵ Nipošto! Istina je, akā nu vu okrinic dāla grešalā, š voj isto osā propanic!”

Isusu rubjaštje vorbā d ljemnu frzdā plod

⁶ Atunča Isusu lji rubjaštje asta vorbā: “Njeiki om avut smokvā karje asadit ān vinograd aluj. Vinja ān tot anu s vjadje dal arodit, ali na gāsāt p ja ničuna smokvā. ⁷ Azās atunča alu omu karje s pobrinjaštje d vinograd: ‘Jakā već trje (3) aj viuv s vjed dal jaštje plod p smokvasta, ali nu l gāsāsk. Tajoj. Dāče s iscrpjaskā pāmāntu?’

⁸ A omula azās: ‘Gospodarulje, las još u an. Osā surp š osā puj pāngl ja gnoju. ⁹ Akā aja fiča la anu, možda osā rudjaskā smokva. Akā nu, atunča osā utaj d tinje.’”

Isusu likujaštje p mujarje ān sāmbatā, svāntā zuvā alu židovilor

¹⁰ Isusu una sāmbatā ānvāca ān sinagogā. ¹¹ Jakā, afost ānklo una mujarje ān karje afost optsprjače (18) aj sufljetu alu rov karje ufiča bulnavā. Afost grbavā š nikako na putut s s ispravljaskā. ¹² Kānd Isusu avizut p ja, akimato la jel š ja zās: “Mujarje, osloboditā ješt d bualasta!” ¹³ Atunča apus mānilje aluj p ja. Mujarja dāturdātā sa ispravit š ančiput s slavjaskā p Dimizov.

* **12:49** foku – Foku ān Biblije obično je metafora d sud ili d čistjalā (vjez Lk 3,9, 16–17; 9,54; 17,29). Ān amizdoj slučajurj rubjaštje d odvajalā d aja čije rov dāla binje. Muartja alu Isusuluj p kruče apobjedit sāla alu Sotonāj ruavā š aasigurit konačni sudu alu toc dušmani alu Dimizov. Čak š akuma aja če Isusu afukut uzrukujāštje odvajalā āntrā ālja karje p Isusu sljedjaštje š p ālja karje je dušmanji aluj. † **12:56** Afost dosta mintošj s prepoznajaskā znakurlje k vinje pluaje ili kald. Ali aodbit s prepoznajaskā k čuda š znakurlje alu Isusuluj aratā k je Isusu āla karje Dimizov atrimjes s spasaskā pāmāntu.

‡ **12:59** Isusu azās asta vorbā vjerovatno kašā usporedbā s upozorjaskā p lumja k trjebje s s pomirjaskā ku Dimizov maj datā njeogo če vinje vrijamja s lji sudjaskā jel.

¹⁴ Omu karje vudjašnje sinagoga sa nikāžāt. Agāndit k Isusu prekršašnje zakonu alu Mojsije daja če likuja ān sāmābtā. Š azās alu naroduluj: “Šasā (6) zālje ān duminikā zakonu alu nostru dopustjašnje s lukrizām. Ān zuviljalja vinjic s likujic, a nu sāmābtā!”*

¹⁵ Domnu Isusu ja zās: “Voj lumjo karje avjec duavā licje! Š voj lukrizāc sāmābtā. Toc voj dizljigāc ān sāmābtā p volu ili p magaracu š l skutjec dān štalā la apā s bja, dal nu? ¹⁶ Asta mujarje karje je sāmānca alu Abraham karje Sotona acānāto ljigatā optsprjače (18) d aj. Dal stvarno gāndic k na atribut s fije dizljigatā ān sāmābtā dāla asta bualā ku karje irja ljigatā?”¹⁷ P vorbilje alu Isusuluj, sa posramit toc dušmani aluj, a toc alcā sa radujit d čudurj karje afukut Isusu.

*Cara alu Dimizov kašā sāmānca mikā karje krjašnje š germa karje s širjašnje
(Mt 13,31–33; Mk 4,30–32)*

¹⁸ Isusu azās: “Kum izglijdjašnje cara alu Dimizov? Ku čaja s ju usporidjesk? ¹⁹ Cara alu Dimizov je kašā sāmānca mikā alu gorušice† karje omu asadit ān baštjava aluj. Aja krjašnje marje kašā ljemnu š puji vinje s gnizdjašnje ān krāči aluj.”

²⁰ Jar antribat: “Ku čaja s ju usporidjesk cara alu Dimizov? ²¹ Aja je kašā germa karje mujarja alato š amišāto ān marje količinā‡ d pjelm pānd tot zolu nu sa drikā.”

*Isusu ānvācā k je grjev s untrje ān cara alu Dimizov
(Mt 7,13–14, 22–23; 8,11–12)*

²² Isusu putuja ān Jeruzaleme. Pānd triča p trgurj š p saturj š p drum ānvāca, ²³ njeko la antribat: “Domnulje, dal Dimizov samo osā spasaskā pucān lumje dāla sud?”

Isusu azās: ²⁴ “Cara alu Dimizov je kašā kasa karje arje ušā strāmtā. Trudicāvā s untrāc p ja. Istina je, mult lumje vrja s untrje, ali nusā puatā. ²⁵ Kānd toc āžums š gospodaru sa skulat š ankis ušā, nusā kutizāc s untrāc. Atunča osā stāc afar š osā bājtjec la ušā. Osā zāčec: ‘Domnulje, diškidje nuavā!’ A jel osā zākā: ‘Nu štiov činje ištjec š dundje vinjic.’

²⁶ Atunča osā rubic: ‘Noj ku tinje amānkat š abut, š tu nji ānvācā p trgurje alji noštri!’

²⁷ A jel vuavā osā zākā: ‘Nu štiov činje ištjec š dundje vinjic. Fuđic dāla minje, toc voj lumjo karje fičec rov!’

²⁸ Ānklo osā plāndec š osā škrcijic d dinc ān tuğā kānd vidjec p Abraham, p Izak š p Jakov š p toc prorokurlje la gozbā ān cara alu Dimizov, k voj sāngurj afost putiric. ²⁹ Š osā vije lumja d tuatje pārc alu pāmāntuluj, čak š ālja karje nuje Židovj, š osā mālānče la gozbā ān cara alu Dimizov. ³⁰ Jakā njeki karje akuma s smatnjašnje k je maj mič osā fije atunča maj marje, a njeki karje akuma s smatnjašnje k je maj marje osā fije atunča maj mič.”

*Isusu plānde p Jeruzalem
(Mt 23,37–39)*

³¹ Ān vrijamaja, kānd Isusu azavršāt ku vorba, avinjit la jel njeki farizeji š azās alu Isusuluj: “Fuđ d iča daja če Herodš vrja s t muarje!”

³² A Isusu lja zās: “Fuđic š zāčec alu aja lukavāj liscāj: ‘Jakā, jo osā putirjesk p sufljeti alji rovj š likujaskā astāz š mājne š aldā trje (3) zālje osā dovršāsk lukru alu mjov.’ ³³ Da, astāz, mājne š dāpā mājne mora s nastavjesk p drum. Dali nuje aja ān Jeruzalem undje umuarā p tot proroku? Kum aputja s mor bilo undje altu?”

³⁴ O Jeruzaleme, o Jeruzaleme, tu karje umorj p prorokurlje š umorj ku buluvanji p ālja karje Dimizov atrimjes la tinje! Kāt vorj avrut s strāng p lumja ata kum kloca sakupljašnje p puji š punje dusu ja, ali tu nu ma dat! ³⁵ Dimizov osā napustjaskā p tinje.* Istina je, nu maj m vjez više tot pānd nu vinje vrijamja pānd god nu zāčec: ‘Blagoslovit āla p karje Domnu atrimjes!’”*

14

Isusu likujašnje ān sāmābtā, svāntā zuvā alu Židovilor

¹ Ān una sāmābtā Isusu avinjit ān kasa la unu vođe alu farizejulo s mālānče. Toc karje afost ān kasā s ujta s vjadā če Isusu osā fakā. ² Jakā, la intja alu Isusuluj irja njeki om karje avut apā ān jel. ³ Isusu antribat p farizeji š p učitelji alu zakonu alu Mojsije: “Dopustjašnje

* **13:14** Vjez fusnota ān 6,7. † **13:19** sāmānca mikā alu gorušice – Kānd Židovi avrut s opisaskā nješto jako mik, obično koristja asta poslovičā karje rubjašnje k je aja kašā sāmānca alu gorušica. Obično krjašnje ān marje grm pisti unu metar, ili njekad čak š pisti trje (3) mitjarje. ‡ **13:21** marje količinā – Ān grčki original skrije: “trje (3) mjerje” (otprilike duavāžāč š činč [25] kilje). § **13:31** Herod – Vjez fusnota ān 3,1. * **13:35** p tinje – Ān grčki original skrije: “kasa avuāstrā”. Aja rubjašnje d trg Jeruzalem, a možda posebno d Hramu, karje Rimljani p amižđoj auništ šaptježāč (70). aj majdatā d Krist.

✧ **13:35** Ps 118,26

zakonu s s likujaskä äñ sämbätä ili nu?"* 4 Jej atikut. Š Isusu apus mäna p omu karje bulnav, la likujit š ja zäs: "Poc s plječ." 5 A alor azäs: "Akä bijatu alu vostru ili volu kadje äñ puc äñ sämbätä, dal nusä l skutjec? Sigurno odma osä l skutjec, š akä je sämbätä!" 6 Jej na vut p aja če s zäkä.

Isusu äñvacä k trjebje s s ponizaštje š s dja alu älja karje nu puatje s äntuarkä

7 Päñd Isusu afost acija, avizut k gostjamja d jej avrut s kuljadje maj bunj lokurj la domačin. Daja Isusu lja spus asta vorbä: 8 "Känd njeko t kjamä la nutä, nu la maj bun lok la gozbä. Če akä je kimat njeko maj važniji d tinje?" 9 Äla karje ta kimat p tinje š p jel osä vije s c zäkä: "Skual š las loku alu omusta!" Atunča mora s t skolj š s plječ la zadnji lok š osä fi sramotit.

10 Känd t njeko kjamä nu la maj bun lok la gozbä, njego ja zadnji lok. Atunča känd äla karje ta kimat t vidja, osä vije s c zäkä cije: 'Ortakulje, vinä š šaz la maj bun lok.' Aša osä primještj čast la tuatä lumja karje je la gozbä. 11 Činje p jel sängur adrikä, osä fije ponizät, a äla karje sängur p jel ponizaštje osä fije adrikat."

12 Atunča Isusu azäs alu farizeju p karje la kimat: "Känd kjem p gostjamja la ručak ili la vičera, nu kima samo p ortači alji tej, p fracä, p familija nič komšiji alji bugac, k š jej p tinje osä kjamä š äša c äntuarče zajamu. 13 Njego känd fač gozbä kjamä š p lumja karje je särač, invalidj, p älja karje nu puatje s umblje š p lumja vuarbä 14 karje nu puatje s t kjamje la gozbä s c äntuarkä zajamu. Atunča osä fi zaista blagoslovit, k Dimizov osä c äntuarkä zajamu, la zuvä karje vinje s uskrisnjaskä toc pravedni lumje däla morc."

Isusu rubjaštje d gozbä äñ cara alu Dimizov

(Mt 22,1–14)

15 Känd unu däla alcä gostjamje karje afost la astal ku Isusu auzät kum Isusu asta arubit, jel azäs: "Blago alu tot äla karje osä mälančj la gozbä äñ cara alu Dimizov!"

16 Isusu ja zäs: "Njeki om afukut marje gozbä š akimat p mulc lumje. 17 Känd vičera afost sprimitä, atrimjes p argatu aluj s zäkä alu gostjamje p karje akimat: 'Tot je gata. Vinjic!' 18 Ali tot äla änciput s zäkä k nu puatje s vije. Unu azäs alu argatuluj: 'Amkumprat njeka njiävä š mora s plječ jar s m uj. Märog d tinje, oprostjaštjem.' 19 Altu azäs alu argatuluj: 'Amkumprat činč (5) parurj d volurj š pljek s vjed kum orjaštje. Märog d tinje, oprostjaštjem.' 20 Aldä trje (3) azäs alu argatuluj: 'Akuma ma surat, š daja nu pot s viuv.'

21 Argatu sa tors š arubit alu gospodaru aluj aja če jej azäs. Gospodaru p aja sa nikäžät š azäs alu argatuluj: 'Fuč odma p lardj š p uskje ulic äñ tot trgu š duj aiča p särači š p invalidj, p lumja vuarbä, š p älja karje nu puatje s umblje.' 22 Känd äša afukut, argatu azäs: 'Gospodarulje, amfukut aja če zapovjedit tu š jaštje još lok.' 23 Azäs gospodaru alu argatu aluj: 'Fuč afar dän trg š katä p drumurj š p stazje š natirjaštijle s vije s m napunjaskä kasa. 24 Istina je ničunu d älja prvi p karje akimat nusä mälančnikimä d gozba amjal!'"

Isusu upozorjaštje k nu s fije ušurje s fije učenuku aluj

(Mt 10,37–38; 5,13; Mk 9,23)

25 Päñd Isusu anastavit drumu aluj äñ Jeruzalem, la sljedit jako multä lumje. Isusu sa okrinut š azäs alor: 26 "Akä njeko vrja s m sljedjaskä, nu puatje s fije učenuku alu mjov akä vrja bilo p činje maj mult njego p minje. Äñ usporedbä ku ljubavu aluj kätri minje, jel mora s mrzaskä š p tatusov, p mumusa, p mujarja, p kupi, š p fracä, p surorilje, čak š p životu aluj. 27 Činje nu ja kruča aluj š nu pljakä däpä minje, nu puatje s fije učenuku alu mjov.†

28 Akä njeko däla voj vrja s sagradještj kulä, nusä šaz prvo š s procinještj kät kuštjaštje s vjadä arje dästul banj s u završaskä? 29 Inače možda osä c nistanjaskä banj däpä aja če završäštj samo temelju, a atunča toc karje aja vjadje osä rääd d tinje. 30 Osä zäkä: 'Ästa om änciput s gradjaskä, a na putut s završaskä!'

31 Isto äša, dal vrja bilo karje car s krinjaskä äñ rat ku altu car, akä na gändit dal puatje s pobidjaskä? Dal prvo nusä s sastajaskä ku savjetnici aluj š s rubjaskä ku jel dal puatje ku aluj zjače mij (10.000) d vuastje s savladjaskä p äla karje p jel vinje ku duaväžäč mij (20.000) d vuastje? 32 A akä shvatjaštje k nusä puatä s pobidjaskä p altu car, osä trimjatä p poslanikurlje la dušmanu aluj päñd je još maj däpartje. Osä äñtrjabje p altu car če vrja däla jel s puatä s fije miru äñträ jej.

33 Isto äša, gändic d cjenä s m sljedic. Nimilja däla voj nu puatje s fije učenuku alu mjov, akä nu lasä tot če arje. 34 Älja karje je uistinu učenukurlje alji mjej je kašä sarja. Sarja je bunä, ali akä apurdut okusu, če osä fač jar s fije bunä? 35 Sarja karje apurdut okusu aluj s izbacäštje. Aja nuje bun d pämänt, a nuje bun čak š d hrpä d biljigarj. Toc činje arje urjekj s audä, trjebje s puje urjajke š s razumjaskä!"

* 14:3 Vjez fusnota äñ 6,7. † 14:27 Vjez fusnota äñ 9,23.

15

*Isusu rubjaštje vorbã d vuaje karje sa purdut
(Mt 18,12–14)*

¹ Zuviljaštja mulc carinikurj š alcã grešnikurj vinje la Isusu kum apunja urjajke la ånãvãala aluj. ² Daja farizeji š učitelji d zakonu alu Mojsije prigovorja: “Isusu s družaštje ku grešnikurlje! Čak š mälãnkã ku jej!”

³ Isusu d aja arubit asta vorbã: ⁴ “Akã njeko dãla voj arje usutã (100) d voj š pjardje una dãla vuaje, če osã fakã? Dal nu lasã nuavãzãč š nuavã (99) p pijanã š s pljače s ukatje š p aja una karje apurduto pãnd nu ugãsaštje? ⁵ Sigurno! Š kãnd ugãsaštje, upunje p umirje tot vjasãl ⁶ š aduč akas. Atunča kjamã p ortaçi š p komšiji š lji zãče: ‘Veseljçãvã ku minje! Angãsat p vuaja karje sa purdut!’ ⁷ Istina je k p čerj isto s fije maj mult radost d unu grešnik karje s okrinjaštje dãla grešalã njego d nuavãzãč š nuavã (99) lumje karje je pravedni š već sa okrinã la Dimizov.”

Isusu rubjaštje vorbã d banji karje sa purdut

⁸ Atunča Isusu azãs: “Takoder, akã njeka mujarje arje zjače (10) kovanic d arđint* š una pjardje, če osã fakã? Dal nu prindje lampa, s mãtãrã kasa š s ukatje binje? ⁹ Sigurno! Š kãnd ugãsaštje, kjamã p prijateljicilje š p komšinicilje š zãče: ‘Veseljçãvã ku minje! Angãsat banji karje apurdut!’ ¹⁰ Istina je, isto aša, Dimizov š andelurlje aluj s radujaštje d unu grešnik karje s okrinjaštje la Dimizov.”

Isusu rubjaštje vorbã d bijat karje sa purdut

¹¹ Atunča Isusu arubit asta vorbã: “Afost unu om karje avut doj (2) fičorj. ¹² Fičoru alu tãnãr azãs alu tatusov: ‘Tato, vrjaouv talu alu mjov d imanja ata akuma majdatã çe osã morj.’ Aša tata apodjelit imanja, a alu maj tãnãr fičor adat talu aluj.

¹³ Kãnd atrikut duavã trje zãlje fičoru alu tãnãr avindut tot, apljikat dãn kasã, š apljikat dãpartje ån alta drzãvã š ånklo atrijit frzdã minc š rasipja tuatje banji p jel. ¹⁴ Kãnd apotrošãt tuatje banji aluj, ån pãmãntula karje irja afost marje fuamje š na vut çe s mälãnçje. ¹⁵ Aša apljikat š sa zaposlit la unu om karje afost stanovniku alu pãmãntula p karje atrimjes ån pijanã s pãzaskã porçi. [†] ¹⁶ Jel afost atãta flãmãnd k avrut čak s mälãnçje mãnkarja ku karje s rãnjaštje porçi, ali nimilja nu ja dat.

¹⁷ Kãnd fičoru alu tãnãr napokon ashvatit ça fukut, agãndit: Toc radniçi karje lukrjazã d tatimjov arje mãnkarje maj mult njego čije dosta d mãnkat, a jo aiča mor d fuamje! ¹⁸ Mãduk da iča, pljek la tatimjov š osã ji zãk: ‘Tato, ampogrešãt pãntruv Dimizov š pãntruv tinje. ¹⁹ Nu sãnt više vrjedan s mikjem bijatu alu tov. Mãrog d tinje, primjaštima š lukrjez la tinje ka radniku alu tov.’

²⁰ Apljikat d lokula š sa dus la tatusov. Kãnd još irja d partje, tatusov la vizut sa žalostit, adat fuga la jel, la zagrlit š la surutat. ²¹ Azãs bijatu: ‘Tato, ampogrešãt pãntruv Dimizov š pãntruv tinje! Nu sãnt više vrjedan s mikjem bijatu alu tov.’

²² Ali tata azãs alu argaçã aluj: ‘Majdatã dučec aljina, † aja karje maj mãndrã, š l brkãcãlej! Punjec aluj injelu p mãnã š sandaljilje p pičuarje! ²³ Š dučec maj bun mjel. Tãjecãlãj s priredim gozbã š s nji veselim. ²⁴ Daja çe åsta bijatu alu mjov irja mort, a akuma je viuv! Irja purdut, a akuma je gãsãt! Š ançiput s s veseljaskã.

²⁵ D vrijamaja fičoru maj bãtãrn alukrizat ån polje. Kãnd sa tors dãn polje š avinjit aupruapje la kasã, auszãt k nontru kãntã š žuakã. ²⁶ Akimat la jel p unu d argat s åntrjabje çe s dogodjaštje aja. ²⁷ Argatu ja zãs: ‘C sa tors fratutov. Tatutov adat s tijem maj bun mjel s proslavjaskã çe nuavã sa tors bijatu viuv š zdravãn.’

²⁸ Ali maj bãtãrn fičor sa nikãžãt š aodbit s untrje ån kasã. Aša tatusov aišãt afar s s ruãdje mult d jel s utrã ån kasã. ²⁹ A fičoru ja zãs: ‘Jakã, jo atãta aj c služãsk š nikad na odbit s fak aja çe maj zãs, ali mije nikad nu madat čak š krapã d gozba amikã ku ortaçi alji mjej. ³⁰ Ali kãnd sa tors åsta bijatu alu tov karje ku prostitutkilje arasipit imanja ata, a tu adat s taje maj bun mjel š apriridit gozba d jel!’

³¹ Tatusov ja zãs: ‘Fičoru alu mjov, tu ješt stalno ku minje. Tot çe am pripadnjaštje cije. ³² Ali trjebje s proslavim š s nji radujim daja çe åsta fratutov irja mort, a akuma je viuv! Irja purdut, a akuma je gãsãt!’ ”

* **15:8** zjače (10) kovanic d arđint – Ån grčki original: “zjače (10) drahmi”. Drahma irja kovanica d arđint karje vridja una dnevnica. † **15:15** D židovj porçi irja nečisti pa na putut s mälãnçje karnja d pork (vjez ZakPon 14,8). Židovi na putut s zamisljaskã maj marje rušãnje s ranjaskã p porçi. ‡ **15:22** aljina – Asta afost lung ogrtač karje s duča pisti alte cualje ån važne dogadajurj.

16

Isusu rubjaštje vobã d upravitelju karje je nepošten

¹ Isusu arubit alu učeniklor asta vobã: “Afost unu om karje irja bugat š avut om karje upravlja ku bugucija aluj. Una zuvã njeko azãs alu bogatašuluj kum upravitelju rasipjaštje imanja aluj. ² Bogatašu akimat la jel p omula karje upravljaštje ku imanja aluj š ja zãs: ‘Kum aputut aja s mi fač? Nu poc više s upravlještj ku bugacija amja. Pripremjaštje papirulje ân karje skrij tuatã imanja amja š činje če dugujaštje.’

³ Upravitelju p aja azãs sãngur aluj: ‘Gospodaru osã m lasã. Kum akuma osã priživjesk? Nu sãnt capãn s surp, š m rušãnje s prosãk.’ ⁴ Štiuv če osã fak kãnd gospodaru m lãsa, osã fak aša k lumja osã m primjaskã ân kasã alor š s pobrinjaskã d minje.

⁵ Atunča akimat unu kãti unu p dužnikurlje alu gospodaruluj. P prvi antribat: ‘Kãt ješt datorj alu gospodaru alu mjev?’ ⁶ Dužniku ja zãs: ‘Usutã (100) d bãtojurj d ulje.’ Upravitelju ja zãs: ‘Jakã računu p karje skrije k ajzãs k osã platještj usutã (100). Šãz š majdatã skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu karje duguještj p činžãč (50).’*

⁷ Atunča upravitelju p altu antribat: ‘Kãt ješt tu datorj?’ Dužniku ja zãs: ‘Usutã (100) d košarje d gruv.’ Upravitelju ja zãs: ‘Jakã računu p karje skrije k ajzãs k osã platještj usutã (100). Šãz š majdatã skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu karje duguještj p optžãč (80).’†

⁸ Kãnd gospodaru auzãt aja če fukut nepošteni upravitelju, la pohvalit če fost aša d snalãžljiv.

Istina je k lumja p pãmãntusta jaštje mult snalãžljivi pãnd s pripremjaštje d životu alor ân pãmãntusta. Jej jaštje maj mult snalãžjivi dãla lumje karje trijaštje ân luminã pãnd s pripremjaštje d životu alor p pãmãnt karje vinje.‡ ⁹ Aša punjec binje urjajke: Koristic bugacija alu pãmãntusta s ažuťãc alu alcilor š steknic ortačj ân čerj. Atunča kãnd osã fic morc š lãsãc bugacija alu pãmãntusta, osã primjaskã p voj ân vječna kasã. ¹⁰ Činje god je vjeran ân mič stvarurj, osã fije vjeran š ân maj marj stvarurj, a činje god je nepošten ân mič stvarurj, osã fije nepošten š ân maj marj stvarurj. ¹¹ Akã nu ištjec vjerni ân bugacija alu pãmãntusta, činje osã vu dja bugacije p čerj? ¹² Š akã vuavã nu puatje s povirjaskã aja če pripadnjaštje alu njeko altuluj, činje osã vu dja aja če vuavã osã pripadnjaškã? ¹³ Ničunu argat nu puatje s služaskã p doj (2) gospodarurj. P unu osã mrzaskã, a p altu osã vrja, ili alu unu osã fije vjeran, a p altu osã prezirjaskã. Nu putjec s služãc š alu Dimizov š alu bugacije.”

¹⁴ Farizeji, karje avrut banjì, la tot asta apus urjajke š sa ljigat d Isusu. ¹⁵ Atunča Isusu lja zãs: “Voj la intja alu lumjej fičec k ištjec pravedni, ali Dimizov kunaštje inimilje alji vuaštrje. Aja če lumja smatnjaštje k je bun, aja Dimizov smatnjaštje k nu vridjaštje nimika.”

Zakonu š cara alu Dimizov

(Mt 11,12–13; 5,18, 31–32)

¹⁶ “Pãnla vřijamjaja kãnd avinjìt Ivan karje bãtjazã, Dimizov arãtat planu aluj pisti Zakonu alu Mojsije š knjigilje karje prorokurlje askris. Da tunča noj rubim Bunã vobã d cara alu Dimizov š nagovorim tuatã lumje s untrje ân jel. ¹⁷ Tot čije skris ân Zakon osã s ispunjaskã. Maj ušurje osã nistanjaskã čerju š pãmãntu njego s nu s ispunjaskã š maj mikã slovã d Zakon. ¹⁸ Na primjer: činje god s rastavjaštje d mujarje š s suarã dãpã alta fače preljub, š činje god s suarã dãpã mujarje karje irja rastavitã fače preljub.”

Isusu rubjaštje vobã d bogataš š d sãrak

¹⁹ Isusu arubit asta vobã: “Afost unu bogataš karje s ãnbrka ân skumpje cualje, š tuatã zuva amãnkãt maj bunã mãnkarje. ²⁰ A pãnglã uša aluj azukut sãraku karje sa kimat Lazar, karje afost pljin d čirurj. ²¹ Lazar afost atãta flãmãnd k avrut s mãlãnčje čak š puškãji karje kãdja dãpã astal alu bogatašuluj. Još maj rov, vinja kãnji š lindja čirurlje aluj. ²² Una zuvã amurit sãraku š andeli la dus pãnla lok d čãst pãnglã Abraham. Š Maj ãnklo amurit š bogatašu

* 16:6 Usutã (100) d bãtojurj ... Činžãč (50) – Asta je njeđe 3.000 d litjarje š njeđe 1.500 d litjarje. † 16:7 Usutã (100)

d košarje ... optžãč (80) – Asta je njeđe 20.000 d kilje š njeđe 16.000 d kilje. ‡ 16:8 Istina je k lumja p pãmãntusta jaštje mult snalãžljivi pãnd s pripremjaštje d životu alor ân pãmãntusta. Jej jaštje maj mult snalãžjivi dãla lumje karje trijaštje ân luminã pãnd s pripremjaštje d životu alor p pãmãnt karje vinje – Ân grčki original skrije: “k kupi d vřijamjasta maj mudri kãtri naraštaju alor njego kupi d luminã.” “Kupi d vřijamjasta” rubjaštje d lumje karje nu krjadje. Maj mult je mudri d lumje karje krjadje (“kupi d luminã”) k pãzaštje p jej ãntrã narodu alor. Lumja karje krjadje trjebje s ãnvacã dãla jej k trjebje s s pripremjaskã d budučnost alor p čerj. Mulc inš aja fače akã mudro koristjaštje bugucija karje arje ân životu alor p pãmãnt. § 16:22 pãnla lok d čãst pãnglã Abraham – Ân grčki original skrije: “P tjeptu alu Abraham”. Grčka ljimbã koristjaštje izrazusta karje značaštje k Lazar s naslonaštje p tjeptu alu Abraham. Aja aratã k Lazar afost bliski ãn zajedništvo ku Abraham, ku sãmãnca amarje alu tot narodu alu Dimizov š la lok la marje čãst. Lumja karje auzãt asta vobã vjerovatno arazumit k je Lazar pãnglã Abraham la marje gozbã p čerj, kãnd tot narodu osã slavjaskã vinjala alu cara alu Dimizov (vjez 13,28–29).

š la ängrupat. ²³ Š bogatašu apljikat änklo undje loku d kaznit.* Pänd s muča, sa ujtat äñ sus, š avizut d däpartje p Lazar ku Abraham.

²⁴ Bogatašu astrigat: "Tato Abrahame, smilujaštje mitje š trimjatje p Lazar s umučaskä vrhu alu dajstluj äñ apä š s vije aiča s m ričaskä ljimba daja če mult patjesk äñ fokusta!"

²⁵ A Abraham ja zäs: "Bijatu alu mjov, dätje d gänd k tu ajdobodit bunje stvarurj päñd atrijit p päñant, a Lazar rov. Akuma jel aiča utješät, a tu t mučestj. ²⁶ Osim d aja, äñträñ no jaštje marje provalije. Älja karje avrja da iča s trjakä la voj nu puatje s fakä aja, a nič d partja avuasträ karje avrja s vije la noj nu puatje s trjakä aiča."

²⁷⁻²⁸ Bogatašu ja zäs p aja: "Tato Abrahame, am činč (5) frac. Märog d tinje, trimjatäläj atunča p Lazar äñ kasa alu tatimjov s lji opominjaskä s nu vije jej äñ lokusta undje trpjesk marje mukä."

²⁹ Ali azäs Abraham alu bogatašuluj: "Nu vrjauv. Fracä alji tej arje p zakonu alu Mojsije š knjiğlje karje prorokurje d mult askris s lji opominjaskä. Trjebje alor s krjadä š s okrinjaskä däla rov!"

³⁰ A bogatašu ja zäs: "Nu vrja, tato Abrahame! Ali akä lji vinja njeko däla morc, osä okrinjaštje däla rov."

³¹ Ali Abraham azäs alu bogatašuluj: "Akä nu krjadje alu Mojsije š alu prorokurj, nusa s uvirjaskä čak š akä njeko s skuälä däla morc."

17

Isusu äñvacä p učenikurje aluj s nu navadjaskä p alcä s grešaskä š s oprostjaskä alu alcilor karje grešaštje päñtruv jej

(Mt 18,6–7; 15; 21–22; Mk 9,42)

¹ Atunča Isusu azäs alu učenikurje aluj: "Lumja sigurno osä fakä stvarurj d karje p alcä navadjäštje p grešälä. Ali grjev alu toc karje natirjaštje p njeko altu s grešaskä. ² Alu omula arfi majbinje njeko s la runče äñ apä ku marje buluvan* pänglä gät, njego s navadjaskä p grešälä p una däla maj mik om. ³ Pa pažacävä če fičec. Akä grešaštje još unu däla učeniku alu mjov, zi k aja ča fukut k nuje binje š jartäj akä s okrinja däla grešälä aluj. ⁴ Čak š akä d šaptje (7) vorj p zuvä grešaštje päñtruv tinje š šaptje (7) vorj s äntuarče š priznajaštje aja ča fukut k nuje binje, jartäj!"

Isusu äñvacä p učenikurje aluj d snagä alu vjerej š jej trjebje s ji služaskä ponizno

⁵ Atunča apostoli azäs alu Domnuluj Isusuluj: "Ažutänje s kridjem maj mult!"

⁶ A Domnu Isusu lja zäs: "Akä avjec vjerä atäta pučan kašä sämänca alu goruščicä, apuťja s začec alu dudusta: "Skuatitje ku korijenu d päñant š posadjaštitje äñ apä", š apunja urjajke la voj.

⁷ Zäčem k njeko däla voj arje argat karje lukrjazä äñ polje ili s brinjaštje d voj. Känd argatu s äntuarče d polje, dali gospodaru iziča: "Vinä akuma, šaz š mälančä"? Nu ji začel! ⁸ Umjesto aja, osä zäkä gospodaru aša: "Priredjaštjem vičera! Džbrakitje š poslužäštje p minje ku mäñkarja š ku bjarja! A känd jo završa, poc tu s mälanč š s bjaj." ⁹ Dali gospodaru dugujaštje alu argatuluj s ji zahvaljaskä daja ča fukut aja če irja azapovjedit aluj? Nu! ¹⁰ Aša š voj, känd fičec aja tot če uvavä Dimizov azapovjedit, začec: "Noj ištjem samo argac š nu zaslužäm pohvalje k samo fičem dužnost alu nostru."

Isusu likujaštje p zjače (10) lumje karje arje bualä p pjalje

¹¹ Päñd Isusu još uvijek pljika kätři Jeruzalem š putuja pänglä granicä alu regije Samarije š alu regije Galileje, ¹² avinjit päñla njeki sat. Päñd untra äñ sat, la vizut zjače (10) lumje karje avja gubä, zarazna bualä p pjalje.† Jej astat majdäpartje ¹³ š ančiput s stridje dän tot glasu: "Isusulje, gospodarulje, smilujaštitje p noj!"

¹⁴ Känd Isusu lja vizut, lja zäs: "Fuđic š pokazacävä la popje s puatje jej s vu pregledjaskä!"‡ Päñd apljikat kätři popje, sa likujit d gubä.

¹⁵ Känd unu d jej avizut k je likujit, sa tors š aslavit p Dimizov p tot glasu. ¹⁶ Akäzut la intja alu Isusuluj ku fälči kätři päñant š ja zahvaljit. Afost omula d Samarija. §

* **16:23** änklo undje loku d kaznit – Äñ grčki original skrije: "Had". Vjez rječniku, "loku d kaznit, Had, Šeol". * **17:2** marje buluvan – Äñ grčki original skrije: "mlinski buluvan", karje afost d sus däla doj (2) marje ravne buluvanjanje karje mäčinja gruvu äñ pjelm. Buluvanu d sus afost obično okrugli ku rupä äñ mižlok äñ karje s turna gruvu. † **17:12** gubä, zarazna bualä p pjalje – Vjez fusnota äñ 4,27. ‡ **17:14** Zapovjedu alu Isusuluj afost kašä obečala k osä s likujaskä, a aja ča skuľtat, apokazät k akrizut alu Isusuluj. Popilje lji prigljidja s potvridjaskä k jej više narje gubä, pa lja zapovjedit s fakä aja če zakonu alu Mojsije ačirut (Lev 14,1–32; Lk 5,12–14). § **17:16** Samarija – Židovi mrza p lumja d Samarija. D maj mult informacije, vjez "Samarija" äñ rječnik.

¹⁷ P aja Isusu antribat p älja karje afost ku jel: “Dali Dimizov na likujit p zjače (10) lumje? Undje älja alanc nuavä (9)?” ¹⁸ Kum puatje s fije k omusta karje nuje Židov jedini karje sa tors mije š azahvaljit alu Dimizov?” ¹⁹ A alu omula atunča Isusu azäs: “Skual š fuđ. Tu taj likujit daja čaj krizut.”

Isusu začē alu učenikurlje aluj k cara alu Dimizov osä vije känd jej nu očekuja (Mt 24,23–51)

²⁰ Än una zuvä farizeji antribat p Isusu: “Känd vinje cara alu Dimizov?”

Isusu lja zäs: “Omu nu puatje s predvidjaskä känd vinja cara än znakurj karje proma-trjaštje. ²¹ Lumja nusä puatä s zäkä: ‘Jakäläj aiča je!’, ili: ‘Jatäläj änklo je!’ Jakä cara alu Dimizov akuma änrä voj.”

²² Atunča alu učenikurlje aluj azäs: “Vinje vrijamja känd s fic žalnič s vidjec zuva känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk,* ali nusä putjec. ²³ A lumja s vu zäkä: ‘Jatäläj änklo je’, š: ‘Jakäläj aiča je!’, ali nu dác fuga dápä jej s m kätac. ²⁴ K kum š toc vjadje munja känd s pojavjaštje aša s fije än zuvaja känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk. ²⁵ Ali majdatä trjebje mult s trpjesk š lumja än asta vrijamje trjebje s m odbacaskä.”

²⁶ Š isto aša, kum afost än zuvilje känd Noa afost viuv š aša osä fije än zuvilje majdatä känd jo, Bijatu alu Omuluj, osä m pojavjesk: ²⁷ Kašä uvijek nastavja s mälänče š s bja, s s änsuarje š s miritje, tot pänla zuvä känd Noa auntrat än marje brod.* A atunča avinjit potopu š p toc lja uništīt karje na fost än marje brod.

²⁸ Š isto aša kum afost än zuvilje känd Lot afost viuv:† lumja än asta regija kašä uvijek nastavja s mälänče š s bja, s kumprje š s vindä, s obradjaskä pämäntu š s gradjaskä. ²⁹ Ali än zuvaja känd Lot aišät dän trg Sodoma än karje atrijit, atunča dän čerj foku ku buluvanji karje ardje akäzut ka pluaja p jej š aumurät p tuatä lumja än aja regija. ³⁰ Isto aša osä fije š än zuvä känd osä m pojavjesk jo, Bijatu alu Omuluj. ³¹ Činje god än zuvaja p krovu alu kasäj,† a stvarulje alor je äñ nontru, s nu s dja än zos än kasä la stvarurj aluj! Činje god s gäsäštje än pijanjä, s nu s äntuarkä ändrät s ja stvarulje aluj! ³² Däcävä d gänd če sa dogodīt känd mujarja alu Lot sa ujtat ändrät än Sodoma š apoginjit!‡* ³³ Činje god pokušaštje s päzaskä životu aluj, osä l pjargä, a činje god spreman s lasä životu aluj, osä l päzaskä. ³⁴ Istina je, än nuaptaja känd osä m pojavjesk, doj (2) lumje karje s skulkä än isti pat, p unu osä ja, a p altu osä l lasä. ³⁵ Däla duavä (2) mujerj karje zajedno än mlin mačinä, p una osä ja, a p alta osä l lasä.

³⁶⁻³⁷ ŠUčenikurlje aluj l änrjabä: “Domnulje, undje asta osä fije?”

Isusu lji začē: “Undje začē lumja muartä, änklo s sakupjaštje lešinari.”*†*‡

18

Vorba d udovicä karje irja uporna än molitvä

¹ Isusu rubja alu učenikurlje aluj asta vorbä s lji äñvacä kum trjebje uvijek s s ruagä š nikad s nu odustanjaskä: ² “Irja än njeki trg unu sudac. Nič k irja aluj frikä d Dimizov nič ka marit d lumje. ³ A än trgula irja š njeka udovicä karje stalno vinja la jel š s ruga d jel: ‘Adäm pravdä päñtruv dušmanu alu mjov!’ ⁴ Sudacu d mult na marit d aja, ali napokon agändit: ‘Š akä numi frikä d Dimizov š nu marjesk d lumje, š osä dauv pravdä alu asta udovicä daja če m stalno zmitjaštje, s nu vije stalno s m dosadjaskä!’”

⁶ Zäče Domnu Isusu: “Ästa sudac irja nepravedan, ali obratic pažnja p aja če jel ipak aodlučit! ⁷ Dali nusä dja Dimizov pravdä alu lumja aluj karje akuljes š karje zuva š nuaptja pländē la jel? Dali Dimizov osä odgodjaskä s lja žutä? ⁸ Istina je, änripipä Dimizov osä lji dja pravdä. Ali känd jo, Bijatu alu Omuluj, mätorp p pämänt, dal osä gäsäk p lumje karje äša krjadje än Dimizov?”

Vorba d farizej š d poreznik

⁹ Isusu rubja asta vorbä alu lumjej karje s uzdja än jej k je pravedni, š gändja k je maj bunj d alcä: ¹⁰ “Doj (2) lumje avinjit än Hram s s ruadje. Unu afost farizej karje lumja l poštuja, a altu om irja carinik karje lumja l mržä. ¹¹ Farizeju astat š sa rugat d jel: ‘Dimizovulje, fala

* **17:22** s vidjec zuva känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk – Äñ grčki original skrije: “s vidjec š una zuvä p Bijatu alu Omuluj”. * **17:27** Post 7,6–24 * **17:28** Post 19,1–29 † **17:31** Lumja än dobaja često s odmurja š s družja p krov karje je ravan, a posebno nuaptja känd irja maj ričalä. † **17:32** Ja sa ujtat ändrät kätri Sodomä š Dimizov akaznito una ku lumja d Sodomä. * **17:32** Post 19,16 § **17:36-37** Njeki grčki rukopisurj arje äšta odlomaku kašä än 36. stih “Doj (2) inš osä fije än polje, p unu osä ja, a p altu osä l lasä.” * **17:36-37** lešinari je marj puji karje mälänkä š karnja d životinj karje amurit. Puatje s vjadä kum kružaštje p čerj undje god jaštje muartje životinje. † **17:36-37** Känd lumja vjadje p lešinari kum s s strändē, štije k änklo tjela muartä. Isto aša, känd s dogudja äšta stvarurj, toc osä štije k avinjit kraju. * **17:36-37** Job 39,30

cije će nu sânt kašă alcă lumje: lopovj, aštja karje nuje pravedni kătri lumje, preljubnikurj ili kašă carinikusta. ¹² Dadavorj ân duminikă pustjesk š d tot će stiknjesk zdauv cije unu tal.*

¹³ A cariniku astat maj d partje š nu sa osudit s s ujtje ân čerj. Jel tuguja š s bătja ân tjept š rubja: ‘Dimizovulje, smilujaštje mije karje sânt om rov!’ ¹⁴ Istina je, Dimizov afost zadovoljan ku rugala alu poreznikuluj š da tunča Dimizov la smatrit k je bun om. Ali p farizeju, Dimizov la smatrit k nuje bun om. K činje p jel sângur adrikă, Dimizov osă l ponizaskă, a činje p jel sângur ponizaštje, Dimizov osă l adrikă.”

Isusu blagoslovjaštje p kupi

(Mt 19,13–15; Mk 10,13–16)

¹⁵ Jej duča alu Isusuluj š maj mič kupi s puje măna p jej š sa rugat s lji blagoslovjaskă Dimizov. Kănd učenikurlje aja opazăt, jej lja zabranit s adukă kupi. ¹⁶ Ali Isusu avrut s vije kupi š zăče: “Lăsăc kupi s vije la minje š nu lji putiric k cara alu Dimizovuluj pripadnjaštje alu âlja karje kašă kupištja! ¹⁷ Istina je zăk vuavă, akă njeko vrja s primjaskă cara alu Dimizovuluj jel mora s postanjaskă kašă kupilu. Inăče nikad nusă untrje ân jel!”†

Grjev alu bogatašuluj s utrje ân cara alu Dimizovuluj

(Mt 19,16–30; Mk 10,17–31)

¹⁸ Njeki poglavar ântrijabă p Isusu: “Učiteljulje alu bun, će mora s fakă s primjesk vječni život ku Dimizov?”

¹⁹ Isusu l ântrijabă: “Dăce m kjem k sânt bun?† Bun je samo Dimizov. ²⁰ Zakonu alu Mojsije št: ‘Nu fiča preljub’, ‘Nu umura’, ‘Nu fura’, ‘Nu optužuja ku minčunurlje’, š ‘Poštujaštje p tatutov š p mumuta!’”*

²¹ Omu azăs: “Poštujesk tuatje aštja zapovjedi alu Mojsije još kănd irjam tănăr.”

²² Isusu zăče alu omuluj: “Još nješto c faljaštje. Fuđ š vindje tot će aj, a banji podiljaštje alu lumje karje sărač š osă aj blago p čerj. A atunča vină š pratjaštima!” ²³ Âla om irja mult bogat š mult sa žalostit kănd auzăt aja će ja zăs Isusu.

²⁴ Kănd Isusu la vizut kăt je žalostit, jel azăs: “Kum je grjev alu bogatašilor s untră ân cara alu Dimizov! ²⁵ Maj ušurje arfi alu devăj s s provučaskă p rupă alu akuluj njego alu bogatašuluj s untră ân cara alu Dimizov!”

²⁶ Âlja karje aja auzăt antribat: “Pa činje atunča puatje s spasaskă?”§

²⁷ Isusu lja zăs: “Aja će lumje nu puatje s fakă, Dimizov puatje.”

²⁸ Petar zăče: “Jakă, noj tot alu nostru alăsat š t sljedim.”

²⁹ A Isusu lja zăs: “Istina je zăk vuavă, tot âla karje alăsat kasa aluj, ili p mujarja, ili p fracă, ili p roditelj, ili p kupi d cara alu Dimizov ³⁰ već akuma p âsta pămănt osă primjaskă maj mult njego ča lăsat, a p âla pămănt karje vinje osă primjaskă vječni život.”

Isusu jar rubjaštje d muartja aluj š d uskrisnjală

(Mt 20,17–19; Mk 10,32–34)

³¹ Isusu astrăns p duavăsprače (12) apostolurj š lja zăs: “Jakă untrăm ân trg Jeruzalem. Ânklo osă s ispunjaskă tot će prorokurlje askris ân Svântă pismă d minje, d Bijatu alu Omuluj. ³² Osă m predajaskă alu lumje karje narje frikă d Dimizov,* osă sprdujaskă d minje, osă m zlostavljaskă š osă škupje p minje. ³³ Š jej osă m bată ku biču š osă m umuară, ali d trje (3) zălje jo osă m skuală dăla morc.”

³⁴ Ali učenikurlje na štijut d čaja Isusu rubjaštje. Na aputut s razumjaskă k aštja stvarurj osă ispunjaskă vorbilje alu prorokuluj. Daja jej na putut s shvatjaskă će Isusu alor azăs.

Isusu ântuarče vidu alu omuluj karje nu vidja

(Mt 20,29–34; Mk 10,46–52)

³⁵ Kănd Isusu avinjit la uprapje d trg Jerihon, pânglă drum šadje njeki om karje nu vidja š prusa. ³⁶ Kănd vorbu auzăt p mulc lumje karje vinja kătri jel, ântriba činje aja. ³⁷ Jej ja zăs:

* **18:12** unu tal – Ân grčki original skrije: “desetina” (vjez Lev 27,30–32). † **18:17** Dimizov kată dăla lumje s prihvatjaskă vlastu aluj p jej ku pouzđjala š ku ponizala. Ku altje vorbje: “Činje god vrja s utrje ân cara alu Dimizovuluj mora s l primjaskă ku pouzđjala š ku ponizala kašă kupilu.” ‡ **18:19** bun – Isusu postavljăštje pitanje s vjadă dali omu binje razumjaštje k Isusu je Dimizov. Š akă omu p Isusu prihvatjaštje k je Dimizov, jel atunča prihvatjaštje pozivu alu Isusuluj š vindă tot će arje š s l sljedjaskă. ✱ **18:20** Iš 20,12–16; ZakPon 5,16–20 § **18:26** Ân vrijamjaja mulc Židovj gândja akă je omu bogat, aja značăštje k je Dimizov zadovoljan ku jel d aja čije âla om posebno bun. Pa kănd aštja lumje auzăt p Isusu kum zăče k je alu om bogat nemoguče s utrje ân cara alu Dimizov, agândit k aja značăštje k nimilja nu puatje s s nadjaskă s utrje ân vara alu Dimizov. *

† **18:32** alu lumje karje narje frikă d Dimizov – Ân grčki original skrije: “Lumja karje nuje Židovj”. Njekad asta s koristjaštje d lumja rovă karje na vut frikă d Dimizov. Aiča Isusu rubja d Rimljanulor.

“Jaká vinje Isusu dān Nazaret.”³⁸ Jel p aja astrigat: “Isusulje, Bijatu alu David, † smilujaštítje mije!”³⁹ Lumja karje afost la intje ja zās s takā, ali jel samo još maj tarje strigā: “Bijatu alu David, smilujaštítje mije!”

⁴⁰ Kānd Isusu auzāt, astat š zapovjedit alu lumjej s dukā omu la jel. Kānd vorbu avinjit maj uprapje, Isusu la tribut: ⁴¹ “Če vrjaj s fak d tinje?” Omu karje je vorb ja zās: “Vrjauv s m torč vidu, Domnulje!”

⁴² A Isusu ja zās: “Vjez! Tu ta likujit daja ča krizut.”

⁴³ Omu karje nu vidja daturdatā avizut š apljikat p drum dāpā Isusu š slavja p Dimizov. Š tot narodu karje avizut aja zahvaljit alu Dimizovuluj.

19

Isusu š Zakej

¹ Isusu auntrat ān Jerihon. Pānd jel atrikut p trgula, ² afost ānklo unu om karje sa kimat Zakej. Jel irja glavni porezniku ān aja regija d Rim š mult bogat om. ³ Apokušāt s vjadā p Isusu činje je jel, ali afost mik š nu putja s l vjadā pisti multā lumje. ⁴ Jel daja adat fuga la intje s s urče p smokvā pānglā karje atribja Isusu s trjače s puatā p ja s l vjadā.

⁵ Kānd Isusu ažuns pānla smokvā, sa ujtat ān sus š ja zās aluj: “Zakeju, majdatā dātje ān zos! Astāz mora s viuv la tinje ān gostjamje.”

⁶ Zakej majdatā sa dat ān zos š la primit p Isusu ān gostjamje, tot bukurat. ⁷ Ali tuatā lumja karje avizut aja ančiput s čakaljskā: “Nu trjebje s pljače ān gostjamje la omu rovi!”*

⁸ A maj ānklo Zakej saskulat š zāče alu Domnuluj Isusuluj: “Jakā pola d imanja amja dau alu lumjej karje je sārakā, a p tot āla p karje la šālat s ji tork d patru (4) vorj kāta amlat dāla jel.”

⁹ Isusu azās p aja: “Astāz ān kasasta avinjit spasjala † k š omusta je prava sāmānca alu Abraham! †¹⁰ Jo, Bijatu alu Omuluj, amvinjit s kat š s spasāsk p lumja karje je purdutā.”[§]

Caru š argacā aluj

(Mt 25,14–30)

¹¹ Pānd lumje apus urjajke la Isusu, daja če irja la upruapje d Jeruzalem š jej agāndit k s cara alu Dimizov akuma s pojavjaštje,* Isusu lja spus asta vorbā: ¹² “Njeki om dān familjije bunā sa sprimit s putujaskā p dāpartje pāmānt. Jel atribut s pljače ānklo s dobidjaskā vlastu dāla caru marje. Atunča s āntuarče ān pāmāntu aluj s puatā s vladjaskā ka caru. †¹³ Majdatā njego ča pljikat akimat p zjače (10) argac aluj, adat alu tot usutā (100) kovanic d arđint † š lja zās: ‘Trgujic pānā doj go nu vinja.’¹⁴ Ali lumja d pāmāntula aluj l mrza š atrimjes la caru alu marje p poslanikurlje s zākā: ‘Nu vrjem jel s carujaskā p noj.’

¹⁵ Ali jel adobidit vlastu s fije car. Š kānd sa tors akasā, azapovidit s kjamje p argacā alu karje jel adat banji. Avrut s štije kāt tot āla zaradit d jel. ¹⁶ Prvi argat avinjit š zāče: ‘Gospodarulje amkoristit banjišta karje maj dat š afukut zarad d zjače (10) vorj maj mult.’¹⁷ Zāče caru: ‘Bun lukru! Bun ješt argat. Daja ča fost vjeran ān maj mikā, c dau s vladješt p zjače (10) trgurj.’

¹⁸ Altu argat avinjit š zāče: ‘Gospodarulje, amkoristit banjišta karje maj dat š afukut zaradā d još činč (5) vorj maj mult.’¹⁹ Š p aja caru zāče: ‘Tu osā vladjaštje p činč (5) trgurj.’

† **18:38** Isusu irja Bijatu alu David. David afost maj preči caru ān Izrael. Ān vrijamaja lumja koristja “Bijatu alu David” kānd rubja d Mesija. *

19:7 Ān āsta pāmānt poreznikurlje irja Židovj karje lukriza d vlada alu rimuluj. Njeki poreznikurlj alat maj mult porez njego ča tribut, a viška d porez cānja d jej. D aja lumja lji mrza š lji smatnja k je izdajice d vjera š d narod alor. † **19:9** ān kasasta avinjit spasjala – Ku altje vorbje: “Dimizov aspasāt p lumja karje trijaštje ān kasasta”

† **19:9** omusta je prava sāmānca alu Abraham – Zakej irja Židov š daja irja potomaku alu Abraham. Ali Isusu aiča avrut s zākā k Zakej irja bun Židov kašā Abraham. Abraham irja predak amarje alu Židovilor, karje afost konuskut p vjera aluj ān Dimizov š daja če trija kum azās Dimizov. § **19:10** lumja karje je purdutā – Asta značaštje lumja karje nu kridja ān Dimizov š na vurut s puje urjajke alu vorbilje aluj. Aša lumje maj mult lji opisjaštje kašā ālja karje odlutit š više nuje p bun drum. Tot āla karje narje odnos ku Dimizov ku vjera ān Isusu Kristu purdut je (Iv 14,6). *

19:11 cara alu Dimizov akuma s pojavjaštje – Židovi kridja k Mesija una zuvā osā vije š osā fakā cara alu Dimizov p pāmāntusta kum jel aputja s vladjaskā p pāmāntusta d trg Jeruzalem. Multā lumje agāndit k Isusu kašā Mesija akuma pljakā ān Jeruzalem s fakā upravo aja. † **19:12** Ān vrijamaja afost doj trje Židovj d različitā familjije karje je bogatā karje pljika ān Rim s katā pravo s vladjaskā narodu aluj ān pāmāntu aluj. Caru alu Rimuluj lja dat pravo, ali atribut s rāmāje vjerni š snaga alor afost ograničitje. Daja situacije karje Isusu opisjaštje ān asta vorbā binje irja konuskutā alu Židovilor. † **19:13** usutā (100) kovanic d arđint – Ān grčki original skrije: “mina” (š ān āštja stihurj: 16, 18, 20, 24, 25). Una minā ān vrijamaja afost isto če omu aputut s zaradjaskā akā lukrjazā usutā (100) d zālje.

²⁰ Ali aldă trje (3) argat avinjtit frzdă zaradă š ji začē: ‘Gospodarulje, jakăc arđintu. Lam cânut skuns ân maramică. ²¹ Ma fost frikă d tinje daja če ješt strog om. Jaj tuată zaradă dăla āla če alcă uložăt d tinje š cāj tuată bugacija dăla jej karje lukrizat d tinje.’^š

²² Caru ja zās: ‘Argatulje alu rov! C sudjesk p aja ča zās tu. Tu zăč k sānt strog. Tu zăč jo jav tuată zarada dăla āla če alcă auložăt d minje š jo cāv tuată bugacija dăla jej karje lukrizat d minje!’^{*} ²³ Dăce atunča na pus banji alji mje p bankă?[†] Aša barem adobidja kamatje.’
²⁴ Atunča caru zăce alu lumje karje afost aiča upruapje: ‘Lăcāj dăla jel usută (100) kovanic d arđint š dăcāj alu āla karje zaradit zjače (10) vorj maj mult!’

²⁵ Jej azās: ‘Ali, gospodarulje, jel arje mij (1.000) kovanic d arđint!’

²⁶ Caru azās, ‘Īstina je tot āla karje koristjašte binilje aja ča dobidit, osă dobidjaskă još maj mult, a toc karje nu koristjašte binilje aja ča dobidit, osă s s ja š aja čē arje. ²⁷ Ali ālja dušmani alji mjej, karje na vurut s lji fiuv caru, dučecălje aiča š lji umurăc la intja amja.’”

Isusu untră ān Jeruzalem ka caru

(Mt 21,1–11; Mk 11,1–11; Iv 12,12–19)

²⁸ Dăpă aja čē Isusu azās, nastavit s pljače la intja alor kătri Jeruzalem. ²⁹ Kănd avinjtit la upruapje d saturj Betfaga š Betanija maj upruapje p djal Maslina, atrimjes la intje p doj (2) učenikurj. ³⁰ Lja zās: ‘Fudic ân satula la intja avuastră.[‡] Š čim untrăc, osă vidjec p magaracu alu tănăr karje je lĳigat karje nimilja nu la jahit.^š Dizlĳigăcălāj š dučecălāj aiča. ³¹ Akă āntrjabă njeko p voj: ‘Dăce dizlĳigăc p magaracu alu tănăr?’ Zăcec samo: ‘Trjebje alu Domnuluj.’”

³² Jej aplĳikat š angăsăt toto kum lja zăs Isusu. ³³ Pănd jej adizlĳigat, lumja alu činje magaracu lja tribat: “Dăce dizlĳigăc p magaracu alu tănăr?”

³⁴ Jej lja zās: “Alu Domnuluj āntrjabje.” ³⁵ Jej adus p magaracu alu tănăr la Isusu š prebacăt pisti jel ogrtači alor š apus p Isusu p magarac s șagă.

³⁶ Pănd Isusu plĳika mulc lumje raširit alor ogrtačurlje p drum la intja alu Isusuluj s ji pokazaskă častu. ³⁷ Kănd Isusu sa približăt undje drumu s slubadje dăpă djal Maslina, učenikurj š mulcă lumje karje kridja ān Isusu ančiput p tot glasu s s radujaskă š s slavjaskă p Dimizov d tuată čuda karje avizut čē Isusu majdată afukut. ³⁸ Jej rubja:

“Blagoslovit p caru

p karje Domnu atrimjes!

Hvaljic p Dimizov karje dă miru!

Slava alu Dimizov karje vladjašte p čerj!”^{*✧}

³⁹ Ali njeki farizeji karje irja ānko azās: “Učiteljulje, zapovidjašte alu učenikurlje alji tej s takă!”

⁴⁰ Isusu zăce: “Akă jej osă takă, istina je, š buluvanji p tot glasu osă s radujaskă!”

Isusu plăndē p Jeruzalem

⁴¹ Kănd Isusu avinjtit la upruapje la Jeruzalem š avizut trgu, plăndja dăpă lumjaja ān trgula ⁴² š azās: “Kănd barem samo s ștĳjec čē vuavă osă adukă miru![†] Ali akuma je vuavă skuns. ⁴³ K vinje vriyamja kănd dušmani alji voștri s gradjaskă kulje pănglă zidu alu trguluj s vu napadjaskă d tuatje părcă, vuastja alor osă vu okuljaskă š nu putjec s fudic. ⁴⁴ Nusă s lasă ān trgu alu vostru nič unu buluvan p buluvan. Jej osă uniștjaskă tot trgu alu vostru š tot čĳje ān jel voj daja čē na prepoznajit asta vriyamje kănd Dimizov p voj avinjtit s vu spasaskă.”[‡]

š 19:21 Jaj tuată zaradă dăla āla če alcă uložăt d tinje š cāj tuată bugacija dăla jej karje lukrizat d tinje – Ān grčki original skrije: “Jaj aja čē naj ulužăt š pokupješt aja čē na sadit.” Asta je poslovică karje opisaste p omu karje irja lakum š nu podiljašte dobit aluj d ulaganja š d lukru aluj ku ālja karje lukrjază d jej. Ān vorbasta āsta argat ja fost frikă d načĳnula p karje s ųjta p car. Vjerovatno găndja k akă pjardje banji, mora sāntuară banji alu carula, a akă zaradjašte maj mult banj, caru osă l zadržaskă d jel. Daja čē, na fukut nimika. ***** **19:22** jo cāv tuată bugacija dăla jej karje lukrizat d minje – Ān grčki original skrije: “jauv aja čē nam ulužăt š pokupjesk aja čē na sadit.” **†** **19:23** bankă – Ān grčki original rubjašte d om karje alu alcilor posudjašte banj. Ān aja dobă na vut bankje, ali lumjaja lukriza kașă bankilje. **‡** **19:30** satula la intja avuastră – Vjerovatno Betfaga. **š 19:30** karje nimilja nu la jahit – Židovi smatrja k žĳvĳtinilje karje nikad na fost zajașatje ili koristitje d lukru majbinje d služălă alu Dimizov ili caru alor lor (na primjer, vidjec Br 19,2; ZakPon 21,3; 1. Sam 6,7). ***** **19:38** Hvaljic p Dimizov karje dă miru! Slava alu Dimizov karje vladjašte p čerj – Ān grčki original skrije: “Mĳru p čerj š slava p visĳna!” **✧** **19:38** Ps 118,25–26; Ps 148,1 **†** **19:42** Isusu arată tuga, daja narodu d Jeruzalem

maj ānko osă l odbacaskă kașă caru karje Dimizov akuljes š daja jej osă najbje mir ku Dimizov, već sudu. **‡** **19:44** Aștja stĳhurj (43–44) opisaste p opsada, undje vuastje okružašte trgu karje arje zĳdurj pănglă jel. A fače kulje kum aputja s pĳznjaskă pisti zĳdurj š kulje kum aputja s s urče pisti zĳdurj. Kănd vuastja opkuljašte trgu, lumja nu puatje s jașă d jel š nimilja nu lĳi puatje s lja žutje. Isusu avizut k osă dogodjaskă ān Jeruzalem ān budućnosti, š sa dogodit. Ān 70 d aj. maj ānko d Kristu, vuastja alu rimuluj okolit Jeruzalem š ānko amurăt multă lumje.

Isusu putirjaštje p lumja karje vindje an Hram

(Mt 21,12–17; Mk 11,15–19; Iv 2,13–22)

⁴⁵ Känd auntrat an dvorištja alu Hramuluj, Isusu ančiput dän jel s putirjaskä p tuatä lumja karje änklo vindje. [§] ⁴⁶ Isusu lja zäs: “Skris je an Sväntä pismä: ‘Alu mjov Hramu s fije loku d rugalä’,[☆] a voj pretvorit an lok undje s strände lopovi!”[✱]

⁴⁷ Däpä aja Isusu tuatä zuva änväca an dvorištja alu Hramuluj. Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š alcä voče alu Židovilor s ujta kum s l apuče p Isusu š s l osudjaskä p muartje. ⁴⁸ Ali jej nu ja putut nimika s ji fakä daja če tot narodu upija tuatä vorba karje Isusu rubja.

20

Vođilje alu Židovilor izazivjaštje p Isusu činje aluj ja dat vlast

(Mt 21,23–27; Mk 11,27–33)

¹ An una zuvä känd Isusu änväca an dvorištja alu Hramuluj š rubja alu lumjej Bunä vorbä d Dimizov avinjit upruapje la jel glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š vođilje. ² Š jej la atribat: “Zi nuavä, dundjec pravo s fač aštja stvarurj? Činje ca dat vlast d asta?”

³ A Isusu lja zäs alor: “Š jo osä änrjijeb p voj. Zäčec mije ⁴ Činje adat vlast alu Ivan karje bätjazä s rubjaskä š s fakä aja ča fukut, Dimizov ili lumja?”

⁵ Jej raspravlja änrä jej če s zäkä alu Isusuluj. Jej azäs: “Akä zäčem: ‘Dimizov’, osä nji änrjabä: ‘Däče atunča nu ja krizut?’ ⁶ A akä zäčem: ‘Lumja’, tuatä lumja osä arunče buluvanji š osä nji muarä daja če je uvjeric k je Ivan proroku.” ⁷ Atunča jej zäče alu Isusuluj k jej nu štije činje adat vlast alu Ivan.

⁸ A Isusu lja zäs: “Kum voj mije nu zäčec činje alu Ivan adat vlast, š jo nu zäk vuavä Činje mije adat vlast!”

Vorba d om karje aiznajmit vinogradu aluj alu lumje rovj

(Mt 21,33–46; Mk 12,1–12)

⁹ Atunča Isusu lji spunje asta vorba alu lumjej: “Njeki om asadit vinograd š adat an zajam alu omuluj karje lukrjazä ku vinogradu. Atunča omula apljikat š na vinjit mult lunj. ¹⁰ Känd avinjit vrijamja d strugurj s lja dunä, atrimjes gazda alu vinograduluj p argatu aluj s ja talu aluj d berbä. Ali lumja karje lukrjazä an vinograd je la butut p argatu š la trimjes ändrät ku mänilje gualje. ¹¹ Atrimjes omu p altu argat, ali š p jel la butut š la dat d rušunje š la trimjes ändrät ku mänilje gualje. ¹² Gazda alu vinograduluj atrimjes aldä trje (3) argat, ali jej p jel la ranit š la putirit.

¹³ Atunča gazda alu vinograduluj zäče: ‘Če s fakä? Osä trimjet p bijatu mjov karje jo vrjavu. Vjerovatno p jel osä l poštujaskä.’

¹⁴ Ali känd lumja dän vinograd avizut p bijatu, sa dogovorit š azäs: ‘Ästa osä nasljedjaskä imanja. L umuräm š atunča imanja osä fije nostru!’ ¹⁵ La putirit dän vinograd š la umurät.

Če gändic k osä fakä gazda alu vinograduluj känd osä audä ča fost? ¹⁶ Osä vije š osä umuarä p lumja dän vinograd, a vinogradu osä dja an najam alu alcilor.”

Lumja karje punje urjajke la Isusu, ja zäs: “Nikad nu fičem nješto aša rov!”

¹⁷ Atunča Isusu binje s ujtä p jej š zäče: “A če značaštje atunča aja čije skrisä an Sväntä pismä:

‘Buluvan karje graditelji arunkat
postanit glavni buluvan alu zgradej?’[✱]

¹⁸ Toc karje kadje p buluvanula osä spardje kašä gävanu d glinä, š akä kadje äla buluvanu p njeko osä fije mäčinat.”

¹⁹ Učitelji d zakonu alu Mojsije š glavni popurlje avrut odma s la puče p Isusu d aja k jej binje aštjut k Isusu rubjaštje aja vorbä d jej. Ali na fukut aja k lji irja frikä k lumja osä okrunjaskä päntruv jej.

Popurlje pokušaštje s änsälä p Isusu s zäkä nješto če nuje binje

(Mt 22,15–22; Mk 12,13–17)

²⁰ Učitelji d zakon alu Mojsije š glavni popurlje la sljedit p Isusu š atrimjes däpä jel špijunurj karje sa fukut k je iskreni. Avrut s apuče p Isusu k azäs nješto rov kum s l predajaskä alu

§ 19:45 lumja karje änklo vindje – Aja s odnosaštje p Židovj karje vindja životinj š altje stvarurj karje lumja atribja s poštujim p Dimizov s ji prinsaskä žrtvä. Lumja vindje iskorištja p lumja š ji naplatja mult banji d stvaruštja. Majdäpartje, lumja karje vindä afar p dvorištja alu Hramuluj, karje irja jedini lok p karje alu lumjej karje nuje Židovj afost dopustic s utrje, a aja lji spričja s s ruadje š s poštujaskä p Dimizov. ✱ 19:46 Iz 56,7 ✱ 19:46 Jr 7,11 ✱ 20:17 Ps 118,22

upravitelj alu rimuluj ān asta regija kum aputja s kaznjaskā p Isusu. ²¹ Špijunurlje azās alu Isusuluj, “Učiteljulje, štijem k rubješt š ānvāc istinā š k nu ješt naklon alu unu om maj mult d altu, več ispravno ānvāc p lumja s trijaskā aša kum Dimizov vrja s jej trijaskā. ²² Spunje nuavā dali je dopustit s platim porezu alu caru alu Rimuluj ili nuje.”*

²³ Ali Isusu avizut k pokuša s l puče ān zamkā š lja zās: ²⁴ “Rāčāčām kovanica d arđint† ku karje s platjaštje porezu. Alu činje je slikaja š alu činje lumje p ja?”

Jej aodgovorit: “Alu caruluj.”

²⁵ Isusu lji zāča: “Atunča dāc alu caru čije alu caruluj, ali alu Dimizov dāc čije alu Dimizovoluj.” ²⁶ Daja na putut p Isusu pānglā toc s l optužaskā k azās nješto će nuje binje, več atikut š sa mirat la vorbaja.

*Saduceji pokušaštje s ānšalā p Isusu s zākā nješto će nuje binje
(Mt 22,23–33; Mk 12,18–27)*

²⁷ Atunča avinjit la Isusu njeki saduceji.† Saduceji nu kridja k lumja s skualā dāla morc, daja jej azās alu Isusu: ²⁸ “Učiteljulje, Mojsije askris ān zakonu alu nostru k akā njeki om amurit š alāsāt dāpā jel mujarja ali na vut kupi, fratilje aluj mora s ānsuarje p mujarja alu fratusov kum ja aputja s fakā bijat. Āla bijat osā fije nasljedniku alu pāmāntuluj alu omula karje amurit š s adukā lumje aluj.Š^o ²⁹ Udatā afost šaptje (7) frac. Prvi fratje sa ānsurat š amurit frzdā kupi. ³⁰ Atunča altu fratje sa ānsurat ku mujarja alu fratusov karje amurit, ali š jel amurit. ³¹ Isto aša aldā trje (3) fratje sa ānsurat š amurit. Š toc fracā karje arāmas sa ānsurat ku ja š toc d šaptje (7) frac amurit frzdā kupi. ³² Maj ānklo amurit š mujarja. ³³ Akā una zuvā toc morcā osā skualje, alu činje ja osā fije mujarja ān zuvaja kānd irja mārtatā dāpā toc šaptje (7) frac?”

³⁴ Isusu lja zās: “Lumja p pāmāntusta s suarā š s mārītā. ³⁵ Ali lumja karje s skualā dāla morc trijaštje p pāmāntu alu nov. Š p ālja karje Dimizov smatraštje k je dostojni s trijaskā p pāmāntula, nusā ānsuarā nič s miritje. ³⁶ Osā fije kašā anđeli daja če nikad nusā muarā. Jej jaštje kupi alu Dimizov daja če Dimizov lja tors dāla morc. ³⁷ Ali akuma, dal morcā osā skualje dāla muartje? Čak š Mojsije apokazāt k morcā osā skualje. Mojsije aja apokazāt ān odlomaku d grmu karje ardje undje Mojsije azās k Domnu jaštje ‘Dimizov alu Abraham š alu Izak š alu Jakov.’* A jej amurit mult aj majdatā Mojsije azās aja. ³⁸ A Dimizov nuje Dimizov alu ālja karje rāmānje morc, več Dimizov alu lumje karje vije! Dimizov p tuatā lumja smatraštje k jej vij.”†

³⁹ Atunča azās njeki učitelji d zakonu alu Mojsije: “Učiteljulje, binje ajzās!”† ⁴⁰ Dāpā aja nu sa osudit s āntrijabā p Isusu aša pitanja.

*Mesija je bijatu alu David
(Mt 22,41–46; Mk 12,35–37)*

⁴¹ Atunča Isusu lja tribat p lumja: “Dāče učitelji zāče k je Kristu bijatu alu Caru David? ⁴² K David sāngur zāče ān knjigā alu Psalam undje askris:

‘Domnu azās alu Domnuluj alu mjov:

Šāz p dirjaptā amja, s vladješt ku minje

⁴³ pānd nu puj p dušmanji alji tej kašā klupa dusu pičuarje alji tijalje.’*

* **20:22** Jej sa nadit k Isusu osā zākā ili “da” ili “nu”. Akā zāče “da”, atunča židovi arfi nikāžac p jel če lja rubit k mora s platjaskā porezu alu altā vlast. Akā zāče “nu”, atunča vodilje aputja s zākā alu Rimljanilor k Isusu ānvāc p lumja s prekršaskā zakonu alu rimuluj. † **20:24** kovanica d arđint – Ān grčki original skrije: “denari”. Denar afost banji d arđint alu rimulor. Vridja kašā dnevnica d obični radnik. † **20:27** saduceji – Saduceji afost važne grupā alu židovilor ān bātām pāmānt Palestina. D razlikā d farizeji, jej nu prihvatja usmena vāncālā, več samo čije skris ān knjige alu Mojsije.

Takoder nu kridja ān uskrisnjalā (vjez “Saduceji” ān rječnik). † **20:28** kum ja aputja s fakā bijat. Āla bijat osā fije nasljedniku alu pāmāntuluj alu omula karje amurit š s adukā lumje aluj – Ān grčki original skrije: “adrikā porodu alu fratusov.” * **20:28** ZakPon 25,5 * **20:37** Iš 3,6 * **20:37** Ān rječnik, vjez “Abraham”, “Izak” š “Jakov”.

† **20:38** Abraham, Izak š Jakov amurit, ali na prestatit s postojaskā. Još afost vij š aštiptat zuva kānd Dimizov osā lji dja nuavā tjela karje trijaštje frzdā muartje. † **20:39** Večina učiteljurj d zakonu alu Mojsije afost farizeji. D razlikā dāla saduceji karje nu kridja k Dimizov una zuvā osā uskrisnjaskā p morcā, farizeji ān aja akruzut pa sa složāt ku odgovoru alu Isusuluj. * **20:43** Ps 110,1

44 Jasno je k David p Mesija akimat ‘Domnu alu mjov’. Kum atunča Mesija puatje s fije samo potomaku alu David?”[§]

Isusu upozorjašje p učeníkurlje aluj s s pázaská d učiteljurj d zakonu alu Mojsije (Mt 23,1–36; Mk 12,38–40; Lk 11,37–54)

45 Pänd narodu apus urjajke, Isusu azás alu učeníkurlje aluj: 46 “Pázáčävá d učitelji d zakonu alu Mojsije! Jej vrja s umblje okolo ku aljinilje alji marj š lumja s lji pozdravjaská ku marje poštujalá p ulic. Jej vrja s šagá p počasne lokurj án sinagogje š la nutje. 47 P prjevará ja imanja alu udovícilor, a s ruagá mult s puatá lumja s lji vjadá. Jej osá fije kaznic maj rov d alcá lumje.”

21

Udovica dá alu Dimizov tot če arje (Mk 12,41–44)

¹ Isusu án Hram avizut p bogataši kum ubacát banji án blagajná alu hramuluj. ² Atunča avizut š p njeka udovicá kum arunká samo duavá (2) maj mič kovaníc. ³ Isusu azás alu učeníkolor: “Punjec urjajke, k istina je, asta sáraká udovicá apus maj mult njego jej toc zajedno! ⁴ K toc jej adat ča vut viška, a ja, aša d sáraká, adat tot če arje.”

Isusu rubjašje d uništjala alu Hramuluj š d altje rovurj karje osá vije (Mt 24,1–22; Mk 13,1–20)

⁵ Känd njeki učeníkurlje alu Isusuluj arubit kum je Hramu sagrađit d maj mändru buluvan š ukrasát ku maj mändri darurj karje lumja adat alu Dimizov, Isusu záče: ⁶ “Osá vije vřijamja känd nusá rámije nič unu buluvan p buluvan d Hramusta če vu ujtac. Tot s fije duburát.”

⁷ Š daja jej la antribat: “Učiteljulje, känd tot aja osá dogodjašje? D karje znak osá najavljaská d tot aja če vinje?”

⁸ Ja zás Isusu: “Pázáčävá s nu vu ánšalje! Mulc osá vije š osá záká: ‘Jo sánt Mesija’* š osá záká avinjit kraju! Nu lji kridjec. ⁹ Känd audjec d raturj š d pobuná, na vjec friká. Tot aja mora s dogodjaská, ali kraju alu pámántuluj nusá vije još.” ¹⁰ Záče još: “Narodu osá zaratjaská pántruv narod š cara pántruv cará. ¹¹ Osá fije marj potresurj. Osá fije fuamja š kuga p altje lokurj. Osá fije događjurj d karje lumja osá fije friká š znakurj p čerj k vinje nješto rov.

¹² Ali majdatá d aja če s fije, osá vu apuká š osá vu maltetirjaská. Osá vu dja án sinagogá la sud š p voj osá trimjatá án kisuarje. Osá vu duká la intja alu carurj š la upraviteljurj daja če sljídíc p minje. ¹³ Osá vu zadisaská p voj s putjec s rubic svjedočala avuastrá d minje. ¹⁴ Nu vu brinic akuma če s záčec d minje án obraná ¹⁵ k jo osá vu dav vorbilje š mudrost karje ničunu alu voštri protivnikurj nusá puatá s odoljaská nič s ántuarká vorba. ¹⁶ Čak š roditelji, fracá, familija, š ortáci osá vu predajaská. Osá vu umuarj p njeko d voj. ¹⁷ Toc osá vu zamrzaská daja če sljídíc p minje. ¹⁸ Ali ničuna d áštja stvarurj vuavá stvarno nu puatje s vu naštitjaská. [†] ¹⁹ Osá dobídíc život aká mije ráminjec vjerni.”

Isusu rubjašje d uništjala alu Jeruzalem (Mt 24,15–21; Mk 13,14–19)

²⁰ “Känd vidjec k vuastja opkoljašje Jeruzalemu, osá štjic k avinjit vřijamja d uništjala alu Jeruzalem. ²¹ Álja karje sa trefit án Judeja atunča s fugá án djal. Činje je án trg atunča s fugá dán jel, a álja karje s gásašje án okolicá atunča s nu untrá án trg. ²² K aja osá fije záljilje alu Dimizovuluj d kaznjálá ku karje osá ispunjaská tot če skrije án Svántá písmá d asta vřijamje. ²³ Grjev alu trudnicilor š alu mujerj karje dá s sugá án vřijamjaja daja če osá

§ **20:44** Án zavjetu alu Bätárn arje proročanstva d sámánca alu caru David karje una zuvé osá spasaská p narodu Izrael dála dušmanji aluj š uspuštavjašje pravdá p pámánt zauvjek (na primjer, vjez Iz 9,6–7; 11,1–5; 42,1–4; Jr 23,5–6). Maj ánklo Židovi ála izbavitelj karje obečít akimat “Mesija” š “bijatu alu David”. Pänd pámántu alor afost alu rimuluj, mulc inš Židovi agándit k Mesija osá fije vladaru p pámántusta karje osá lji oslobodjaská patjalá dála abandi š dán jej jar osá stvorjaská capán narod d karje afost án vřijamje alu caru David š alu bijatu alu Salomon. Isusu ispravljašje aja če jej pogrešno ashavítit k Mesija. Dokazašje k je Mesija njeko maj marje dála David, maj marje dán bilo karje vladar p pámántusta. Aja lumja još na razumít. * **21:8** Mulc osá vije š osá záká: ‘Jo sánt Mesija’ – Án grčki original skrije: “Mulc osá vije án lumilje alu mjov š osá záká: ‘Jo sánt.’ ” Aja puatje s značaská k jej tvrdjašje k je sängurj Isusu ili k arje autoritetu alu Isusuluj. † **21:18** Ali ničuna d áštja stvarurj vuavá stvarno nu puatje s vu naštitjaská – Án grčki original skrije: “Ali nusá kadá nič fir dán kapu alu vostru”. Isusu rubjašje d unu maj mik dío dán tjelá alu omuluj. P načínula naglašášje k nu lji trjebeje s lji brinjaská sigurnost alor: Š aká njeko dála jej osá muarje daja če sljedbenikurlje aluj, tjela alor sigurno osá uskrisnjaská án vječni život p alu pámánt. Daja če sljedbenikurlje aluj čak š muartja nuje nješto d čaja trjebeje s arje friká.

vije marje rovu än pämäntusta š marje gnjev osä kadä p narodusta. ²⁴ Vuastja osä umuarje p njeka lumja š p alci osä lja dukä kašä p ratne zarobljenikurlje än tot pämäntu. Nežidovi osä gazaskä p Jeruzalemu päna god nu triča vřijamja alor.”

Isusu rubjaštje d änručala aluj p pämänt
(Mt 24,23–35; Mk 13,21–31)

²⁵ “Osä pojavjaskä čudne znakurj p suarje, p lunä š p stjalje. A p pämänt osä fije marje zbnunjalä, ka valurlje alu apäž änrä marje oluje. Pänrtruv aja tot narodu osä fije mult zabrinic š ispunic ku frikä. ²⁶ Čak š stjalilje p čerj osä skutirje. Lumja osä muarje d frikä š d marje užas karje osä vije p pämänt. ²⁷ Atunča tuatä lumja osä vjadä p minje, Bijatu alu Omuluj, kum viuv p oblak† än marje moč š än slavä. ²⁸ Känd aja tot äncapje s dogodjaskä, avjec inimä š fic plijnj d nadä k Dimizov osä vu oslobodjaskä ändatä.”

Isusu rubjaštje d smokvä
(Mt 24,32; Mk 13,28)

²⁹ Atunča Isusu lja rubit asta vorbä: “Ujtacävä la smokvä ili bilo d karje ljemn. ³⁰ Känd vidjec pupu alu smokväj atunča š sängurj štijec k je vara apruapje. ³¹ Isto aša känd vidjec k vinje aja d čaja amrubit, atunča putjec s fic sigurni k je cara alu Dimizovoluj apruapje. ³² Istina je zäk vuavä, asta generacija nusä trjakä pänd tot asta nu s dogudja.Š ³³ Čerju š pämäntu osä trjakä, ali vorba amja s rämäje zauvjek!”

Isusu änvacä p učenicurlje aluj s fije uvijek spremic d vinjala aluj
(Mt 24,36–51; Mk 13,32–37)

³⁴ Isusu azäs: “Päzäcävä š nu fic kašä lumja karje je tupavj d mamurluk š d bjarje ili briga alu životusta. Inače, aja zuvä ruavä p voj osä iznenadjaskä ³⁵ kašä zamka. K osä vije p tuatä lumje karje stanujaštje p pämänt. ³⁶ Än tuatä vřijamja päzäcävä š rugacävä s putjec s avjec snagä s izdržic aštja stvarurj če vinje š fic spremic s stäc la intja amja, la intja alu Bijatu alu Omuluj.”

³⁷ Isusu tuatä zuvä änväca än Hram, š sara pljika š provodja nuaptja p djal Masline. ³⁸ A tot narodu s skula dänzorja š pljika än Hram s puje urjajke la Isusu.

22

Juda pristanjaštje s izdajaskä p Isusu
(Mt 26,1–5, 14–16; Mk 14,1–2, 10–11; Iv 11,45–53)

¹ S približa Prazniku d mälaž frzdä germä. Ästa praznik s kima š Pasha.* ² Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije käta kum s l apuče p Isusu š s l osudjaskä p muartje, ali lja fost frikä d lumje s nusä bunjaskä.

³ Än vřijamaja Sotona auntrat än Juda Iškarjot karje je unu dän jej duaväsprače (12) apostolorj. ⁴ Jel apljikat š sa dogovorit ku glavni popurlje š ku zapovidnikurlje alu stražäj d Hram kum s lja ažitje s apuče p Isusu. ⁵ Jej s raduja š ja obečit k ji dä banj. ⁶ Juda apristanit. Aša jel käta bunä vřijamja s lji dja p Isusu känd lumje nusä fije upruapje.

Isusu trimjatje p doj (2) učenicurj s pripravjaskä vičera alu Pasha
(Mt 26,17–19; Mk 14,12–16)

⁷ Avinjät zuva s äncapje Prazniku d mälaž frzdä germä, känd s žrtvujaštje vuaje d vičera alu Pasha. ⁸ Isusu atrimjes p Petar š p Ivan: “Fučic š pripravic vičera alu Pasha s mänkäm una.”

⁹ Učenicurlje antribat p Isusu: “Undje vrjaj s mänkäm?”

¹⁰ Lji zäče aša: “Čim unträc än trg Jeruzalem, osä vu sretnjaskä unu om karje aduče apä än bukal. Fučic dāpäl jel än kasä karje unträ ¹¹ š zäčec alu domačinuluj: ‘Učitelju änrjajabä än karje sobä puatje s mälanče vičera alu Pasha ku učenicurlje aluj.’ ¹² Jel osä vu ratje marje

† **21:27** viuv p oblak – Vjez Dn 7,13. **§ 21:32** Jaštje altje načinurj s s razumjaskä ästa stih: 1. “asta generacija” rubjaštje d älja karje afost vij än vřijamjaja pänd Isusu arubit, a aja značäštje k uništjala alu Jeruzalem š altje znakurj karje osä fije päna vinjala alu Kristuluj osä äncapje s fije aja pänd jej d vij; 2. “asta generacija” rubjaštje d alta lumje karje je rov š s protivijaštje alu Isusuluj, a aja značäštje k uvijek osä vije lumja karje nu krjadje š s suprostavaštje alu Isusuluj tot päna vřijamje känd jel s änturčja p pämänt; 3. “asta generacija” značäštje “asta rasä” š rubjaštje d Židovj, a aja značäštje k rasa alu židovilor osä trijaskä š känd Isusu osä äntuarkä p pämänt; ili 4. “asta generacija” rubjaštje d lumja karje osä trijaskä än vřijamje känd vinja kraju, š aja značäštje k osä s dogodjaskä dogadajurlje karje s spominjaštje än stihurj 25–26, a aja značäštje k Isusu osä äntuarkä p pämänt d život alu aja generacije. * **22:1** Pasha je prazniku karje Židovi slavja än tot anu p zuvä majdatä s äncapje prazniku d mälažurj frzdä germje. Vorba Pasha maj mult s koristja d označäl d tuatje opt (8) zälje karje uključuja š zuva d Pasha š šaptje (7) zälje d praznik d mälažurj frzdä germje.

sobă p kat, karje spremiță. Ačija pripremic vičera.”¹³ Petar š Ivan sa dus ăn trg š jej angăsăt tot kum Isusu lja zăs š ačija apriprimit vičera alu Pasha.

Isusu š učenikurlje mălănkă vičera alu Pasha

(Mt 26,20–30; Mk 14,17–26; Iv 13,21–30; 1 Kor 11,23–25)

¹⁴ Kănd avinjit vrijamja d vičeră alu Pasha, Isusu alat loku la astal ku apostoli.[†] ¹⁵ Jel azăs: “Ămčeznit ku tot sufljetu s mălănk ku voj asta vičera alu Pasha majdată d muka amja. ¹⁶ Vu zăk k nu maj mălănk vičera alu Pasha pând nu vinja zuva s s mălănce ăn cara alu Dimizov.”[‡]

¹⁷ Atunča alat paru ku vinu, azahvaljit alu Dimizov š zăče: “Lăc š podjeljic vinu ăntră voj. ¹⁸ Vu zăk d akuša nu maj bjav vin pând nu vinje cara alu Dimizovuluj.”

¹⁹ Atunča alat mălaju š zahvaljit alu Dimizov, la frănt š la dat alu učenikolor, š azăs: “Asta je tjela amja karje s predajaštje d voj. Mănkac asta mije d spomen.”²⁰ Dăpă vičeră, aša alat š paru ku vinu š azăs: “Asta je sândilje alu mjov karje s varsă kašă žrtva d voj. Ku sândilje alu mjov Dimizov fače novi savez ku narodu aluj.

²¹ Pănglă tot jakă, izdajniku alu mjov šadje ku minje la astal.²² Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s mor kum je odredit, ali grjev alu ăla karje izdajaštje p minje!”²³ Učenikurlje ăncapje ăntră jej s ăntrjabă činje dăn jej putja s fakă aša rov.

Činje maj marje ăn cara alu Dimizov

(Mt 20,25–28; 19,28; Mk 10,42–45)

²⁴ Učenikurlje ănciput s s prepirjaskă d aja činje dăn jej arfi maj marje. ²⁵ Isusu azăs: “Carulje alu pămăntusta vladjaštje p narodu alor š provodjaštje vlastu p jej. Š ălja carurj vrja s lji faljaskă narodu k je maj bunj. ²⁶ Ali voj nu fičec kašă jej! Naprotiv, maj marje ăntră voj s fije kašă ăla maj mik, a vođa kašă argatu. ²⁷ Mi zăčec, činje je maj marje, ăla karje šadje la astal ili ăla karje l sluzaštje? ăla la astal, dănă? Ali nu ăntră voj, k, jakă, jo sânt ăntră voj kašă argatu.

²⁸ Voj afost pănglă minje ăn kušnjilje alji mjajlje. ²⁹ Vu dauv s vladic ăn cara alu Dimizov, kašă Tatimjov ăn čerj če ma dat mije. ³⁰ Voj osă mănkăc š osă bijec la astalu mjov ăn cara amja. Osă šidjec p prijestolje š osă vladic p duavăsprjače (12) sământje alu Izrael.”

Isusu zăče alu apostolurj osă lji vije kušnje š problemurj

(Mt 26,31–35; Mk 14,27–31; Iv 13,36–38)

³¹ Isusu azăs: “Šimune, Šimune, Sotona ačirut s puată s iskušaskă vjera avuastră kašă omu karje prosijaštje gruvu. ³² Ali mam rugat d tinje vjera ata s c nu nistanjaskă. Aša, kănd t torč mije, učvrstaštje vjera alu alu učenikurlje!”

³³ Petar azăs: “Domnulje, jo sânt spremiț s pljek ku tinje ăn tamnică š ăn muartje!”

³⁴ Isusu azăs: “C zăk, Petre, majdată če kukošu mănje diminjacă kăntă, d trje (3) vorj osă t odriknještj k uopče m kunoštj.”

³⁵ Isusu lji ăntrjabă: “Kănd p voj atrimjes p drum frzdă banj, frzdă tašnă š sandalje, dali vuavă čiva afaljit?”

Jej odgovorit: “Na faljit.”

³⁶ Isusu azăs: “Ali akuša, činje arje banj, săla dukă! Tašna isto! Činje narje mač, s vindă cualjilje š s kumpră d jel.* ³⁷ Kvu zăk, mora s ispunjaskă aja če d minje skrije ăn Svântă pismă: ‘L smatruja k je zločinac.’[✧] Tot če prorokurlje askris d minje uskoro osă s ispunjaskă.”

³⁸ Jej azăs: “Domnulje, avjem ačija doj (2) mačurj!”

Isusu azăs: “Dăstul je! Nu maj rubic d aja.”

Isusu s ruagă ăn Getsemanija

(Mt 26,36–46; Mk 14,32–42)

[†] 22:14 apostoli – ăštja je duavăsprjače (12) d apostolurj maj upruapje d učenikurj karje Isusu akuljes (Vjez Lk 6,13).

[‡] 22:16 pând nu vinja zuva s s mălănce ăn cara alu Dimizov – ăn grčki original skrije: “pând god nusă ispunjaštje ăn cara alu Dimizovuluj”. Pasha lji da d gănd p narodu alu Izrael p aja kum Dimizov lja izbavit d Egipat undje afost roburj kănd žrtvujit mjelu š apus sândilje aluj p ušilje alu kăšilje alor. Isto aša, Isusu je mjelu alu Dimizovuluj š sândilje alu Isusuluj oslobodjaštje p narodu aluj d grešală. Isusu jar osă vije š s vladjaskă kašă caru, a atunča lumja karje kradje osă fakă nuntă š s slavjaskă k Dimizov lja izbavit. [§] 22:31 Gruvu s razdvaja ăn čur kum bobu s odvaja dăla pljavă karje afost mistikată ku jel. Daja če, asta metaforă rubjaštje d ispitujală vjera alu učenikolor kum s pokaza dal š majdăpartje kridja ăn Kristu ili osă s udaljaskă dăla jel. ^{*} 22:36 Kănd učenikurlje majdată ănciput s pripovidjaskă, na tribut nimika s adukă dăpă jej, k apulut s očkujaskă k njeka lumje dočkujjaštje š s lji oskrbljaskă. Stvarulje sa prominjit učenikurlje nu trjebje s očkujaskă binje s lji primjaskă. Osă fije kašă omu karje pljakă p drum rov obično ku jel aduče banji, tašna š maču. Isusu d aja rubja figurativno kum zăca k š jel š učenikurlje aluj osă trjakă vrijamja d testiranje. Ali učenikurlje na razumit k Isusu rubjaštje figurativno š afost spremic d borbă (vjez 22,38, 49–51).

[✧] 22:37 Iz 53,12

³⁹ Atunča Isusu sa dus dān trg š apljikat, kašā obično, p Maslinskā gorā. Učenukurlje sa dus dāpā jel. ⁴⁰ Kānd ažuns, lji zāče: “Rugācāvā s nu kidjec ān kušnje!”

⁴¹ Sa udaljīt dāla jej otprilike kāt puatje buluvanu s s arunče. A kleknit š sa rugat: ⁴² “Tato, akā tu vřaj, uklonjaštje asta dāla minje s nu bjav dān parusta d patjalā! Ipak, s fije kum vřaj tu, a nu kum vřjavu jo.” ⁴³ Š atunča ji sa pokazāt anđelu š la fukat maj capān. ⁴⁴ Tot će maj tarije sa rugat, ān marje munkā, a znoju ji postanjaštje kašā kaplja dān sānde ča kázat p pāmānt. ⁴⁵ Kānd azavršāt ku rugala sa skulat, sa tors la učenukurj š lja gāsāt kum s kulkā, iscrpic d žalost. ⁴⁶ Isusu lji āntrjaba: “Dāče vu kulkāc? Skulāc š rugācāvā s nu kidjec ān kušnje!”

*Juda izdajaštje p Isusu š vođilje alu židovilor l pukā
(Mt 26,47–56; Mk 14,43–50; Iv 18,3–11)*

⁴⁷ Pānd Isusu arubit, sa pojavit mult lumje, karje lja dus Juda, unu dān jej duavāsprjače (12) apostolurj. S približa la Isusu š la pozdravit ku poljubacu ān falkā. ⁴⁸ Isusu aluj azās: “Juda, dali ku poljubacu izdaještj p minje, p Bijatu alu Omuluj?”

⁴⁹ Kānd učenukurlje avizut će s spremjaštje, jej azās: “Domnulje, s lji napadnim ku mačurlje?” ⁵⁰ Š unu dān jej aluvit p argatu alu marje popāj š ja tijat dirjapta urjajke.

⁵¹ Ali Isusu azās: “Lji dopustic! Nu vu odupiric višel!” A đirit alu argatuluj urjajka š la iscjelit. ⁵² Atunča azās alu lumjej karje avinjit s la puče, alu glavni popilor, stražari alu hramuluj š vođilje alu židovilor: “Aspljikat p minje ku mačurlje š ku toljagurlje ka p pobunjenik! ⁵³ Dāče nu mas pukāt ān Hram? Tuatā zuva irjam ānklo ku voj. Ali asta je trenutku alu vostru vřijamja kānd vladjaštje sāla alu nuaptje.” †

*Petar s odriknjaštje d Isusu
(Mt 26,67–75; Mk 14,66–72; Iv 18,15–18, 25–27)*

⁵⁴ P Isusu la apukat čuvari š la dus ān kašā alu marje popāj. A Petar lji pratja. ⁵⁵ Ān mižlokuluj d bātuturā stražari aprins fok š jej karje irja aiča sa ānklāzāt pānglā ja. Petar ašāžut ku jej. ⁵⁶ Njeka argata s ujtā kum jel šadje pānglā fok, l sljedjaštje š zāče: “Š āsta irja ku omusta karje pukāt!”

⁵⁷ A Petar sa odriknit: “Pa jo nič k l kunoskā, mujarjo!”

⁵⁸ Nješta maj ānklo, njeko altu la vizut š azās: “Š tu ješt unu dān jej!”

Petar aodgovorit: “Nu sānt, omulje!”

⁵⁹ Dāpā otprilike unu sat, njeko altu tvrdja: “Āsta om zaista irja ku jel k jel je d regija Galileja, kašā š Isusu p karje la pukāt!”

⁶⁰ Petar azās: “Nu štiv d čaja rubještj, omulje!” Ān trenula, pānd još arubit, akāntat kukošu. ⁶¹ Atunča Domnu Isusu s okrinjaštje š s ujtā p Petar, a Petar sa dat d gānd kum ja zās Isusu: “Ān diminjacā, majdatā čē kukošu kāntā, d trje (3) vorj osā t odriknještj k uopče m kunoštj.”

⁶² Aišāt Petar dān bātuturā š aplāns amarā.

⁶³ Čuvari ančiput s s ljađe d Isusu š s l batā. ⁶⁴ Jej ja ānviljit vojki š ja zās: “Tu ješt proroku. Spunje činje ta butut!” ⁶⁵ L vřidja još maj mult ku altje vorbje urātje.

*Isusu je la intja alu vođilje alu židovilor
(Mt 26,59–66; Mk 14,55–64; Iv 18,19–24)*

⁶⁶ Kānd sa spart zuva, sa strāns vječa amarje alu židovilor. Aja afost vođilje alji bātārnj karje afost glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije. Čuvari adus p Isusu la jej ⁶⁷ š ja zās: “Spunje nuavā dali tu ješt Kristu.”

Isusu zāče: “Akā vu zāk k sānt, nusā mi kridjec, ⁶⁸ akā vu āntrijeb nješta, osā nu mi zāčec.* ⁶⁹ Ipak jo, Bijatu alu Omuluj, āndatā osā ššag p lok d čast š d moč pānglā Dimizov.”*

⁷⁰ Kānd auzāt aja, toc jej astrigat: “Dal tvrdješt k ješt Bijatu alu Dimizovuluj?”

Lja zās: “Aša je kum voj aja zāčec.”

⁷¹ P aja jej azās: “Če maj fičem ku još dokazurj? Aja sāngurj noj auzāt dān gura aluj!”

23

*Pilat, upravitelju alu rimuluj p regija Judeje, ispitujaštje p Isusu
(Mt 27,11–14; Mk 15,1–5; Iv 18,28–37)*

¹ Atunča tuatā vječa amarje sa skulat š jej adus p Isusu la Pilat karje je upravitelju alu rimuluj.* ² Ačija jej ančiput s l optužaskā: “Noj apukat p omusta kum vřja s striče p lumja

† 22:44 Njeki grčki rukopisurj narje 43 š 44 redu. † 22:53 vladjaštje sāla alu nuaptjejt značaštje: “vřijamja s djelujaskā Sotona”. * 22:68 Lk 20,1–8 * 22:69 Ps 110,1 * 23:1 Vođilje alu židovilor na vut vlast d muartje, pa adus p Isusu la upravitelju alu rimuluj, Pilat, karje avut vlast s umuarje p Isusu.

anuastră. Rubjaštje nuavă s nu platim porezu alu caruluj alu Rimuluj, a d jel tvrdjaštje k je Kristu, caru.”

³ Pilat antribat p Isusu: “Ješt tu caru alu Židovilor?”

Isusu azās: “Aša je kum tu aja zăč.”

⁴ Pilat atunča zăče alu glavni popilor š alu naroduluj: “Jo nam găsăt k omusta na fukut nimika rov.”

⁵ Ali jej ânčapje još maj mult s navaljaskă: “Jel ânvacă p lumja ân tot pămăntu alu nostru† š lji navadjaštje p pobună! Ančiput ân Galileja š avinjit tot pănla aiča ân Jeruzalem!”

⁶ Kând Pilat auzăt aja, antribat: “Pa dali je jel d regija Galileja?” ⁷ Kând jej azās: “Da”, Pilat atrimjes p Isusu la Herod, karje vladjaštje p Galileja.† Herod baš atunča sa găsăt ân Jeruzalem.

Herod, vladaru p regija Galileja, ispitujaštje p Isusu

⁸ Kând Herod avizut p Isusu, mult sa bukurat d aja k d jel mult auzăt. D multă vrijamje Herod avrut s l vjadă d aja če s nadja k pänglă jel osă fakă čudă. ⁹ Jel antribat p Isusu pitanje dăpă pitanje, ali Isusu p ničumu pitanje na odgovorit. ¹⁰ Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije astat ačija š ku nikižala la optužăt. ¹¹ Herod š vuastja aluj s lيجا d Isusu š rădja d jel. L ânbrakă ân cualje d carurj š l trimjatje ândrăt la Pilat. ¹² Herod š Pilat, karje irja dušmanj, ân zuvaja apostanit ortac.

Pilat p Isusu l osudjaštje p muartje

(Mt 27,15–26; Mk 15,6–15; Iv 18,39–19,16)

¹³ Pilat akimat la jel p glavni popurlje, p vodilje alu židovilor š p lumja ¹⁴ š lja azās: “Mas dus p omusta p optužbă k adrikat pobună ântră lumja. Lam ispitujit pänglă voj, ali nam vizut divina d karje las optužăt. ¹⁵ Nič Herod na găsăt divina aluj š aša la trimjes ândrăt la noj. Ašta om na fukut nimika s zaslužaskă kaznă d muartje. ¹⁶ Atunča osă lji zăk s l bată ku biču, š atunča l las.”

¹⁷⁻¹⁸ § Ali toc ân unu glas astrigat: “P jel umuară, a lasinje p Baraba!” ¹⁹ Baraba irja ân kisuarje daja če irja umješăt ân pobună ân Jeruzalem š daja ča murăt. ²⁰ Pilat jar sa obratit alu toc k avrut s oslobodjaskă p Isusu. ²¹ Ali jej astat s stridje: “Razapnjaštălăj! Razapnjaštălăj!”

²² Pilat sa obratit š d trje (3) vorj: “Ali d karje rov afukut? Nam utvrdit k afukut nimika če zaradjaštje kaznă d muartje. Zăk s l bată ku biču, š atunča l las.”

²³ Ali, jej š maj dăpartje astrigat š akătat s l razapnjaskă. Jej napokon adobidit aja če jej avrut. ²⁴ Pilat aodlučit s fakă p voja alor. ²⁵ Oslobodit p âla karje afost ân kisuarje dăn pobună š daja ča murăt, k jel irja omu p karje avrut Pilat s l oslobodjaskă. A p Isusu la predajit la vuastja aluj s l umuarje kum toc avrut.

P Isusu l razapnjaštje

(Mt 27,32–44; Mk 15,21–32; Iv 19,17–27)

²⁶ Vuastja aduče p Isusu ku kruča p umirje aluj. Pând jej pljika, apukat p njeki om dăn Cirena karje s kimă Šimun karje sa tors d sat š ja pus p umirje kruča s la dukă dăpă Isusu. ²⁷ Dăpă Isusu apljikat multă lumje š multă mujerj karje aplăns š tuguja. ²⁸ Ali Isusu s okrinjaštje kătri jej š lja zăs: “Mujeri d Jeruzalem, nu plândec d minje, njego d voj š d kupi alji voštri. ²⁹ K vinje zăljlje* kând osă s rubjaskă: ‘Blago alu mujerilor karje narje kupi. Blago alu mujerilor karje na fukut, š alu amižduavje tjepturj karje na supt!’† ³⁰ Ân aja vrijamje lumja osă zăkă alu planinălor: ‘Kădijec p noj’ š alu djalulor: ‘Ăviljicănje!’* ³¹ Akă ân fok ardje ljemnu vjardje, kăt osă argă još ljemnu auskat?”†

† **23:5** p lumja ân tot pămăntu alu nostru – Ân grčki original skrije: “ân tuată Judeja”. Vjez fusnota ân 4,44. † **23:7**

Herod, karje vladjaštje p Galileja – Vjez fusnota ân 3,1. § **23:17-18** Doj trje grčki rukopisurj dodajaštje aštja vorbje la ânčipjală kašă stihu 17: 17 “Avut običaj k p praznikusta upravitelju afost datorj s lasă p unu d kisuarje p slobodă.” (Vjez Mt 27,15; Mk 15,6.) * **23:29** Aša vrijamje avinjit šaptjezăč (70) d aj dăpă Kristu. Vuastja alu Rimuluj okolit š uništit p Jeruzalem š amurăt mult židovurj (21,20–24).

† **23:29** Ân aja vrijamje kupi ân Jeruzalem osă trpjaskă marje patnje. Atunča narodu osă pomisljaskă k majbinje d lumje karje narje kupi. Narje tugă kând vjadje kum kupi alor patjaštje š tugujaštje. * **23:30** Hoš 10,8 † **23:31** Akă ân fok ardje ljemnu vjardje, kăt osă argă još ljemnu auskat – Ân grčki original skrije: “K akă s fače aša d ljemnu vjardje, če s fije d ljemnu auskat?” Ljemnu auskat ardje majdată njego alu vjerz. “Ardjala” s ja kašă metafora d patjală ili kaznă. Isusu afost kašă ljemnu alu vjardje karje na fost spremna. Isusu na zaslužăt s l kaznjaskă Dimizov k afost frzdă grešală. Lumja karje odbacăt p Isusu afost kašă ljemnu auskat karje afost spremit s argă. Jej azaslužăt s lji kaznjaskă Dimizov d grešala alor.

³² A vuastja aduče š p doj (2) kriminalcurj s lji razapnjaskā ku Isusu. ³³ Kānd avinjit la lok karje s kjamā Lubanja, la razapinjit, a š ku jel š p doj (2) kriminalcurj, p unu p dirjaptā alu Isusuluj, a p altu p stāngā.

³⁴ Isusu sa rugat: “Tato, oprostjaštālje k nu štije če fače!” Š Vuastja atunča arunkat kockā š aša podjeljaštje cualjilje alu Isusuluj āntrā jej.*

³⁵ Lumja astat š toc s ujta, pānd poglavari alor sa ljiat d Isusu š lja zās: “P alci jel aspasāt. Akuša s spasaskā sāngur p jel akā je stvarno Kristu, izabraniku alu Dimizovuluj!” ³⁶ Sa strābat š vuastja d jel. Avinjit la jel š ji nudja akru vin.* ³⁷ Jej azās alu Isusuluj: “Spasaštje p tinje akā ješt caru alu Židovilor!” ³⁸ Dāpā jel astat natpisu: “ĀSTA JE CARU ALU ŽIDOVILOR.”

³⁹ Unu dān kriminalcurj karje visja p kruče l uvridja ku vorbilje: “Tu ješt Kristu, dānā? Spasaštje atunča š p tinje š p noj!”

⁴⁰ Ali altu kriminalc la ukurit: “Dali nu c frikā d Dimizov? Trpještj ista kazna kašā jel. ⁴¹ Ali p pravdā je noj s trpim k noj zaslužām kaznā d djela alu nostru. Ali omusta na fukut numik rov.” ⁴² Azās atunča: “Isusulje, kānd āncipja s vladješt ka caru, smilujaštite p minje.”

⁴³ Isusu ja zās: “Istinā c zāk: astāz osā fi ān raj ku minje.”

Muartja alu Isusuluj

(Mt 27,45–56; Mk 15,33–41; Iv 19,28–30)

⁴⁴ Kānd afost njeđe duavāsprjače (12) satje, suarilje aprestanit s sajaskā š nuaptja prekrijit tot pāmāntu pānla trje (3) satje posljepodne. ⁴⁵ Lumina alu suarilje anistanit, š dāturdatā firjanga alu Hramuluj† sa rupt p mižlok. ⁴⁶ Atunča Isusu āntarje strigā: “Tato, predajesk sufljetu alu mjov ān mānilje alji tjalje!” Ćim azās aja, aslubuzāt sufljetu.

⁴⁷ Kānd kapetanu alu rimuluj avizut ča fost, ānciput s slavjaskā p Dimizov š zāča: “Omusta sigurno irja pravedan!” ⁴⁸ Maj ānklo, lumja karje afost ačija š avizut če sa dogodit sa razilazāt š s bātja ān tjept d marje žalost. ⁴⁹ A toc karje aštijut p Isusu š mujerilje karje avinjit dāpā jel dān Galileja astat maj dāpartje š s ujta la tot če sa dogodit.

Isusu je āngrupat

(Mt 27,57–61; Mk 15,42–47; Iv 19,38–42)

⁵⁰⁻⁵² Š jakā njeki om, karje s kima Josip d Arimateja, trgu ān Judeja, apljikat la Pilat š akātāt s ji dja tjela alu Isusuluj. Jel afost članu d Vječa amarje alu Židovilor, ali nu sa slažāt ku jej daja ča pukāt š osudit p Isusu p muartje. Jel afost bun s pravedan om karje štipta cara alu Dimizov. ⁵³ Š Josip askinit tjela alu Isusuluj dāpā kruče, š l umotjaštje ān skumpā albā plahtā š l punje ān grupā isklesātā ān stijenā, ān karje još nimilja nuje āngrupat. ⁵⁴ Suarilje kādja, š sāmāta samo če na vinjit.†

⁵⁵ Mujerilje karje avinjit ku Isusu dān Galileja, apljikat dāpā Josip š avizut undje grupa š ča fukut ku tjela alu Isusuluj. ⁵⁶ Atunča sa tors akasā s pripremjaskā jarbilje š ulje karje miruasā d tjela. Sāmātā sa udinit, d aja k poštuja zakonu alu Mojsije.

24

Isusu s skuālā dāla morc

(Mt 28,1–10; Mk 16,1–8; Iv 20,1–9)

¹ Dānzorja ān duminikā mujeri apljikat la grupā ku jarbilje š ku unturilje karje miruasā če lja pripremīt. ² Kānd jalje ažuns, avizut k je bulvanu karje āvilja ulazu la grupā runkat ān partje.* ³ Auntrat ānontru, ali na gāsāt tjela alu Domnuluj Isusuluj. ⁴ Pānd jalje aša astat zbnunjitje pāntruv aja če sa dogodit, dāturdatā pānglā jej sa pojavit doj (2) omurj ān cualje karje blistjaštje. ⁵ Mujerilje sa spirjat š sa poklonit ku lica kātri pāmānt. Doj (2) omurj lja tribat: “Dāče kātāc p viuv āntrā morc? ⁶ Nuje aiča. Auskrāsnit! Dali nu vu gādic če vam zās još ān Galileja: ⁷ ‘Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s fiuv predajit ān mānj alu grešnikulor š jej p minje osā m razapnjaskā, ali jo aldā trje (3) zālje osā m skol dāla morc.’”*

⁸ Jalje sa dat d gānd k Isusu aja azās. ⁹ Š sa tors dāla grupā s javjaskā alu unsprjače (11) apostolurj š alu toc alcilor. ¹⁰ Irja alja Marija d trg Magdala, Ivana š Marija, mama alu Jakov,

Š **23:34** Tato, oprostjaštālje k nu štije če fače – Ān njeki grčki rukopisurj nu s nalazaštje aštja vorbje. * **23:34** Ps

22,18 * **23:36** Ji nudja akru vin, ali vuastja s ljiat d Isusu. S pretvarja k s ponašaštje kātri jel kašā kātri caru, ali ji da vinu karje nuje bun d car. * **23:36** Ps 69,21 † **23:45** firjanga alu Hramuluj – Āsta firjangā afost pisti 25 mitjarje d marje š odvaja loku karje irja maj svānt d altu lokurj ān Hram. † **23:54** D Židovurj, zuva završaštje kānd suarilje kadje. Židovurlje nu kutiza s lukrjazje sāmātā š daja Josip s pripja s završaskā lukru majdatā d zuvā d odmor; karje āncipja ān vinjerj kānd kidja suarilje. * **24:2** bulvanu karje āvilja ulazu la grupā – Asta irja marje okrugli bulvan atāta d marje s zaklunjaskā skroz ulazu ān grupā. Afost potrebno doj trje omurj s l kotrljaskā. * **24:7** Lk 9,22

š još njeke mujerj. Arubit tot alu apostolilor če sa dogodit, ¹¹ ali alu apostolilor sa spurut k tot aja mujerj aizmislit. Š nu lja krizut alu mujerilor. ¹² Ipak, Petar dā fuga pānla grupā. Kānd ažuons, s ujtā ānontru ali na vizut nimika osim skumpā albā plahtā ān karje irja Isusu. Apljikat dāla grupā š s āntriba če sa dogodit.

Isusu s ukazaštje alu učeniculor p drum ān Emaus

¹³ Ān zuvaja doj (2) učenicurj alu Isusuluj pljakā ān sat Emaus, dāpartje d Jeruzalem njeđe unsprjače (11) kilomjatrje. † ¹⁴ P drum arubit d tot ča fost. ¹⁵ Pānd jej aša arubit š raspravljā āntrā jej, avinjit Isusu š pljakā ku jej. ¹⁶ Ali alu vojki alor irja skuns s l kunaskā.

¹⁷ Isusu lja atribat: “D čaja aja raspravljic pānd putujic?”

Jej astat pljinj d tugā. ¹⁸ Unu dān jej, karje s kjamā Kleofa, ja odgovorit: “Tu ješt jedini om karje avinjit d praznik ān Jeruzalem karje nu štije ča fost ān zuviljaštja.”

¹⁹ Isusu āntribā: “Če afost?”

Azās: “Pa aja ča fost ku Isusu dān Nazaret. Jel irja proroku š tuatā lumja aputut s vjadā ku vorbilje š ku djela aluj k la trimjes Dimizov. ²⁰ Pānglā aja glavni popurlje š alji noštri altje članurlje alu vječe Amarje la predajit s fije osudit p muartje š la dat s l razapnjaskā. ²¹ A noj njam nadit k jel āla karje osā spasaskā p narodu alu Izrael dāla dušmanu aluj, već atrikut trje (3) zālje d kānd je mort. ²² Ali aja nuje tot k š njeke mujeri karje l pratja ku toc noj, nja zbnunjit p noj: čim asvanit zuva jalje apljikat la grupā, ²³ ali ačija na gāsāt tjela aluj. Avinjit š azās k lji sa pokazāt anđelurlje š lja zās k Isusu viuv. ²⁴ Njeki dān noj adat fuga la grupā š angāsāt k je grupa gualā baš kum azās mujerilje, ali na vizut p Isusu k je viuv.”

²⁵ P aja Isusu lja zās: “O kum istjec nerazumni! Dāče vuavā grjev s kridjec ān aja ča zās prorokurlje? ²⁶ Dali nu tribja Kristu s trpjaskā tot majdatā njego če s āncapje s vladjaskā p toc?” ²⁷ Aša Isusu lja objasnit tot če Mojsije š toc prorokurlje azās ān Svāntā pismā d jel.

²⁸ Kānd avinjit upruapje d sat undje pljakā, Isusu sa fukut k vrja s pljače maj dāpartje. ²⁹ Ali jej la nagovorit: “Rāmāj ku noj! Već je sara. Vinje nuaptja!” Aša unatrat ān kasā s rāmāje ku jej. ³⁰ Pānd afost ku jej la astal, Isusu alat mālaju, zahvaljit alu Dimizovulju, la frānt š la dat alor. ³¹ Atunča alor sa diškis vojki š jej la kunuskut. Ali jel la vojki alor anistanit.

³² A jej azās unu alu altuluj: “Kum nja fost pljinje inimilje kānd p drum rubja ku noj š nji objasnja Svānta pisma!” ³³ Sa skulat š sa tors ān Jeruzalem. Apljikat la lok undje sa strāns unsprjače (11) apostolurj š p alcā sljedbenicurj alu Isusuluj. ³⁴ Jej zāče: “Istina je, Domnu Isusu auskrisnit. Sa ukazāt alu šimunuluj!” ³⁵ Atunča š āštja alji doj (2) rubja če sa dogodit p drum š kum akunuskut p Isusu pānd jel afrānt mālaju.

Isusu s pojavjaštje pāngl učenicurj

(Iv 20,19–23)

³⁶ Pānd jej doj (2) rubja, Isusu dāturdatā astat āntrā jej toc. Lji zāče: “Mir vuavā!” ³⁷ Ali lja afost frikā daja če gāndit k vjadje mājro. ³⁸ Š Isusu lji zāče: “Dāče vu frikā? Dāče ān voj s fače sumnje ān inimā?” ^{39–40} Atunča lja arātāt mājnilje š pičuuarilje š azās: “Ujtacāvā la rānj! Jo sātāt aja! Punjec mājnilje p minje š osā vidjec! Mājroji narje karnje š vuasā kašā če lji am jo!”

⁴¹ A jej d radost na putut s krjadā alu vojki alor, njego sa mirat. Jel āntribā: “Avjec čiva d mājkat?” ⁴² Ja dat krod d pjaštje pržāt, ⁴³ a jel l ja š mālānk pānglā jej. †

⁴⁴ Atunča zāče: “Asta če sa dogodit upravo aja če vam zās k osā dogodjaskā. Pānd majdatā amfost ku voj, vam zās: atribut s s ispunjaskā tot če skrije d minje ān zakonu alu Mojsije, ān knjige d prorokurj š ān Psalmi.” ⁴⁵ Atunča lja žutat s razumjaskā čije skris ān Svāntā pismā. ⁴⁶ Kānd azavršāt jel azās: “Kašā kum vidjec, aša skrije ān Svāntā pismā k jo, Kristu, trjebje s trpjesk š s mor š aldā trje (3) zālje s m skol dāla morc ⁴⁷ š ku autoritetu alu mjov s rubjaskā alu tuatā lumja k trjebje s s okrinjaskā dāla grešalā š Dimizov osā lji oprostjaskā grešala. Osā ānčipjec ān Jeruzalem ⁴⁸ s zāčec alu alcilor aja če voj auzāt š avizut dāla minje.

⁴⁹ A jo osā vu trimjet p Sufļjetu alu Svāntuluj, p karje Tatimjov ān čerj aobečit k vuavā osā vije. Rāminjec ān trg Jeruzalem pānd Dimizov nu trimjatje p voj sāla d sus!” †

Isusu s āntuarčje p čerj

(Mk 16,19–20; Ap 1,9–11)

⁵⁰ Isusu atunča askos p učenicurlje aluj d trg Jeruzalem pānla lok upruapje d sat Betanija. Ānko adrikat mājnilje š sa rugat s lji blagoslovjaskā Dimizov. ⁵¹ Pānd lja blagoslovit, Isusu

† **24:13** njeđe unsprjače (11) kilomjatrje – Ān grčki original skrije: “šajzāč (60) stadia”. † **24:43** Aja afukut s lji pokazaskā k nuje sufļjet, k sufļjetu nu mālānkā. † **24:49** pānd Dimizov nu trimjatje p voj sāla d sus – Ān grčki original skrije: “pānd nu fic ānbrākak ku sāla dāpā sus”. Sufļjetu alu Dimizovuluj osā vije p jej kašā cualjilje če viljaštje p omu. Ku altje vorbje, osā primjaskā snaga alu Sufļjetu alu Svānt kum aputja s svedočaskā alu alcilor d Isusu.

afost drikat p čerj tot pãnd nu lja nistanit dãn vojk. ⁵²Učenikurlje sa poklonit la Isusu, a atunča jej sa tors ku marje radost ãn Jeruzalem. ⁵³Atunča irja stalno ãn Hram š slavja p Dimizov.